

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky

Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Parížske močiare na roky 2018 – 2047

10. november 2017

Spolufinancované z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátneho rozpočtu v rámci projektu „Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené vtáčie územia – 2. etapa“

OBSAH

ÚVOD	4
1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE.....	5
1.1. ČÍSLO PODĽA ŠTÁTNEHO ZOZNAMU	5
1.2. PRÍSLUŠNOSŤ K EURÓPSKEJ SÚSTAVE CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ A ÚZEMIAM MEDZINÁRODNÉHO VÝZNAMU	5
1.3. KATEGÓRIA A NÁZOV ÚZEMIA.....	5
1.4. PLATNÝ PRÁVNÝ PREDPIS O VYHLÁSENÍ CHRÁNENÉHO ÚZEMIA ALEBO MEDZINÁRODNÝ DOKLAD O ZARADENÍ LOKALITY DO SÚSTAVY ÚZEMÍ MEDZINÁRODNÉHO VÝZNAMU	5
1.5. CELKOVÁ VÝMERA CHRÁNENÉHO ÚZEMIA	5
1.6. SÚČASNÝ STAV PREDMETU OCHRANY	6
1.6.1. <i>Prírodné pomery</i>	6
1.6.2. <i>Stručný opis predmetu ochrany</i>	11
1.6.3. <i>Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany</i>	11
1.6.3.1. Súčasný stav druhov	11
1.6.3.1.1. Definovanie stavu kane močiarenej (<i>Circus aeruginosus</i>) v CHVÚ Parížske močiare.....	11
1.6.3.1.2. Definovanie stavu chriašťa malého (<i>Porzana parva</i>) v CHVÚ Parížske močiare	15
1.6.3.1.3. Definovanie stavu trsteniarika tamariškového (<i>Acrocephalus melanopogon</i>) v CHVÚ Parížske močiare.....	18
1.6.3.1.4. Definovanie stavu kačice chrapačky (<i>Anas querquedula</i>) v CHVÚ Parížske močiare	21
1.6.3.1.5. Definovanie stavu husi divej (<i>Anser anser</i>) v CHVÚ Parížske močiare.....	25
1.6.3.1.6. Definovanie stavu včelárika zlatého (<i>Merops apiaster</i>) v CHVÚ Parížske močiare	28
1.6.3.1.7. Definovanie stavu bučičika močiarného (<i>Ixobrychus minutus</i>) v CHVÚ Parížske močiare	29
1.6.3.2. Stav druhov vtákov a ich biotopov, na ochranu ktorých sa vyhlasuje CHVÚ.....	32
1.6.3.2.1. Kaňa močiarna (<i>Circus aeruginosus</i>)	32
1.6.3.2.2. Chriašť malý (<i>Porzana parva</i>).....	32
1.6.3.2.3. Trsteniarik tamariškový (<i>Acrocephalus melanopogon</i>)	33
1.6.3.2.4. Kačica chrapačka (<i>Anas querquedula</i>)	33
1.6.3.2.5. Hus divá (<i>Anser anser</i>)	33
1.6.3.2.6. Včelárik zlatý (<i>Merops apiaster</i>).....	33
1.6.3.2.7. Bučičik močiarny (<i>Ixobrychus minutus</i>)	33
1.6.3.3. Cieľový stav druhu.....	33
1.6.3.3.1. Cieľový stav druhu kaňa močiarna (<i>Circus aeruginosus</i>)	33
1.6.3.3.2. Cieľový stav druhu chriašť malý (<i>Porzana parva</i>)	33
1.6.3.3.3. Cieľový stav druhu trsteniarik tamariškový (<i>Acrocephalus melanopogon</i>).....	34
1.6.3.3.4. Cieľový stav druhu kačica chrapačka (<i>Anas querquedula</i>).....	34
1.6.3.3.5. Cieľový stav druhu hus divá (<i>Anser anser</i>).....	34
1.6.3.3.6. Cieľový stav druhu včelárik zlatý (<i>Merops apiaster</i>)	34
1.6.3.3.7. Cieľový stav druhu bučičik močiarny (<i>Ixobrychus minutus</i>)	34
1.6.3.4. Osobitné záujmy.....	34
1.6.3.4.1. Osobitné záujmy u druhu kaňa močiarna (<i>Circus aeruginosus</i>).....	34
1.6.3.4.2. Osobitné záujmy u druhu chriašť malý (<i>Porzana parva</i>)	35
1.6.3.4.3. Osobitné záujmy u druhu trsteniarik tamariškový (<i>Acrocephalus melanopogon</i>)	35
1.6.3.4.4. Osobitné záujmy u druhu kačica chrapačka (<i>Anas querquedula</i>).....	35
1.6.3.4.5. Osobitné záujmy u druhu hus divá (<i>Anser anser</i>)	35
1.6.3.4.6. Osobitné záujmy u druhu včelárik zlatý (<i>Merops apiaster</i>)	35
1.6.3.4.7. Osobitné záujmy u druhu bučičik močiarny (<i>Ixobrychus minutus</i>)	36
1.6.4. <i>Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území</i>	36
1.7. VÝSLEDKY KOMPLEXNÉHO ZISŤOVANIA STAVU LESA	36

2. SOCIOEKONOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA, POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY)	36
2.1. HISTORICKÝ KONTEXT	36
2.2. STRUČNÝ OPIS AKTUÁLNEHO STAVU.....	37
2.3. NÁVRH ZÁSAD A OPATRENÍ VYUŽÍVANIA ÚZEMIA A JEHO OKOLIA Z HĽADISKA CIEĽOV OCHRANY	38
2.3.1. <i>Návrh zásad opatrení pre jednotlivé predmety ochrany</i>	38
2.3.1.1. <i>Návrh zásad a opatrení pre kaňu močiarnu (Circus aeruginosus)</i>	39
2.3.1.2. <i>Návrh zásad a opatrení pre chriašťa malého (Porzana parva)</i>	39
2.3.1.3. <i>Návrh zásad a opatrení pre trsteniarika tamariškového (Acrocephalus melanopogon)</i>	39
2.3.1.4. <i>Návrh zásad a opatrení pre kačicu chrapačku (Anas querquedula)</i>	40
2.3.1.5. <i>Návrh zásad a opatrení pre hus divú (Anser anser)</i>	40
2.3.1.6. <i>Návrh zásad a opatrení pre včelárika zlatého (Merops apiaster)</i>	41
2.3.1.7. <i>Návrh zásad opatrní pre bučačik močiarny (Ixobrychus minutus)</i>	41
2.3.2. <i>Návrh zásad a opatrení pre CHVÚ Parížske močiare</i>	42
3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE	44
3.1. STANOVENIE DLHODOBÝCH CIEĽOV STAROSTLIVOSTI	44
3.2. STANOVENIE OPERATÍVNYCH CIEĽOV	46
3.3. RÁMCOVÉ PLÁNOVANIE A MODELÝ HOSPODÁRENIA PRE LESNÉ BIOTOPY	47
3.4. NAVRHOVANÉ OPATRENIA, STANOVENIE HARMONOGRAMU ICH PLNENIA, URČENIE SUBJEKTU ZODPOVEDNÉHO ZA ICH PLNENIE, STANOVENIE MERATEĽNÝCH INDIKÁTOROV ICH PLNENIA	47
4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI	64
5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ	68
6. PRÍLOHY	70
6.1. MAPA PREDMETOV OCHRANY CHRÁNENÉHO VTÁČIEHO ÚZEMIA PARÍŽSKE MOČIARE	70
6.2. MAPA IDENTIFIKÁCIE VLASTNÍCKO-UŽÍVATEĽSKÝCH VZŤAHOV V CHRÁNENOM VTÁČOM ÚZEMÍ PARÍŽSKE MOČIARE	71
6.3. MAPA VYUŽITIA ÚZEMIA CHRÁNENÉHO VTÁČIEHO ÚZEMIA PARÍŽSKE MOČIARE	72
6.4. INÁ DOKUMENTÁCIA	73
6.4.1. <i>Mapa prekryvu Chráneného vtáčieho územia Parížske močiare s národnou prírodnou rezerváciou Parížske močiare, chráneným areálom Alúvium Paríža a ramsarskou lokalitou Parížske močiare</i>	73
6.4.2. <i>Mapa vymedzeného územia podľa príloh vyhlášky MŽP SR č. 23/2008 Z. z. v Chránenom vtáčom území Parížske močiare</i>	74

ÚVOD

Parížske močiare zahŕňajú **rozsiahle močarisko, ktoré rozsahom trst'ových porastov patrí k najrozsiahlejším mokradiam tohto typu na Slovensku, čím sa radia aj medzi mokrade medzinárodného významu.** Vďaka relatívnej zachovalosti mokrade sa tu dosiaľ zachovali podmienky pre život viacerých vodných a pri vode žijúcich vtáčích druhov, ako napríklad chriašť malý, kačica chrapačka, hus divá, kaňa močiarna, k. popolavá, beluša veľká, volavka purpurová, bučiak veľký, rybárik riečny a v neposlednom rade aj trsteniarik tamariškový – na Slovensku mimoriadne vzácny hniezdič, ktorého hniezdenie bolo s istotou zistené len na tejto lokalite. Parížske močiare a príslušné mokrade ležia sú pravidelnou migračnou zastávkou mnohých druhov vtákov.

Chránené vtáčie územie Parížske močiare bolo vyhlásené v roku 2008. Predkladaný program starostlivosti je základný dokument pre zabezpečenie starostlivosti na ďalších 30 rokov, ktorom sú **stanovené ciele ochrany, ako aj opatrenia na ich dosiahnutie a vyčíslené finančné prostriedky a predpokladané zdroje financovania.** Ciele a opatrenia vychádzajú z podrobného hodnotenia stavu **7 druhov vtáctva**, ktoré sú predmetom ochrany Chráneného vtáčieho územia Parížske močiare. Sú zoskupené rámcovo tak, aby sa zabezpečil minimálne súčasný stav týchto druhov, resp. aby sa u druhov v nepriaznivom stave situácia zlepšila.

Prijatím programu starostlivosti sa nemení súčasný právny stav, ktorý je upravený podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a vo vyhláske Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 23/2008 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Parížske močiare, ako aj v ďalších predpisoch na úseku ochrany prírody, starostlivosti o lesy, poľovníctva, rybárstva, územného plánovania a iných. Spresňujú sa však zásady využívania a stanovujú sa opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany vtáctva.

Týmito cieľmi je predovšetkým zachovanie alebo zlepšenie súčasného stavu 6 druhov vtákov a zlepšenie stavu 1 druhu. Kritická je situácia predovšetkým u druhu bučiačik močiarny, ktorý bez realizácie primeraných opatrení uvedených v tomto dokumente v území nemá možnosť dlhodobého prežitia vo významnejšom počte. Zlepšením podmienok hniezdenia sa zabezpečí jeho dlhodobá perspektíva prežitia v území ako v jednej z jadrových lokalít výskytu na Slovensku. Naopak, pozitívnym príkladom je druh kaňa močiarna, ktorá je v území v dobrom stave.

Schválenie programu starostlivosti bude začiatkom pre systematickú realizáciu opatrení a budú tiež vytvorené podmienky pre financovanie ochranárskych činností z Operačného programu Kvalita životného prostredia 2014 – 2020 (OP KŽP). Opatrenia budú realizované v závislosti od finančných prostriedkov.

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1. Číslo podľa štátneho zoznamu

Chránené vtáčie územie Parížske močiare (CHVÚ Parížske močiare alebo CHVÚ) je evidované v štátnom zozname osobitne chránených častí prírody a krajiny **pod č. A/12**.

1.2. Príslušnosť k európskej sústave chránených území a územiám medzinárodného významu

CHVÚ Parížske močiare je **súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000¹**.

1.3. Kategória a názov územia

Kód územia:	SKCHVU020
Kategória:	chránené vtáčie územie
Názov územia:	Parížske močiare

1.4. Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia alebo medzinárodný doklad o zaradení lokality do sústavy území medzinárodného významu

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 23/2008 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Parížske močiare (ďalej len „**vyhláška MŽP SR č. 23/2008 Z. z.**“) nadobudla účinnosť **1. februára 2008**.

2. júla 1990 boli Parížske močiare pod č. 499 zapísané do Zoznamu mokradí medzinárodného významu.

1.5. Celková výmera chráneného územia

Celková rozloha CHVÚ Parížske močiare stanovená vo vyhláške MŽP SR č. 23/2008 Z. z. je **376,6 ha**.

Tabuľka č.1: Výmera v členení podľa druhov pozemkov

Kód pozemku	Druh pozemku	Zastúpenie v %
2	orná pôda	3,67
6	ovocný sad	0,21
7	trvalý trávny porast (TTP)	13,00
10	lesný pozemok	0,01
11	vodná plocha	73,94
13	zastavaná plocha a nádvorie	0,83
14	ostatná plocha	8,34
Spolu		100,00

Výmery sú spracované podľa stavu katastra nehnuteľností k 1. máju 2015. Mapa využitia územia je v prílohe č. 6.3.

¹ § 28 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Členenie CHVÚ podľa zakázaných činností, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia vyhlášky MŽP SR č. 23/2008 Z. z., je zobrazené v mapovej Prílohe č. 6.4.2. Ide o:

- časť CHVÚ, kde sa považujú za zakázané činnosti, ktoré môžu mať vplyv na predmet ochrany chráneného územia činnosti podľa § 2 ods. 1 písm. a) až j)² vyhlášky MŽP SR č. 23/2008 Z. z. o výmere 84,4 ha,
- časť CHVÚ, kde sa považujú za zakázané činnosti, ktoré môžu mať vplyv na predmet ochrany chráneného územia činnosti podľa § 2 ods. 2 písm. a) až c)³ vyhlášky MŽP SR č. 23/2008 Z. z. o výmere 283,2 ha,
- časť CHVÚ, kde sa považujú za zakázané činnosti, ktoré môžu mať vplyv na predmet ochrany chráneného územia činnosti podľa § 2 ods. 3 písm. a) až c)⁴ vyhlášky MŽP SR č. 23/2008 Z. z. o výmere 7,6 ha.

1.6. Súčasný stav predmetu ochrany

1.6.1. Prírodné pomery

Geografická poloha a vymedzenie územia

CHVÚ Parížske močiare sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (SR), v **Nitrianskom kraji, v okrese Nové Zámky**.

Lokalita sa nachádza cca 15 km západne od mesta Štúrovo. Územie tvorí alúvium vodného toku Paríž v cca 9 km úseku medzi obcami Strekov a Gbelce. Lokalita je dostupná z cesty II/509 Štúrovo – Nové Zámky, ktorá vedie pozdĺž územia CHVÚ z južnej strany cez Novú Viesku. Východná časť je dostupná aj z cesty II/588 od obce Gbelce. V blízkosti prechádza železničná trať Nové Zámky – Štúrovo, najbližšia zastávka je v Novej Vieske.

Klíma

CHVÚ je súčasťou **teplej klimatickej oblasti**, teplého, veľmi suchého okrsku s miernou zimou s teplotou v januári nad -3°C , s počtom letných dní nad 50 (Miklós 2002). Podľa údajov z meteorologickej stanice Hurbanovo je priemerná ročná teplota 10°C , $-1,5^{\circ}\text{C}$ v januári a v júli nad 20°C . Priemerný ročný úhrn zrážok 500 – 550 mm, v júli pod 20 mm,

² a) zasahovanie do pobrežnej alebo vodnej vegetácie od 1. marca do 15. augusta okrem údržby objektov alebo zariadení potrebných pre správu vodných tokov podľa osobitného predpisu,

b) kosenie porastov trstiny, pálky alebo ostrice, ak tak určí štátny orgán ochrany prírody a krajiny,

c) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. marca do 31. júla okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení,

d) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov alebo ostatných zatravněných plôch,

e) mechanizované kosenie existujúcich trvalých trávnych porastov od 1. mája do 31. júla spôsobom od okrajov do stredu,

f) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku,

g) zmena druhu pozemku z ostatnej zatravněnej plochy na iný druh poľnohospodárskeho pozemku okrem zmeny na trvalý trávny porast,

h) pozemná aplikácia pesticídov alebo priemyselných hnojív na existujúcich trvalých trávnych porastoch okrem odstraňovania invázných druhov rastlín,

i) pozemná aplikácia pesticídov alebo priemyselných hnojív na pozemkoch dočasne nevyužívaných na rastlinnú výrobu od 15. marca do 30. júna okrem odstraňovania invázných druhov rastlín,

j) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr.

³ a) vykonávanie činnosti uvedenej v odseku 1 písm. a), b), e), f) alebo g),

b) lov rýb od 15. marca do 30. júna,

c) čerpanie vody do pojazdnych cisterien.

⁴ a) vykonávanie činnosti uvedenej v odseku 1 písm. c), g) alebo h),

b) rekultivácia ťažobných stien po ťažbe piesku alebo hlíny, ak tak určí štátny orgán ochrany prírody a krajiny,

c) ťažba piesku, hlíny alebo iné poškodenie pôdneho krytu od 5. mája do 20. augusta, ak tak určí štátny orgán ochrany prírody a krajiny.

v januári 30 až 40 mm, absolútne denné maximum 81,8 mm. Počet dní so snehovou prikrývkou je menej ako 40, priemerná výška pokrývky je 8,9 cm. Územie patrí k priemerne inverzným polohám, prevláda juhovýchodné prúdenie vzduchu o rýchlosti 4 až 5,3 m/s, menej severozápadné 3,4 až 4,3 m/s.

Geologické podmienky a formy reliéfu

V rámci regionálneho geologického členenia Slovenska (Vass, 1988) je CHVÚ súčasťou oblasti **Vnútrohorské panvy a kotliny, jednotky Podunajská panva**.

Podložie CHVÚ tvorí **neogén** – sivé a pestré íly, prachy, piesky, štrky, slojky lignitu, sladkovodné vápence a polohy tufitov (brodské, gbelské, kolárovske, volkovské a čečehovské súvrstvie).

V nadloží sú **kvartérne, prevažne fluvialne sedimenty**, nivné humózne hliny alebo hlinito-pieščité až štrkovito-pieščité hliny dolinných nív.

Dotknutým územím prechádzajú **menšie priečne zlomové línie**, prevažne v smere juhozápad – severovýchod.

V rámci geomorfologického členenia SR (Mazúr, Lukniš, 1986) patrí CHVÚ do Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá dunajská kotlina, oblasti Podunajská rovina, celku Podunajská pahorkatina, **podcelku Hronská pahorkatina**.

Geomorfologické pomery charakterizujú negatívne morfoštruktúry Panónskej panvy, mierne diferencované bez agradácie. Reliéf územia je zvlnená rovina. **Nadmorská výška sa pohybuje v priemere od 120 do 130 m**.

Z hľadiska výskytu geodynamických javov ide o stabilné územie bez náchylnosti na deformácie, nie sú tu evidované historické ani recentné svahové poruchy. Potenciálna vodná erózia je slabá.

Hydrologické pomery

CHVÚ patrí do čiastkového **povodia Dunaja**. Ide o vrchovinnú-nížinnú oblasť s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku a akumuláciou v mesiacoch december – január, vysokou vodnatosťou vo februári až apríli, maximom v marci a minimom v novembri. Lokalita CHVÚ je viazaná na vodný tok **Paríž, ktorý je pravostranným prítokom Hrona**. Ide o upravený kanalizovaný nížinný tok, ktorý je **súčasťou odvodňovacej sústavy Podunajskej roviny**.

Lokalita CHVÚ patrí do hydrogeologického regiónu: **kvartér dunajských terás** na úpätí Hronskej pahorkatiny s určujúcim typom medzizrnovej priepustnosti. Hydrogeologické pomery charakterizuje mierna prietočnosť a hydrogeologická produktivita.

Pôdy

V širšom území CHVÚ prevládajú **čiernice** kultizemné, sprievodné čiernice glejové, lokálne modálne; prevažne z nekarbonátových aluviálnych sedimentov a černoze kultizemné, lokálne modálne a erodované; čiernice typické karbonátové a čiernice glejové karbonátové, sprievodné čiernice slancové, **solončaky až slance**; z karbonátových, prevažne aluviálnych sedimentov a **černoze** typické, lokálne černoze erodované a regozeme typické karbonátové; zo spraší. Ide o pôdy hlinitej zrnitosti triedy.

Z hľadiska kontaminácie sú pôdy zaradené ako relatívne čisté. Náchylnosť na vodnú eróziu v okolí CHVÚ je slabá, severne pri Svodíne sa uvádza ako stredná.

Flóra a fauna

V CHVÚ bolo identifikovaných **viac ako 340 druhov vyšších rastlín, 44 druhov mäkkýšov, 162 druhov pavúkov a koscov, 34 druhov vážok, 401 druhov chrobákov, 54 druhov blanokrídlavcov či 37 druhov dvojkřídlavcov**. Zo stavovcov sa tu doteraz zistilo **18 druhov rýb, 10 druhov obojživelníkov a viac ako 31 druhov cicavcov**. Jedinečnosť lokality potvrdzuje aj výskyt veľmi vzácných druhov z vyššie uvedených skupín alebo ich prvé nálezy v rámci Slovenska. Z pavúkov sú to napr. lovcík *Dolomedes plantarius* a *Urozelotes*

rusticus, z chrobákov *Hydnobius spinipes*, 4 druhy blanokrídlovcov: *Mimumesa wuestnei*, *Trypoxylon beaumonti*, *T. latilobatum*, *Stenodynerus clypeopicus*, ale hlavne *Gbelcia crassiceps*, ktorý ako nový taxón bol opísaný práve z tejto lokality a nesie jej rodové meno. Z dvojkridlovcov tu bol zaznamenaný po prvýkrát na Slovensku zas výskyt teplomilného komára *Uranotaenia unguiculata*. Parížske močiare sú aj lokalitou s výskytom vzácného hraboša severského panónskeho (*Microtus oeconomus mehélyi*).

CHVÚ je charakteristické **porastmi trsti obyčajnej** (*Phragmites australis*), ktorá tu vytvára rozsiahly súvislý vegetačný pokryv a zaraďuje tak Parížske močiare medzi najväčšie biotopy trstových porastov na Slovensku.

Gajdoš et al. (2004) uvádzajú k vegetačným pomerom, že v súčasnosti sú dominantným typom biotopu v národnej prírodnej rezervácii (NPR) Parížske močiare trstové porasty. Ide o druhovo chudobné porasty s výraznou dominanciou trsti obyčajnej (*Phragmites australis*). Ostatné typy biotopov majú výrazne menšiu rozlohu a niektoré nižšie uvedené sa v rezervácii vyskytujú iba okrajovo, pričom väčšie rozšírenie majú mimo rezervácie. Autori zistili **4 európsky významné typy biotopov**:

- 3150 „Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition*“.

- 3140 “Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár”. V komplexe mokradí na nive potoka Paríž pri Novej Vieske, boli zistené aj porasty chár triedy *Charetea fragilis*, zväzu *Charion vulgaris*.

- 6510 “Nížinné a podhorské kosné lúky”. Rastlinné spoločenstvá mezofilných lúk, patriacich do triedy *Molinio-Arrhenatheretea*, zväzu *Arrhenatherion*.

- 91E0 “Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy”. Porasty, patriace do triedy *Salicetea purpureae*, zväzu *Salicion albae*.

Najvýznamnejšou skupinou živočíchov, ktoré sú aj hlavným predmetom ochrany Parížskych močiarov sú vtáky. Dodnes tu bolo zaznamenaných až 171 druhov, z ktorých 67 tu hniezdi. S charakterom územia súvisí aj rad problémov spočívajúci v postupnom zarastaní a zazemňovaní územia zapríčineného reguláciou potoka Paríž, zmenou vodného režimu a hospodárenia v území.

Vymedzenie a opis biotopov druhov

Predmetom ochrany v území je **sedem druhov vtáctva** – kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), chriašť malý (*Porzana parva*), trsteniarik tamariškový (*Acrocephalus melanopogon*), kačica chrapačka (*Anas querquedula*), hus divá (*Anser anser*), včelárik zlatý (*Merops apiaster*) a bučiacik močiarny (*Ixobrychus minutus*)⁵. Mapa predmetov ochrany CHVÚ je v mapovej prílohe č. 6.1.

Hniezdnymi biotopmi kane močiarnej (*Circus aeruginosus*) sú rôzne typy mokradí so stojatou alebo pomaly tečúcou vodou a porastami trste, pálky alebo aspoň ostríc (Danko et al. 2002). Vo svete obýva druh vodné biotopy so sladkou alebo brakickou vodou; napr. močiare, bažiny a lagúny s hustým porastom ostríc a pálky. Menej sa vyskytuje v oblastiach bez vodných plôch alebo len v blízkosti mokradí; napr. pasienky a iné plochy s nízkou vegetáciou, ryžové a iné obilné polia. Ako potravný biotop využíva poľnohospodársku krajinu, preferuje krmoviny (napr. lucerna), spravidla neďaleko mokradí. Počas migrácie sa vyskytuje aj v atypických biotopoch, napr. preletuje ponad lesnú krajinu a pohoria (zaznamenaná vo výške 3000 m n. m. v západnom Kamerune) (Orta et al. 2015). Na Slovensku hniezdi kaňa močiarna v rovinatých oblastiach a kotlinách južného Slovenska. Menej obýva širšie údolia riek v predhorí Karpát alebo vnútrokarpatské kotliny. Viazanosť na rovinaté oblasti vyplýva zo

⁵ V roku 2010 (Kovalik et al. 2010) došlo k zmene slovenského názvoslovía vtáctva. Z tohto dôvodu mená 2 vtáčích druhov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Parížske močiare, sú uvedené v programe starostlivosti inak ako vo vyhláske MŽP SR č. 23/2008 Z. z.: chriašť malý (názov vo vyhláske MŽP SR č. 23/2008 Z. z.) – chriašť malý, kačica chrapľavá (názov vo vyhláske MŽP SR č. 23/2008 Z. z.) – kačica chrapačka. Zmena slovenského názvoslovía vtáctva sa uplatnila vo vyhláske MŽP SR č. 24/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

špecifických nárokov druhu na hniezdny biotop – preferuje najmä močiare, brehy rybníkov, mŕtvych ramien a štrkoviská. Hniezdi aj na suchej zemi (vyschnuté močiare s trstou alebo pálkou) a v poľnohospodárskej krajine (obilné lány) (Karaska et al. 2002). Okrem umiestnených hniezd nad vodou ojedinele hniezdi aj v kríkoch (Východoslovenská nížina, Matušík in litt.). Lovnými biotopmi na Slovensku sú územia s mozaikou mokradí a poľnohospodársky obrábanej pôdy (Karaska et al. 2002). V rámci CHVÚ Parížske močiare je hniezdnym biotopom kane močiarnej celé močarisko, najmä južná a juho-východná časť územia. Optimálny biotop je zložený z trstových porastov s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel. Väčšina plôch by mala byť zaplavená vodou, s výskytom otvorenej vodnej hladiny.

Hniezdnymi biotopmi chriašťa malého (*Porzana parva*) sú okraje stojatých vôd (rybníky, vodné nádrže) a rozľahlejšie močiare s porastami trsti, pálky a ostrice. V Európe hniezdi v hustých porastoch sladkovodných mokradí, vrátane okrajov jazier, riek a v zaplavených lesoch. Preferuje jednodruhové alebo zmiešané porasty tráv a bylín, akými sú rody *Scirpus*, *Typha*, *Carex*, *Sparganium* a *Phragmites*, ktoré sú zložené zo živej, ale aj mŕtvej biomasy stebiel. Takéto biotopy sa nachádzajú v trvalej prítomnosti vody a zahŕňajú aj popadané horizontálne steblá, ktoré tvoria mosty. V porovnaní s chriaštom bodkovaným (*Porzana porzana*) preferuje hlbšie zaplavené biotopy. Mimo dobu hniezdenia sa vyskytuje aj na zaplavených pasienkoch a v iných menej typických biotopoch. Na Slovensku obýva biotopy podobného charakteru; napr. plytké stojaté vody a ich okraje husto porastené močiarinou vegetáciou, ďalej okrajové plochy rybníkov, tiež rozsiahlejšie močiare a staré riečne ramená s porastami trsti, pálky a ostríc, premiešané s napr. s prasličkami, kosatcom žltým a puškvorcom. Podmienkou je trvalá prítomnosť vody (Hudec & Šťastný 2005). V rámci CHVÚ Parížske močiare druh osídľuje najmä plochy s rozsiahlejšími porastmi pálok (*Typha latifolia* a *T. angustifolia*) a ostríc (*Carex* spp.), prípadne porasty trsti obyčajnej (*Phragmites australis*) obklopujúce vodné lagúny. Súvislejším homogénnym trstovým porastom sa vyhýba. Hniezdo bolo nájdené aj v porastoch ostrice na zaplavenom ostrove, podmienkou je však trvalá prítomnosť vody. Potravné biotopy zahŕňajú vodné plochy, kanále, pobrežné porasty a lagúny s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz). Vyžaduje čistú alebo len slabo znečistenú vodu v močarisku (II. – III. trieda kvality vody).

Hniezdnymi biotopmi trsteniarika tamariškového (*Acrocephalus melanopogon*) sú brehové bylinné porasty (napr. trsť, pálka) jazier alebo rozsiahlejších močarísk s trvalou vyššou hladinou vody. V poraste by mal byť vždy podrast ostrice alebo aspoň hustej trávy a polámaných zbytkov minuloročnej vegetácie. V Európe hniezdi v močiarnej vegetácií, najmä v trsti, ostrici alebo pálke, často s prímiesou krovín (napr. rod *Tamarix*). Optimálny hniezdny biotop druhu tvoria staré porasty trsti pozostávajúce z vysokého podielu mŕtvej biomasy. Vyskytuje sa pozdĺž okrajov jazier, priekop, v sladkých ako aj brakických mokradiach a vo veľmi malých trstových plochách v stepných oblastiach (Dyrcz 2006). Typickými hniezdnymi biotopmi na Slovensku sú plochy s otvorenou vodnou hladinou v porastoch trsti obyčajnej (*Phragmites australis*). V rámci CHVÚ Parížske močiare druh uprednostňuje plochy s otvorenou vodnou hladinou obklopenou rozsiahlejšími porastmi pálok (najmä *Typha latifolia*, menej *T. angustifolia*) a v menšej miere i redšie porasty trsti obyčajnej (*Phragmites australis*). Súvislejším homogénnym porastom sa vyhýba. Potravné biotopy zahŕňajú brehové porasty s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz).

Hniezdnymi biotopmi kačice chrapačky (*Anas querquedula*) sú plytké, močaristé vodné plochy so stojatou alebo mierne tečúcou vodou a bohatým rastlinným porastom (Hudec 1994). Vo svete obýva najčastejšie vnútrozemie, najmä močaristé lúky, zaplavené polia, plytké sladkovodné močiare a jazerá s bohatou vodnou vegetáciou. Zimuje v pobrežných

oblastiach, v sladkých alebo brakických vodách, aspoň s čiastočne ponorenou vegetáciou a s dobre vyvinutými brehovými porastami, tiež na ryžových poliach, kanáloch a na mori (Carboneras et al. 2014). Na Slovensku hniezdi kačica chrapačka v otvorenej bezlesnej krajine s plytkou vodou a pobrežnou vegetáciou. Druh sa vyskytuje v stojatých vodách rozličných typov: inundačné územia okolo riek, močiare, slepé ramená, hate, rybníky, kanále s pomaly tečúcou vodou, s bohatým rastlinným zárastom vodných bylín a krovín (Ferianc 1977). Vodné plochy by mali mať brehový, ako aj vo vode plávajúci porast (Hudec 1994). V rámci CHVÚ Parížske močiare hniezdi kačica chrapačka v hustej pobrežnej vegetácii tvorenej najmä spoločnosťami ostríc (*Carex* spp.) a iných nízkych bylín a tráv v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska alebo na ostrovoch. Potravné biotopy zahŕňajú lagúny a kanále s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky) a čistá až slabo znečistená voda v močarisku (II. – III. trieda kvality vody).

Hniezdnymi biotopmi husi divej (*Anser anser*) sú väčšie vodné plochy s brehovými porastami trsti. Vo svete obýva širokú škálu biotopov spravidla s vodnými plochami v otvorenej krajine. Často sa v blízkosti nachádzajú trávne porasty alebo iná vegetácia, ktorá slúži ako pastviská. Zimuje v poľnohospodárskej krajine alebo na močiároch, jazerách a v lagúnach (Carboneras et al. 2014). Na Slovensku sú hniezdnymi biotopmi husi divej vodné plochy, napr. neprietočné ramená rieky Moravy v medzihrádzovom priestore i mimo neho, rybníky a štrkoviská (Danko et al. 2002). Hniezdi v brehových porastoch, ale aj na vrbach, niekedy využíva aj hniezda iných veľkých vtákov, napr. dravcov. Vždy je nutná blízkosť vhodných otvorených miest pre pasenie – napr. lúky, pasienky alebo polia so zasiatym obilím (www.biomonitring.cz). Nocoviská sú umiestnené na rozľahlejších vodných plochách, prípadne za vyššieho vodného stavu aj v zaplavených inundáciách riek. V CHVÚ Parížske močiare sú známe hniezdiská husí situované v porastoch trsti obyčajnej v blízkosti otvorenejších častí močiara s rozvoľneným porastom makrofytov, resp. v blízkosti kanálov a lagún. Husi využívajú na pasenie sa v období s mladými jedincami plochu hrádze pozdĺž priesakového kanála a lúky, či polia po obvode močiara.

Hniezdne biotopy včelárika zlatého (*Merops apiaster*) predstavujú umelé (pieskovne, tehelne, smetiská, zárezy ciest, terasy vinohradov, výkopy a pod.) alebo prirodzené hlinito-piesčité steny (brehy vodných tokov, zosuvy, sprašové steny a pod.) (Danko et al. 2002). Vo svete obýva najmä široké riečne údolia, pasienky, ornú pôdu s pozdĺžnymi terasami a roztrúsenými stromami, lúky, členité stepi, ďalej dubové lesy, olivové háje, ryžové polia a v Stredomorí macchie. V Afrike tiež savany, pobrežie jazier a poľnohospodársku krajinu. Na Slovensku hniezdi v kolóniách najmä v južnejších a teplejších častiach. Druh hniezdi predovšetkým v kolmých stenách; okrem nich bolo zistené hniezdenie aj v horizontálnom teréne – na lúke alebo poli (Danko et al. 2002) a ojedinele aj v horizontálnej časti hrádze. V CHVÚ Parížske močiare hniezdi druh v súčasnosti v bývalej pieskovni v k. ú. Nová Vieska s výskytom kolmým stien vhodných na vyhrabávanie nôr. Ďalšie hniezdiská druhu v rámci CHVÚ napríklad v k. ú. Gbelce sú v súčasnosti v nevhodnom stave pre hniezdenie včelárikov so sukcesiou náletovej vegetácie. Tiež hniezdi v lokalitách mimo CHVÚ v susedstve s územím, napríklad na motokrosovej dráhe pri štátnej ceste Gbelce-Svodín. Ako lovisko využívajú včeláriky zlaté celé územie Parížskych močiarov počas hniezdného obdobia aj migrácie s bohatou ponukou blanokrídneho hmyzu pri močiari.

Hniezdnymi biotopmi bučičika močiarného (*Ixobrychus minutus*) sú močiare, rybníky a vodné nádrže, porastené trstou, pálkou a pobrežným krovím (Danko et al. 2002). Vo svete obýva najčastejšie sladkovodné mokrade s porastami trsti a iných druhov vodnej vegetácie (*Scirpus*, *Typha*, *Phragmites*, *Baumea* and *Juncus*), najmä s prímiesou krovín a stromov (*Melaleuca*, *Muehlenbeckia*). Obýva aj okraje jazier, vodných nádrží, rašeliniská, oázy, zalesnené močiare, zarastené brehy potokov a riek, vlhké lúky, pasienky a ryžové polia.

Častý je aj v mangrovových porastoch a okrajoch slaných lagún. Počas migrácie sa vyskytuje na otvorených vodných plochách, v urbanizovanej krajine, ako aj v suchých oblastiach (obilné polia, cukrová trstina). Na Slovensku obýva nížiny a kotliny celej južnej časti štátu. Hniezdnymi biotopmi sú najmä rybníky s hustými brehovými porastami, močiare a husto zarastené brehy pomaly tečúcich vôd (Danko et al. 2002). V rámci CHVÚ Parížske močiare hniezdi bučačik močiarny (*Ixobrychus minutus*) vo vodných lagúnach v strednej a južnej časti močariska a na odvodňovacom kanáli v trst'ových a pálkových porastoch. Optimálny hniezdny biotop pozostáva z trst'ových porastov s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel, s dostatočným zastúpením pálkových porastov. Preferuje oblasti, kde je väčšina porastov zaplavená vodou. Potravné biotopy zahŕňajú pobrežné porasty, lagúny a kanále s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných druhov živočíchov (mäkkýše, hmyz a jeho larvy, drobné ryby, žaby a ich larvy).

1.6.2. Stručný opis predmetu ochrany

Účelom CHVÚ Parížske močiare je **zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov** kane močiarnej (*Circus aeruginosus*), chriašťa malého (*Porzana parva*), trsteniarika tamariškového (*Acrocephalus melanopogon*), kačice chrapačky (*Anas querquedula*), husi divej (*Anser anser*), včelárika zlatého (*Merops apiaster*) a bučačika močiarného (*Ixobrychus minutus*). Pre kaňu močiarnu, chriašťa malého, trsteniarika tamariškového, kačicu chrapačku patria Parížske močiare medzi päť CHVÚ na Slovensku, kde bola zistená najvyššia populácia týchto druhov.

Pre chriašťa malého je toto územie pre jeho ochranu na Slovensku kľúčové, keďže v čase vymedzovania sústavy CHVÚ tu bola odhadovaná najvyššia populácia tohto druhu na Slovensku. Počas monitoringu populácie v rokoch 2010 – 2012 bola zistená druhá najvyššia populácia, po CHVÚ Medzibodrožie. Rovnako významné je územie aj z pohľadu ochrany trsteniarika tamariškového, nakoľko ide o jediné známe pravidelné hniezdisko tohto druhu na Slovensku a navyše jeho výskyt tu dosahuje severný okraj areálu.

Pre včelárika zlatého a bučačika močiarného patrí územie medzi významné, keďže tu hniezdi viac ako 1 % celej národnej populácie tohto druhu.

1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany

Pri zhodnotení stavu predmetu ochrany sa vychádzalo z hodnotenia priaznivého stavu druhov, ktoré sú predmetmi ochrany v jednotlivých CHVÚ na základe dát **z monitoringu z rokov 2010 – 2012**. Pre potreby hodnotenia stavu druhu je potrebné zohľadniť nielen stav populácie, ale aj biotopov a ohrození, preto sa pri hodnotení kritériá populácie, biotopov a ohrození uvádzajú v programe starostlivosti v celom rozsahu. Pre zhodnotenie napĺňania programu starostlivosti bude potrebné merať zmeny stavu druhov tými istými kritériami ako bol hodnotený ich stav v roku 2010 – 2012. Len takéto meranie stavu zabezpečí porovnateľné vyhodnotenie stavu pri neskoršom hodnotení. Z tohto dôvodu je nižšie uvedená pre každý predmet ochrany celá tabuľka hodnotenia priaznivého stavu v kapitole 1.6.3.1.

Stručné, súhrnné, celkové zhodnotenie stavov predmetov ochrany je uvedené v kapitole 1.6.3.2. a stanovenie cieľových stavov druhov je uvedené v kapitole 1.6.3.3. a osobitných záujmov u dotknutých druhov v kapitole 1.6.3.4.

1.6.3.1. Súčasný stav druhov

1.6.3.1.1. Definovanie stavu kane močiarnej (*Circus aeruginosus*) v CHVÚ Parížske močiare

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*) v CHVÚ Parížske močiare: pravidelný a relatívne hojný hniezdič. V rokoch 2010 – 2012 bolo v rámci celého územia CHVÚ zaznamenaných **15 – 20 hniezdiacich párov** s celkovou

hustotou 0,8 – 1,2 páru/10 ha. Tento stav možno pokladať v ostatných 20 rokoch za viacmenej stabilný. Kane močiare do CHVÚ prilietajú už v polovici februára a začiatkom marca. Odlietajú v priebehu septembra a v októbri. Prvé násady možno nájsť už v prvej polovici mája. Hniezdne páry sú rozmiestnené v rámci celého močariska, ale vyššiu koncentráciu (hustotu) dosahujú v južnej a juhovýchodnej časti CHVÚ. Ich lovnými teritóriami sú okrem vlastného močariska aj okolité polia a pasienky a dokonca i vinice a ovocné sady. Na jar s obľubou lovia nad pokosenými trstovými plochami. Pri love ale i odpočinku využívajú ako posedy najmä vyschnuté vrby v samotnom močarisku a na jeho okraji ako i kopy pokoseného trstia.

Definovanie stavu kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*) v CHVÚ Parížske močiare

Tabuľka č. 2: Definovanie stavu druhu kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*) v CHVÚ Parížske močiare

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Nad 15 hniezdných párov s hustotou vyššou ako 1,3 páru/10 ha	10 – 15 hniezdných párov s hustotou 0,8 – 1,3 páru/10 ha	Menej ako 10 hniezdných párov s hustotou menšou ako 0,8 páru/10ha
	1.2. Populačný trend	Populácia na lokalite stúpala o 5 hniezdných párov (25 %) za ostatných 10 rokov	Populácia na lokalite je stabilná alebo kolíše v rozsahu menšom ako 5 hniezdných párov ($\pm 20\%$)	Populácia na lokalite klesla o viac ako 5 hniezdných párov (25 %) za ostatných 5 rokov
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Trstové porasty s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel, minimálne 75 % porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je vyšší ako 5 %, na lokalite je dostatok starých stromov a iných vyvýšených miest využívaných druhom ako posedy	Trstové porasty s nižšou vekovou a štruktúrnou diverzitou, 50-75% porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou tvorí 2 – 5 %, na lokalite je primerané množstvo starých stromov a iných vyvýšených miest využívaných druhom ako posedy	Homogénne trstové porasty, menej ako 50 % porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je nižší ako 2%, na lokalite nie je dostatok starých stromov a iných vyvýšených miest využívaných druhom ako posedy

	2.2. Potravný biotop	Na lokalite je bohaté zastúpenie a vysoká diverzita menších druhov stavovcov, do vzdialenosti 500 m od hniezdisk je dostatok zväčša extenzívne obhospodarovaných poľnohospodárskych pozemkov (lúky, pasienky, polia) s vysokým počtom hlodavcov	Na lokalite je hojné zastúpenie ale nižšia diverzita menších druhov stavovcov, do vzdialenosti 500 m od hniezdisk sa nachádzajú intenzívne obhospodarované poľnohospodárske pozemky (polia) s dostatočným počtom hlodavcov	Na lokalite nie je dostatočné zastúpenie a diverzita menších druhov stavovcov, do vzdialenosti 500 m od hniezdisk sa nenachádza dostatok vhodne obhospodarovaných poľnohospodárskych alebo iných pozemkov s dostatočným počtom hlodavcov
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	Druh nie je v hniezdnom ani mimohniezdnom období na lokalite ani na jeho loviskách mimo CHVÚ ohrozovaný nelegálnym odstrelom a vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite ani v okolí neprebiehajú žiadne aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí a ostrovov, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše len minimálne (± 10 cm), na poľnohospodárskych pozemkoch minimálne do 500 m od hniezdisk neprebieha pozemná aplikácia rodenticídov	Druh nie je v hniezdnej dobe na lokalite ani na loviskách mimo CHVÚ ohrozovaný nelegálnym odstrelom a vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite a v okolí prebiehajú len nevyhnutné aktivity (oprava hrádzí alebo stavidla) zasahujúce jednorazovo do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí a ostrovov, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu maximálne ± 20 cm, v hniezdnom období neprebieha na poľnohospodárskych pozemkoch minimálne do 500 m od hniezdisk pozemná aplikácia rodenticídov	Druh je v hniezdnej dobe ohrozovaný nelegálnym odstrelom a vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite alebo v okolí prebiehajú aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž, úprava hrádzí alebo stavidla, vypaľovanie trsti) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu viac ako ± 30 cm, na poľnohospodárskych pozemkoch minimálne do 500 m od hniezdisk prebieha pozemná aplikácia a rodenticídov

	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu	Na lokalite prebieha každoročné zimné kosenie trsti mozaikovitým spôsobom podľa navrhovaných manažmentových opatrení, eutrofizácia močariska sa znižuje, diverzita pobrežných porastov a podiel otvorených vodných plôch sa zvyšuje, kvalita vody sa zlepšuje	Zimné kosenie trsti mozaikovitým spôsobom prebieha na lokalite aspoň raz za 2-3 roky, eutrofizácia močariska sa nezvyšuje, diverzita pobrežných porastov a podiel otvorených vodných plôch sa neznižuje, kvalita vody sa nezhoršuje	Zimné kosenie trsti na lokalite je neusmernené a nesystémové alebo neprebieha vôbec, eutrofizácia a celoplošné zarastenie močariska homogénnymi porastmi trsti s následným poklesom hladiny vody pokračuje ďalej, kvalita vody sa zhoršuje
	3.3. Stupeň ohrozenia potravného biotopu	Početnosť a diverzita menších druhov stavovcov na hniezdnej lokalite sa zvyšuje, používanie herbicídov, insekticídov a hlavne rodenticídov na poľnohospodárskych pozemkoch minimálne do vzdialenosti 500 m od hniezdisk sa znižuje, početnosť a diverzita hlodavcov na nich sa zvyšuje	Početnosť a diverzita menších druhov stavovcov na hniezdnej lokalite sa neznižuje, používanie herbicídov, insekticídov a hlavne rodenticídov na poľnohospodárskych pozemkoch do vzdialenosti 500 m od hniezdisk sa nezvyšuje, početnosť a diverzita hlodavcov na nich sa neznižuje	Početnosť a diverzita menších druhov stavovcov na hniezdnej lokalite sa znižuje, používanie herbicídov, insekticídov a hlavne rodenticídov na poľnohospodárskych pozemkoch do vzdialenosti 500 m od hniezdisk sa zvyšuje, početnosť a diverzita hlodavcov na nich sa znižuje

Tabuľka č. 3: Hodnotiaci tabuľka

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend	3	3	9
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	3	3	9
O	3.1. Ohrozenie druhu	2	3	6
	3.2. Ohrozenie hniezdneho biotopu	2	3	6
	3.3. Ohrozenie potravného biotopu	2	3	6
Možný počet bodov				63
Dosiahnuté body				51

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

P – populácia, B – biotop, O - ohrozenie

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
81 %		

Zhodnotenie:

Na základe zadaných kritérií hodnotenia bol druh **kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*)** zaradený v celkovom hodnotení do **priaznivého stavu A – dobrý s hodnotou 81 %**.

Úspešnosť hniezdenia je ovplyvnená najmä zmenami výšky vodnej hladiny počas dlhotrvajúcich intenzívnych dažďov, čo má za následok vytápanie nižšie položených hniezd. V menšej miere sa na neúspešnosti hniezdenia podieľajú i predátori (krkavcovité vtáky, líšky, lasicovité šelmy). Jedince loviace mimo CHVÚ sú ohrozované nelegálnym odstrelom.

1.6.3.1.2. *Definovanie stavu chriašťa malého (*Porzana parva*) v CHVÚ Parížske močiare*

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu chriašťa malý (*Porzana parva*) v CHVÚ Parížske močiare: pravidelne každoročne hniezdiaci druh. Jeho početnosť sa v rokoch 2010 – 2012 odhaduje v CHVÚ však iba na **5 – 10 párov** (0,3 – 0,8 páru/10 ha), čo je len cca 40 % stavu z rokov 1993 – 2002. Za hlavnú príčinu poklesu početnosti druhu treba opäť pokladať postupné zazemňovanie močariska, znižovanie podielu otvorenej vodnej hladiny a homogenizáciu trstových porastov. Druh prilieťa do CHVÚ v apríli, vzácné už začiatkom tohto mesiaca a odlieta koncom augusta a v septembri. Druh v CHVÚ osídľuje najmä plochy s rozsiahlejšími porastmi pálok (*Typha latifolia* a *T. angustifolia*) a ostríc (*Carex* spp.), prípadne porasty trsti obyčajnej (*Phragmites australis*) obklopujúce vodné lagúny, pričom súvislejším homogénnym trstovým porastom sa vyhýba. Potravu zbiera často na otvorených vodných plochách a kanáloch. Hniezdo bolo nájdené aj v porastoch ostrice na zaplavenom ostrove, podmienkou je však trvalá prítomnosť vody. O úspešnosti hniezdenia nie sú dostatočné údaje, ale do značnej miery je hniezdenie ovplyvnené kolísaním výšky vodnej hladiny a predátormi.

Definovanie stavu druhu chriašťa malý (*Porzana parva*) v CHVÚ Parížske močiare

Tabuľka č. 4: Definovanie stavu druhu chriašťa malý (*Porzana parva*) v CHVÚ Parížske močiare

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Nad 15 hniezdných párov s hustotou vyššou ako 1,3 páru/10 ha	10 – 15 hniezdných párov s hustotou 0,8 – 1,3 páru/10 ha	Menej ako 10 hniezdných párov s hustotou menšou ako 0,8 páru/10ha
	1.2. Populačný trend	Populácia na lokalite stúpla o viac ako 5 hniezdných párov (30 %) za ostatných 5 rokov	Populácia na lokalite je stabilná alebo kolíše v rozsahu menšom ako 5 hniezdných párov (± 20 %)	Populácia na lokalite klesla o viac ako 5 hniezdných párov (30 %) za ostatných 5 rokov

biotop	2.1. Hniezdny biotop	Trst'ové porasty s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel a s dostatočným zastúpením pálkových a ostricových porastov, minimálne 75% porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je vyšší ako 5 %	Trst'ové porasty s nižšou vekovou a štruktúrnou diverzitou pričom podiel pálkových a ostricových porastov sa neznižuje, porasty sú zaplavované na ploche 50 – 75 %, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je 2 – 5 %	Homogénne trst'ové porasty s nízkym podielom pálkových a ostricových porastov, porasty sú zaplavované na ploche menšej ako 50 %, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je nižší ako 2 %
	2.2. Potravný biotop	Pobrežné porasty, lagúny a vodné kanály s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), čistá až slabo znečistená voda v močarisku (II. – III. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty, lagúny a vodné kanály s hojným zastúpením ale nižšou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), stredne až silne znečistená voda v močarisku (III. – IV. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty, lagúny a vodné kanály s chudobným zastúpením a nízkou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), veľmi silne znečistená voda v močarisku (V. trieda kvality vody)
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	Druh nie je na lokalite v hniezdnom ani mimohniezdnom období vyrušovaný neusmernenými ornitologickými a inými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite ani v okolí neprebiehajú žiadne aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše len minimálne (± 10 cm)	Druh nie je v hniezdnej dobe na lokalite vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite a v okolí prebiehajú len nevyhnutné aktivity (oprava hrádzi alebo stavidla) zasahujúce jednorazovo do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu maximálne ± 20 cm	Druh je v hniezdnej dobe na lokalite vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite alebo v okolí prebiehajú v hniezdnej dobe aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž, úprava hrádzi alebo stavidla, vypaľovanie trsti) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu viac ako ± 30 cm

	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu	Na lokalite prebieha každoročné zimné kosenie trsti šachovnicovým spôsobom podľa navrhovaných manažmentových opatrení, eutrofizácia močariska sa znižuje, diverzita pobrežných porastov vrátane porastov pálok a ostríc a podiel otvorených vodných plôch sa zvyšuje, kvalita vody sa zlepšuje a zvyšuje sa aj početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)	Zimné kosenie trsti šachovnicovým spôsobom prebieha na lokalite aspoň raz za 2-3 roky, diverzita pobrežných porastov vrátane porastov pálok a ostríc a podiel otvorených vodných plôch sa neznižuje, kvalita vody sa nezhoršuje a neznižuje sa ani početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)	Zimné kosenie trsti na lokalite je neusmernené a nesystémové alebo neprebieha vôbec, eutrofizácia a celoplošné zarastenie močariska homogénnymi porastmi trsti na úkor pálkových a ostricových porastov s následným poklesom hladiny vody a podielu otvorených vodných plôch pokračuje ďalej, kvalita vody sa zhoršuje a znižuje sa aj početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)
--	--	--	--	--

Tabuľka č. 5: Hodnotiaca tabuľka

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	1	3	3
	1.2. Populačný trend	1	3	3
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	3	6
O	3.1. Ohrozenie druhu	3	2	6
	3.2. Ohrozenie hniezdneho biotopu	2	3	6
Možný počet bodov				51
Dosiahnuté body				30

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

P – populácia, B – biotop, O - ohrozenie

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
	59 %	

Zhodnotenie:

Na základe zadaných kritérií hodnotenia bol druh **chriašť malý (*Porzana parva*)** zaradený v celkovom hodnotení do **priaznivého stavu B – priemerný s hodnotou 59 %**.

Hlavnou príčinou ohrozenia druhu v CHVÚ je znižovanie plôch s otvorenou vodnou hladinou a sukcesia pobrežnej vegetácie. Významnú úlohu zohráva i znižovanie potravinnej ponuky a predácia vajec a mláďat.

1.6.3.1.3. Definovanie stavu trsteniarika tamariškového (*Acrocephalus melanopogon*) v CHVÚ Parížske močiare

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu trsteniarik tamariškový (*Acrocephalus melanopogon*) v CHVÚ Parížske močiare: druh v CHVÚ pravidelne a každoročne hniezdi. Je sťahovavý, do územia prilieta už koncom februára, ale hlavne v marci a odlieta v októbri. Celková početnosť sa v rokoch 2010 – 2012 odhadovala na **10 – 15 hniezdiacich párov**, čo je mierny pokles (cca o 20 %) oproti predchádzajúcim rokom. Hniezdny výskyt je koncentrovaný v južnej a juhovýchodnej časti CHVÚ (najmä pozdĺž južnej hrádze), kde druh dosahuje hustotu 0,8 – 1,3 párov na 10 ha. Uprednostňuje tu plochy s otvorenou vodnou hladinou obklopenou rozsiahlejšími porastmi pálok (najmä *Typha latifolia*, menej *T. angustifolia*) a v menšej miere i redšie porasty trsti obyčajnej (*Phragmites australis*). Súvislejším homogénnym porastom sa vyhýba. Hniezdi pomerne skoro, od konca apríla do júla, prvé vylietané mláďatá tu možno pozorovať už od druhej polovice mája. V pohniezdnom období do lokality v hojnom počte zaletujú aj jedince z južnejších hniezdisk z Maďarska (napr. jazero Izsák). V rokoch 2010 – 2012 sa v rámci monitoringu CES („constant effort sites“, t. j. pravidelné dlhodobé krúžkovanie na monitorovacích plochách v pevne danom termíne) okružkovalo v južnej časti močariska celkovo **82 jedincov**.

Definovanie stavu druhu trsteniarik tamariškový (*Acrocephalus melanopogon*) v CHVÚ Parížske močiare

Tabuľka č. 6: Definovanie stavu druhu trsteniarik tamariškový (*Acrocephalus melanopogon*) v CHVÚ Parížske močiare

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Nad 15 hniezdných párov s hustotou vyššou ako 1,3 páru/10 ha	10 – 15 hniezdných párov s hustotou 0,8 – 1,3 páru/10 ha	Pod 10 hniezdných párov s hustotou menšou ako 0,8 páru/10 ha
	1.2. Populačný trend	Populácia na lokalite stúpala o viac ako 5 hniezdných párov (25 %) za ostatných 5 rokov	Populácia na lokalite je stabilná alebo kolíše v rozsahu menšom ako 5 hniezdných párov ($\pm 20\%$)	Populácia na lokalite klesla o viac ako 5 hniezdných párov (25%) za ostatných 5 rokov

biotop	2.1. Hniezdny biotop	Trst'ové porasty s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel a s dostatočným zastúpením pálkových porastov, minimálne 75 % porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je vyšší ako 5 %	Trst'ové porasty s nižšou vekovou a štruktúrnou diverzitou pričom podiel pálkových porastov sa neznižuje, porasty sú zaplavované na ploche 50 – 75 %, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou tvorí 2 – 5 %	Homogénne trst'ové porasty s nízkym podielom pálok, porasty sú zaplavované na ploche menšej ako 50 %, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je nižší ako 2 %
	2.2. Potravný biotop	Pobrežné porasty s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), čistá až slabo znečistená voda v močarisku (II. – III. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty s hojným zastúpením ale nižšou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), stredne až silne znečistená voda v močarisku (III. – IV. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty s chudobným zastúpením a nízkou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), veľmi silne znečistená voda v močarisku (V. trieda kvality vody)
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	Druh nie je v hniezdom ani mimohniezdom období na lokalite vyrušovaný neusmernenými ornitologickými a inými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite ani v okolí neprebiehajú žiadne aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdom období kolíše len minimálne (± 10 cm)	Druh nie je v hniezdom období na lokalite vyrušovaný neusmernenými ornitologickými a inými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite a v okolí prebiehajú v hniezdom období len nevyhnutné aktivity (oprava hrádzí alebo stavidla) zasahujúce jednorazovo do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdom období kolíše v rozsahu maximálne ± 20 cm	Druh je v hniezdom období na lokalite vyrušovaný neusmernenými ornitologickými a inými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite alebo v okolí prebiehajú v hniezdom období aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž, úprava hrádzí alebo stavidla, vypaľovanie trsti) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdom období kolíše v rozsahu viac ako ± 30 cm

	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu	Na lokalite prebieha každoročné zimné kosenie trsti mozaikovitým spôsobom podľa navrhovaných manažmentových opatrení, eutrofizácia močariska sa znižuje, diverzita pobrežných porastov vrátane porastov pálok a podiel otvorených vodných plôch sa zvyšuje, kvalita vody sa zlepšuje a zvyšuje sa i početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)	Zimné kosenie trsti mozaikovitým spôsobom prebieha na lokalite aspoň raz za 2 – 3 roky, eutrofizácia sa nezvyšuje, diverzita pobrežných porastov a podiel otvorených vodných plôch sa neznižuje, kvalita vody sa nezhoršuje a neznižuje sa ani početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)	Zimné kosenie trsti na lokalite je neusmernené a nesystémové alebo neprebieha vôbec, eutrofizácia a celoplošné zarastenie močariska homogénnymi porastmi trsti na úkor pálkových a iných porastov s následným poklesom hladiny vody a podielu otvorených vodných plôch pokračuje ďalej, kvalita vody sa zhoršuje a znižuje sa aj početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)
--	--	---	--	--

Tabuľka č. 7: Hodnotiaca tabuľka

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
B	2.1. Hniezdny biotop	1	3	3
	2.2. Potravný biotop	2	3	6
O	3.1. Ohrozenie druhu	3	2	6
	3.2. Ohrozenie hniezdneho biotopu	1	3	3
Možný počet bodov				51
Dosiahnuté body				30

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenie

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
	59 %	

Zhodnotenie:

Z porovnania aktuálnych výsledkov výskumu a monitoringu s príslušnými referenčnými hodnotami v definícii stavu zachovania vychádza pre druh **trsteniarik tamariškový (*Acrocephalus melanopogon*)** v CHVÚ **priemerný priaznivý stav zachovania (B) s hodnotou 59 %**. Hlavnou príčinou znižovania početnosti druhu v CHVÚ je strata pôvodných hniezdných biotopov postupným zazemňovaním močariska a homogenizáciou trstových porastov. Významnou mierou sa na tom podieľajú aj nepriaznivé poveternostné podmienky spojené so zmenou výšky vodnej hladiny a zatápaním hniezd alebo podchladením násad a mláďat a v neposlednom rade i predácia hniezd. V menšej miere je to aj rušenie vtákov počas hniezdenia (fotografovanie, necielené krúžkovanie a pod.).

1.6.3.1.4. Definovanie stavu kačice chrapačky (*Anas querquedula*) v CHVÚ Parížske močiare

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu kačica chrapačka (*Anas querquedula*) v CHVÚ Parížske močiare: pravidelne každoročne hniezdiaci a migrujúci druh v CHVÚ. Prilietá koncom marca, hneď po rozmrznutí vodnej hladiny, najpočetnejšia je však v apríli, kedy tadiaľto preletujú i jedince hniezdiace v severnej Európe. Odlet a jesenná migrácia územím sú nenápadné. V rokoch 2010 – 2012 sa hniezdna populácia druhu v CHVÚ odhadovala na **3 – 5 párov** s celkovou hustotou 0,2 – 0,3 páru na 10 ha, čo zodpovedá stavu z rokov 1993 – 2002. Počas jarnej migrácie tu však možno napočítať až 60 jedincov. Vtáky sa zdržujú prevažne v južnej a juhovýchodnej časti CHVÚ v okolí otvorených vodných plôch alebo na kanáloch, ale časté sú aj v pokosených častiach mladých trstových porastov. Hniezdia v hustej pobrežnej vegetácii tvorenej najmä spoločnosťami ostríc (*Carex* spp.) a iných nízkych bylín a tráv v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska alebo na ostrovoch.

Definovanie stavu druhu kačica chrapačka (*Anas querquedula*) v CHVÚ Parížske močiare

Tabuľka č. 8: Definovanie stavu druhu kačica chrapačka (*Anas querquedula*) v CHVÚ Parížske močiare

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Nad 5 hniezdiacich párov s hustotou vyššou ako 0,3 páru/10 ha	3 – 5 hniezdiacich párov s hustotou 0,2 – 0,3 páru/10 ha	Menej ako 3 hniezdiace páry s hustotou menšou ako 0,2 páru/10 ha
	1.2. Populačný trend	Populácia na lokalite stúpala o viac ako 2 hniezdne páry (40 %) za ostatných 5 rokov	Populácia na lokalite je stabilná alebo kolíše v rozsahu menšom ako 2 hniezdne páry (± 20 %)	Populácia na lokalite klesla o viac ako 2 hniezdne páry (40 %) za ostatných 5 rokov

biotop	2.1. Hniezdny biotop	<p>Trst'ové porasty s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou, výškou stebiel a s dostatočným zastúpením nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch, minimálne 75 % porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je vyšší ako 5 %</p>	<p>Trst'ové porasty s nižšou vekovou a štruktúrnou diverzitou pričom podiel nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch sa neznižuje, porasty sú zaplavované na ploche 50 – 75%, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou tvorí 2 – 5%</p>	<p>Homogénne trst'ové porasty s nízkym podielom nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch, porasty sú zaplavované na ploche menej ako 50 %, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je nižší ako 2 %</p>
	2.2. Potravný biotop	<p>Lagúny a kanály s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky), čistá až slabo znečistená voda v močarisku (II. – III. trieda kvality vody)</p>	<p>Lagúny a kanály s hojným zastúpením, ale nižšou diverzitou vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky), stredne až silne znečistená voda v močarisku (III. – IV. trieda kvality vody)</p>	<p>Lagúny a kanály s chudobným zastúpením a nízkou diverzitou vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky), veľmi silne znečistená voda v močarisku (V. trieda kvality vody)</p>

ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	<p>Druh nie je na lokalite v hniezdnom ani mimohniezdnom období vyrušovaný, prenasledovaný ani ohrozovaný nelegálnym odstrelom, na lokalite ani v okolí neprebiehajú žiadne aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí a ostrovov, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše len minimálne (± 10 cm)</p>	<p>Druh nie je v hniezdenej dobe na lokalite výrazne vyrušovaný, prenasledovaný alebo ohrozovaný nelegálnym odstrelom, na lokalite a v okolí prebiehajú len nevyhnutné aktivity (oprava hrádzí alebo stavidla) zasahujúce jednorazovo do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí a ostrovov, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu maximálne ± 20 cm</p>	<p>Druh je v hniezdenej dobe vyrušovaný a ohrozovaný nelegálnym odstrelom, na lokalite alebo v okolí prebiehajú aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž, úprava hrádzí alebo stavidla, vypaľovanie trsti) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu viac ako ± 30 cm</p>
-----------	-----------------------------	---	---	--

	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu	Na lokalite prebieha každoročné zimné kosenie trsti a okrajových častí močariska vrátane ostrovov mozaikovitým spôsobom podľa navrhovaných manažmentových opatrení, eutrofizácia močariska sa znižuje, diverzita pobrežných porastov vrátane nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch a podiel otvorených vodných plôch sa zvyšuje, kvalita vody sa zlepšuje a zvyšuje sa aj početnosť a diverzita vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky)	Zimné kosenie trsti a okrajových častí močariska vrátane ostrovov mozaikovitým spôsobom prebieha na lokalite aspoň raz za 2 – 3 roky, eutrofizácia sa nezvyšuje, diverzita pobrežných porastov vrátane nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch a podiel otvorených vodných plôch sa neznižuje, kvalita vody sa nezhoršuje a neznižuje sa ani početnosť a diverzita vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky)	Zimné kosenie trsti a okrajových častí močariska vrátane ostrovov na lokalite je neusmernené a nesystémové alebo neprebieha vôbec, eutrofizácia a celoplošné zarastanie močariska homogénnymi porastmi trsti a krovín na úkor nízkobylinných (najmä ostricových) a iných porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch s následným poklesom hladiny vody a podielu otvorených vodných plôch pokračuje ďalej, kvalita vody sa zhoršuje a znižuje sa aj početnosť a diverzita vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky)
--	--	---	--	--

Tabuľka č. 9: Hodnotiaca tabuľka

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	2	4
O	3.1. Ohrozenie druhu	2	2	4
	3.2. Ohrozenie hniezdneho biotopu	1	3	3
Možný počet bodov				48
Dosiahnuté body				29

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenie

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
	60 %	

Zhodnotenie:

Na základe zadaných kritérií hodnotenia bol druh **kačica chrapačka (*Anas querquedula*)** zaradený v celkovom hodnotení do **priaznivého stavu B – priemerný s hodnotou 60 %**.

Úspešnosť hniezdenia je na základe pozorovania vyvedených mláďat pomerne nízka. Hlavnou príčinou ohrozenia druhu v CHVÚ je znižovanie plôch s otvorenou vodnou hladinou a sukcesia vegetácie na ostrovoch a v okrajových častiach močariska. Významnú úlohu zohráva i predácia vajec a mláďat.

1.6.3.1.5. *Definovanie stavu husí divej (*Anser anser*) v CHVÚ Parížske močiare*

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu hus divá (*Anser anser*) v CHVÚ Parížske močiare: V čase prípravy vedeckého návrhu bola veľkosť zimujúcej populácie husí divých v CHVÚ Parížske močiare odhadovaná na 1600 exemplárov. Aktuálne je na základe výsledkov monitoringu z rokov 2010 – 2012 (Slabeyová et al. 2011) odhadovaná na **10 – 100 jedincov**.

Výrazný pokles populácie môže byť spôsobený zlepšením ochrany na neďalekých zimoviskách a nocoviskách v Maďarsku (rybníky Ferencmajor a Staré jazero pri Tate), kde v dôsledku vylúčenia lovu husí dlhodobo stúpajú ich zimujúce počty, kým naopak zimujúce počty na príľahlých slovenských lokalitách klesajú (Čenkovský a Močiansky ostrov na Dunaji) a je pravdepodobné, že podobný dopad sa mohol dotknúť aj okolia Parížskych močiarov, kde sa tieto zimujúce populácie vyskytovali. V Parížskych močiaroch a okolí sa totiž nijako nezmenili podmienky pre zimovanie husí divých.

Definovanie stavu druhu hus divá (*Anser anser*) v CHVÚ Parížske močiare

Tabuľka č. 10: Definovanie stavu druhu hus divá (*Anser anser*) v CHVÚ Parížske močiare

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Nad 1000 zimujúcich jedincov	500 – 1000 zimujúcich jedincov	Menej ako 500 zimujúcich jedincov
	1.2. Populačný trend	Populácia na lokalite stúpala o viac ako 20 %	Populácia na lokalite je stabilná alebo kolíše v rozsahu menšom ako $\pm 20 \%$	Populácia na lokalite klesla o viac ako 20 %

biotop	2.1. Hniezdny biotop	Trst'ové porasty s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou, výškou stebiel a s dostatočným zastúpením nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch, minimálne 75 % porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je vyšší ako 5 %	Trst'ové porasty s nižšou vekovou a štruktúrnou diverzitou pričom podiel nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch sa neznižuje, porasty sú zaplavované na ploche 50 – 75 %, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou tvorí 2 – 5 %	Homogénne trst'ové porasty s nízkym podielom nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch, porasty sú zaplavované na ploche menej ako 50 %, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je nižší ako 2 %
	2.2. Potravný biotop	Lagúny a kanály s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných druhov rastlín, čistá až slabo znečistená voda v močarisku (II. – III. trieda kvality vody), dostatočné porasty vhodných plodín na okolitých lúkach a poliach (ozimná pšenica, trávne porasty a iné)	Lagúny a kanály s hojným zastúpením, ale nižšou diverzitou vodných druhov rastlín, stredne až silne znečistená voda v močarisku (III. – IV. trieda kvality vody), rozptýlene zastúpené porasty vhodných plodín na okolitých lúkach a poliach (ozimná pšenica, trávne porasty a iné)	Lagúny a kanály s chudobným zastúpením a nízkou diverzitou vodných druhov rastlín, veľmi silne znečistená voda v močarisku (V. trieda kvality vody), nedostatočné alebo žiadne porasty vhodných plodín na okolitých lúkach a poliach (ozimná pšenica, trávne porasty a iné)

ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	Druh nie je na lokalite v hniezdnom ani mimohniezdnom období vyrušovaný, prenasledovaný ani ohrozovaný odstrelom, na lokalite ani v okolí neprebiehajú žiadne aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí a ostrovov, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše len minimálne (± 10 cm)	Druh nie je pravidelne v hniezdenej dobe alebo mimohniezdnom období, na lokalite výrazne vyrušovaný, prenasledovaný alebo ohrozovaný odstrelom, na lokalite a v okolí prebiehajú len nevyhnutné aktivity (oprava hrádzí alebo stavidla) zasahujúce jednorazovo do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí a ostrovov, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu maximálne ± 20 cm	Druh je pravidelne v hniezdenej dobe alebo mimohniezdnom období vyrušovaný alebo ohrozovaný odstrelom, na lokalite alebo v okolí prebiehajú aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž, úprava hrádzí alebo stavidla, vypaľovanie trsti) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu viac ako ± 30 cm
-----------	-----------------------------	---	---	---

Tabuľka č. 11: Hodnotiacia tabuľka

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	1	3	3
	1.2. Populačný trend	1	3	3
B	2.1. Hniezdný biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	2	4
O	3.1. Ohrozenie druhu	1	2	2
Možný počet bodov				39
Dosiahnuté body				18

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenie

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
		46 %

Zhodnotenie:

Na základe dosiahnutia **46 %** bodov z maximálneho počtu bodov v rámci hodnotených kritérií bol priaznivý stav druhu **hus divá (*Anser anser*)** v CHVÚ Parížske močiare klasifikovaný ako **nepriaznivý stav v stupni C**.

1.6.3.1.6. Definovanie stavu včelárika zlatého (*Merops apiaster*) v CHVÚ Parížske močiare

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu včelárik zlatý (*Merops apiaster*) v CHVÚ Parížske močiare: Pred desiatimi rokmi v čase prípravy vedeckého návrhu sústavy CHVÚ na Slovensku sa veľkosť populácie včelárika zlatého v CHVÚ Parížske močiare uvádzala na úrovni 15 párov. Aktuálna veľkosť populácie zhodnotená na základe výsledkov monitoringu z rokov 2010 – 2012 kolíše na úrovni **13 – 18 párov**.

Hniezdiská boli monitoringom zistené v pieskovniach a to severovýchodne od obce Gbelce a juhozápadne od obce Nová Vieska.

Definovanie stavu druhu včelárik zlatý (*Merops apiaster*) v CHVÚ Parížske močiare

Tabuľka č. 12: Definovanie stavu druhu včelárik zlatý (*Merops apiaster*) v CHVÚ Parížske močiare

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Počet hniezdných párov viac ako 20	Počet hniezdných párov 10 – 19	Počet hniezdných párov pod 9
	1.2. Populačný trend	Dlhoročne stúpajúci	Dlhoročne stabilizovaný s miernym medzoročným kolísaním do + 20%	Dlhoročne klesajúca tendencia pod - 20%
	1.3. Veľkosť areálu	Hniezdenie na všetkých doterajších lokalitách, a novovzniknutých	Hniezdenie na všetkých doterajších lokalitách oscilácia do + 20 %	Znižovanie počtu hniezdisk hniezdných lokalít
	1.4. Areálový trend	Dlhoročne stúpajúci	Dlhoročne stabilizovaný	Zánik lokalít bez vzniku nových
biotop	2.1. Hniezdny biotop	S pravidelným manažmentom úpravy zosvahovaných stien a likvidácie drevinovej vegetácie	Občasné úpravy stien a okolitej vegetácie	Bez úpravy zosúvajúcich sa stien, bez likvidácie vegetácie stien
	2.2. Potravný biotop	Dostatok väčších druhov hmyzu v okolí hniezdisk, nepoužívanie insekticídov na susediacich plochách	Obmedzené plochy s dostatkom väčšieho hmyzu	Ubúdanie plôch s dostatkom väčších druhov hmyzu nad 10 mm, intenzívne používanie insekticídov
stupeň ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	Počas hniezdenia a tesne po ňom nedochádza k likvidácii hniezd s vtákmi a vajíčkami, vtáky nie sú strieľané a hniezda upchávané, ľudia neznemožňujú voľný	Hniezdiace jedince len krátkodobo rušené ľuďmi, nedochádza k nijakej likvidácii jedincov	Počas hniezdenia viac ako 10 % hniezd je zlikvidovaných človekom, viac ako 1 deň bez nerušeného priletu do hniezd

		prílet do hniezd		
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného biotopu	Hniezda a biotop nie je negatívne ohrozovaný antropickými vplyvmi, zarastaním vegetáciou a predáciou najmä kvôli šikmým stenám	Menej ako 10 % hniezdných plôch je krátkodobo rušených antropickými vplyvmi najmä kvôli šikmým (málo strmým) stenám	Viac ako 10 % hniezdných plôch je rušených antropickými vplyvmi, zosuvom, zarastaním a predáciou najmä kvôli šikmým stenám

Tabuľka č. 13: Hodnotiaci tabuľka

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	2	2	4
	1.4. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdný biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	2	4
O	3.1. Ohrozenie druhu	2	3	6
	3.2. Ohrozenie hniezdného biotopu	2	3	6
	3.3. Ohrozenie potravného biotopu	2	3	6
Možný počet bodov				72
Dosiahnuté body				48

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenie

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
	67 %	

Zhodnotenie:

Na základe zadaných kritérií hodnotenia bol druh **včelárik zlatý (*Merops apiaster*)** zaradený v celkovom hodnotení do **priaznivého stavu B – priemerný s hodnotou 67 %**.

1.6.3.1.7. *Definovanie stavu bučičika močiarného (*Ixobrychus minutus*) v CHVÚ Parížske močiare*

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu bučičík močiarny (*Ixobrychus minutus*) v CHVÚ Parížske močiare: druh je v rámci CHVÚ hodnotený ako nepravidelný vzácny hniezdič. V rokoch 2010 – 2012 bol zaznamenaný každoročne, ale opäť len v počte **1 – 3 párov** s celkovou hustotou 0,1 – 0,2 páru/10 ha. Tento stav však môže byť čiastočne podhodnotený z dôvodu jeho skrytého spôsobu života. Nízka početnosť druhu však súvisí najmä so súčasným charakterom biotopov v CHVÚ (rozsiahle homogénne porasty trsti

obyčajnej s nízkym podielom otvorených vodných plôch) a nižšou potravnou ponukou (vodné bezstavovce, drobné rybky), pretože na iných lokalitách v okolí CHVÚ (napr. rybníky pri obci Ľubá) bučiačky hniezdia v pomerne hojnom počte (15 – 18 párov). Do územia druh prilieta začiatkom a v polovici apríla, prvé násady možno pritom nájsť už začiatkom mája. Hlavná doba hniezdenia pripadá na jún a júl. Hniezdenie v CHVÚ bolo zistené v okolí vodných lagún v strednej a južnej časti močariska a na odvodňovacom kanáli v trstových a pálkových porastoch. Odlet pripadá na koniec augusta a začiatok septembra. V pohniezdnom období bol druh zastihnutý i ďalej od vlastného močariska, napríklad priamo v obci Gbelce.

Definovanie stavu druhu bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*) v CHVÚ Parížske močiare

Tabuľka č. 14: Definovanie stavu druhu bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*) v CHVÚ Parížske močiare

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Nad 5 hniezdných párov s hustotou vyššou ako 0,5 páru/10 ha	3 – 5 hniezdných párov s hustotou 0,2 – 0,5 páru/10 ha	Pod 3 hniezdné páry s hustotou menšou ako 0,2 páru/10 ha
	1.2. Populačný trend	Populácia na lokalite stúpala o viac ako 1 hniezdny pár (20 %) za ostatných 5 rokov	Populácia na lokalite je stabilná	Populácia na lokalite klesla o viac ako 1 hniezdny pár (20 %) za ostatných 5 rokov
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Trstové porasty s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel a s dostatočným zastúpením pálkových porastov, minimálne 75 % porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je vyšší ako 5 %	Trstové porasty s nižšou vekovou a štruktúrnou diverzitou pričom podiel pálkových porastov sa neznižuje, porasty sú zaplavované na ploche 50 – 75%, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou tvorí 2 – 5%	Homogénne trstové porasty s nízkym podielom pálkových porastov, porasty sú zaplavované na ploche menej ako 50 %, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je nižší ako 2 %
	2.2. Potravný biotop	Pobrežné porasty, lagúny a kanály s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných druhov živočíchov (mäkkýše, hmyz a jeho larvy, drobné ryby, žaby a ich larvy), čistá až slabo znečistená voda v močarisku (II. – III. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty, lagúny a kanály s hojným zastúpením ale nižšou diverzitou vodných druhov živočíchov (mäkkýše, hmyz a jeho larvy, drobné ryby, žaby a ich larvy), stredne až silne znečistená voda v močarisku (III. – IV. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty, lagúny a kanály s chudobným zastúpením a nízkou diverzitou vodných druhov živočíchov (mäkkýše, hmyz a jeho larvy, drobné ryby, žaby a ich larvy), veľmi silne znečistená voda v močarisku (V. trieda kvality vody)

ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	<p>Druh nie je na lokalite v hniezdnom ani mimohniezdnom období vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite ani v okolí neprebiehajú žiadne aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše len minimálne (± 10 cm)</p>	<p>Druh nie je v hniezdnnej dobe na lokalite vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite a v okolí prebiehajú v hniezdnnej dobe len nevyhnutné aktivity (oprava hrádzí alebo stavidla) zasahujúce jednorazovo do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu maximálne ± 20 cm</p>	<p>Druh je v hniezdnnej dobe na lokalite vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite alebo v okolí prebiehajú aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž, úprava hrádzí alebo stavidla, vypaľovanie trsti) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu viac ako ± 30 cm</p>
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného biotopu	<p>Na lokalite prebieha každoročné zimné kosenie trsti mozaikovitým spôsobom podľa navrhovaných manažmentových opatrení, eutrofizácia močariska sa znižuje, diverzita pobrežných porastov vrátane porastov pálok a podiel otvorených vodných plôch sa zvyšuje, kvalita vody sa zlepšuje a zvyšuje sa aj početnosť a diverzita vodných druhov živočíchov (hlavne obojživelníkov a rýb)</p>	<p>Zimné kosenie trsti mozaikovitým spôsobom prebieha na lokalite aspoň raz za 2 – 3 roky, diverzita pobrežných porastov vrátane porastov pálok a podiel otvorených vodných plôch sa neznižuje, kvalita vody sa nezhoršuje a neznižuje sa ani početnosť a diverzita vodných druhov živočíchov (hlavne obojživelníkov a rýb)</p>	<p>Zimné kosenie trsti na lokalite je neusmernené a nesystémové alebo neprebieha vôbec, eutrofizácia a celoplošné zarastenie močariska homogénnymi porastmi trsti s následným poklesom hladiny vody pokračuje ďalej, kvalita vody sa zhoršuje a znižuje sa aj početnosť a diverzita vodných druhov živočíchov (hlavne obojživelníkov a rýb)</p>

Tabuľka č. 15: Hodnotiaci tabuľka

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	1	3	3
	1.2. Populačný trend	1	3	3
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	1	3	3
O	3.1. Ohrozenie druhu	3	2	6
	3.2. Ohrozenie hniezdného biotopu	1	3	3
Možný počet bodov				51
Dosiahnuté body				24

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
		47 %

Zhodnotenie:

Na základe dosiahnutia **47 %** bodov z maximálneho počtu bodov v rámci hodnotených kritérií bol priaznivý stav druhu **bučičík močiarny (*Ixobrychus minutus*)** v CHVÚ Parížske močiare klasifikovaný ako **nepriaznivý stav v stupni C**.

Hlavnou príčinou ohrozenia druhu v CHVÚ je znižovanie plôch s otvorenou vodnou hladinou a sukcesia pobrežnej vegetácie. Významnú úlohu zohráva i nižšia ponuka potravy a predácia vajec a mláďat.

1.6.3.2. Stav druhov vtákov a ich biotopov, na ochranu ktorých sa vyhlasuje CHVÚ

Hodnotenie stavu vtákov vychádza predovšetkým z monitoringu vtáctva a stavu ich populácií v CHVÚ v rokoch 2010 – 2012, ak nie je uvedené inak.

1.6.3.2.1. *Kaňa močiarna (Circus aeruginosus)*

Stav veľkosti hniezdnej populácie kane močiarnej a aj populačný trend v území je hodnotený stupňom A ako dobrý priaznivý stav. Mierne horšie je hodnotený stav hniezdného biotopu, a to stupňom B ako priemerný priaznivý stav, no stav potravného biotopu je už opäť hodnotený najlepším stupňom, a to stupňom A – dobrý priaznivý stav. V dôsledku pozitívneho hodnotenia väčšiny kritérií je tak aj celkový priaznivý stav kane močiarnej hodnotený najlepším stupňom **A ako dobrý priaznivý stav**.

1.6.3.2.2. *Chriašť malý (Porzana parva)*

Celkový priaznivý stav chriašťa malého je hodnotený stupňom **B ako priemerný priaznivý stav**. Toto hodnotenie je však predovšetkým dôsledkom pozitívnejšieho stavu biotopov, ktorých stav je hodnotený stupňom B ako priemerný priaznivý stav. Hodnotenie populačných kritérií chriašťa malého je hodnotené negatívnejšie, a to stupňom C – nepriaznivý stav.

1.6.3.2.3. *Trsteniarik tamariškový (Acrocephalus melanopogon)*

V prípade trsteniarika tamariškoveho je podobne ako u chriašťa malého celkový priaznivý stav hodnotený stupňom **B – priemerný priaznivý stav**. Dôvod pre takéto hodnotenie pri zohľadnení jednotlivých kritérií je však mierne odlišný ako u chriašťa. U trsteniarika sú populačné kritériá hodnotené pozitívnejšie, a to stupňom B – priemerný priaznivý stav, kým v prípade kritérií biotopov je hniezdny biotop hodnotený negatívne stupňom C – nepriaznivý stav a len potravný biotop je hodnotený pozitívnejšie – stupňom B.

1.6.3.2.4. *Kačica chrapačka (Anas querquedula)*

Rovnako jednotlivé populačné kritériá, tak aj kritériá priaznivého stavu biotopov sú hodnotené rovnakým stupňom B priaznivého stavu, preto aj celkový priaznivý stav kačice chrapačky je hodnotený celkovo stupňom **B ako priemerný priaznivý stav**.

1.6.3.2.5. *Hus divá (Anser anser)*

Súčasný stav veľkosti zimujúcej populácie husi divej je v dôsledku viac ako jej desaťnásobne nižšie zistených čísel hodnotený ako nepriaznivý (stupeň C). Naopak v prípade biotopov nedošlo k žiadnym zásadnejším zmenám v charaktere a ich stav môže byť hodnotený stupňom B ako priemerný priaznivý stav. Celkový priaznivý stav druhu je hodnotený stupňom **C ako nepriaznivý stav**.

1.6.3.2.6. *Včelárík zlatý (Merops apiaster)*

Z dôvodu priemerného stavu populácie a jej trendu, ako aj biotopov včelárika zlatého, je jeho celkový stav v CHVÚ hodnotený stupňom **B ako priemerný priaznivý stav**.

1.6.3.2.7. *Bučiačik močiarny (Ixobrychus minutus)*

Hodnotenie stavu kritérií priaznivého stavu bučiačika močiarného je najhoršie spomedzi predmetov ochrany v CHVÚ Parížske močiare. Obe populačné kritériá (veľkosť populácie a trend) sú hodnotené stupňom C ako nepriaznivý stav, v prípade kritérií biotopov je hniezdny biotop hodnotený pozitívnejšie stupňom B ako priemerný priaznivý stav, no potravný biotop je už hodnotený opäť najhorším možným stupňom, a to stupňom C – nepriaznivý stav. Preto aj celkový priaznivý stav bučiačika močiarného v CHVÚ Parížske močiare je hodnotený stupňom **C – nepriaznivý stav**.

1.6.3.3. Cieľový stav druhu

Cieľový stav druhov bol určený u jednotlivých druhov na základe významu druhu pre zachovanie populácie druhu na Slovensku, resp. v sústave CHVÚ, podľa dosiahnuteľnosti cieľu, ako aj výnimočnosti daného druhu ako zástupcu danej taxonomickej skupiny v rámci Slovenska.

1.6.3.3.1. *Cieľový stav druhu kaňa močiarna (Circus aeruginosus)*

Celkový priaznivý stav kane močiarnej je v CHVÚ Parížske močiare podľa jeho definície z rokov 2010 – 2012 hodnotený stupňom A ako dobrý, priaznivý stav.

CHVÚ Parížske močiare sú napriek svojej malej rozlohe významným fragmentom vhodných biotopov pre hniezdenie kane močiarnej v rámci intenzívne poľnohospodársky využívaného Podunajska. Preto je cieľom **zachovanie priaznivého stavu na stupni A**.

1.6.3.3.2. *Cieľový stav druhu chriašť malý (Porzana parva)*

Celkový priaznivý stav chriašťa malého je aktuálne hodnotený stupňom B – priemerný stav.

Vzhľadom na význam Parížskych močiarov ako jedného z najväčších hniezdisk chriašťa malého v rámci Slovenska je cieľom **udržať priaznivý stav chriašťa malého minimálne na aktuálnej úrovni B – priemerný stav.**

1.6.3.3.3. Cieľový stav druhu trsteniarik tamariškový (Acrocephalus melanopogon)

Aktuálny priaznivý stav trsteniarika tamariškoveho je v CHVÚ Parížske močiare hodnotený stupňom B, priemerný stav. Toto hodnotenie však len tesne presiahlo limit určujúci stav ako nepriaznivý, pričom hlavnou príčinou je nepriaznivý stav biotopov.

Preto cieľom ochrany druhu je zlepšiť stav biotopov tak, aby kritériá biotopov trsteniarika tamariškoveho mohli byť hodnotené aspoň stupňom B (priemerný priaznivý stav) a vytvorili sa tak dlhodobé podmienky pre udržanie celkového stavu trsteniarika tamariškoveho minimálne na úrovni **B – priemerný priaznivý stav**. Udržanie tejto hniezdnej lokality a priaznivého stavu je pre tento druh významné, keďže sa v súčasnosti jedná o jedinú potvrdenú a pravidelnú hniezdnú lokalitu na Slovensku.

1.6.3.3.4. Cieľový stav druhu kačica chrapačka (Anas querquedula)

Priaznivý stav kačice chrapačky je celkovo hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav. Vzhľadom na malý počet hniezdisk a ostrovčekovité rozšírenie kačice chrapačky na Slovensku je žiaduce aktuálny stav druhu v CHVÚ Parížske močiare **zachovať minimálne na stupni B** prostredníctvom zlepšenia stavu hniezdných biotopov.

1.6.3.3.5. Cieľový stav druhu hus divá (Anser anser)

Vzhľadom na celkový pokles stavu husi divej v CHVÚ Parížske močiare spôsobený možným presunom ťažiska zimovísk na neďaleké lokality v Maďarsku je potrebné vytvoriť dostatok voľnej vodnej plochy, čím by sa **dosiahol cieľový stav na stupni B.**

1.6.3.3.6. Cieľový stav druhu včelárik zlatý (Merops apiaster)

Celkový stav včelárika zlatého v CHVÚ Parížske močiare je aktuálne hodnotený ako priemerný priaznivý stav (B). Vzhľadom na ostrovčekovitý a kolóniový charakter hniezdenia včelárika na Slovensku je dôležité zabezpečiť ochranu každej hniezdnej kolónie druhu u nás. Preto cieľovým stavom včelárika zlatého je **minimálne zachovanie** aktuálneho priaznivého stavu **na úrovni B – priemerný priaznivý stav.**

1.6.3.3.7. Cieľový stav druhu bučičík močiarny (Ixobrychus minutus)

Aktuálne hodnotenie priaznivého stavu bučičíka močiarného v CHVÚ Parížske močiare je na úrovni C – nepriaznivý stav. Parížske močiare pritom pre hniezdenie bučičíka predstavujú potenciálne významnejšie hniezdisko aj s dlhodobejšie udržateľným významom, keďže režim ochrany je v nich nastavený prísnejšie ako na iných hniezdiskách. Navyše opatrenia týkajúce sa manažmentu biotopov pre zlepšenie stavu bučičíka močiarného vyhovujú aj ostatným predmetom ochrany.

Preto je celkovým cieľom **zlepšenie stavu** bučičíka močiarného v CHVÚ Parížske močiare **aspoň na úroveň B – priemerný priaznivý stav.**

1.6.3.4. Osobitné záujmy

1.6.3.4.1. Osobitné záujmy u druhu kaňa močiarna (Circus aeruginosus)

U kane močiarnej neexistuje vo verejnosti žiadny priamy záujem na ochranu alebo využitie tohto druhu, ktorý by bol v rozpore s cieľmi ochrany.

Pre zachovanie hniezdisk tohto druhu je v Parížskych močiarnoch predovšetkým dôležité udržiavať kvalitné biotopy mokradí, území, ktoré majú len okrajový ekonomický význam.

Preto ochrana tohto druhu nepredpokladá väčšie obmedzenia týkajúce sa iných sektorov, napr. poľnohospodárstva alebo iného využitia a nedotýka sa tak nepriaznivo iných osobitných záujmov v ekonomickej, alebo sociálnej sfére. Len v prípade, ak by sa vo väčšom rozsahu začala ekonomicky využívať trst' (kosením), môže dôjsť k prieniku záujmov ochrany prírody a ich ekonomického využitia. Ich využitie by však bolo pri vhodnom nastavení pravidiel využívania pre ochranu kane močiarnej prínosom.

Výnimočne môže dochádzať len k negatívnemu vnímaniu kane močiarnej ako „škodlivého druhu“, ktorý negatívne vplyva na početnosť zveri. Osvetou o druhovej skladbe potravy v dostatočnom predstihu je však možné toto vnímanie čiastočne minimalizovať.

1.6.3.4.2. Osobitné záujmy u druhu chriašť malý (*Porzana parva*)

Ochrana chriašťa malého ako neznámeho druhu vo verejnosti nenaráža na žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho využitia. Rovnako aj biotopy jeho výskytu (mokrade) patria medzi lokality s menším ekonomickým významom. Naopak, udržiavanie biotopov chriašťa malého vo vitálnom stave môže napomôcť k zvýšeniu vodozadržnej schopnosti krajiny, a tak aj nepriamo k zlepšeniu protipovodňovej ochrany územia.

1.6.3.4.3. Osobitné záujmy u druhu trsteniarik tamariškový (*Acrocephalus melanopogon*)

Rovnako ako v prípade chriašťa malého ani u trsteniarika tamariškového nenaráža jeho ochrana v území na žiadny osobitný záujem ohľadne jeho využitia. Biotopy jeho výskytu (trst'ové porasty, mokrade) sú územia s celkovo menším ekonomickým významom. Naopak, udržiavanie biotopov trsteniarika tamariškového vo vitálnom stave môže napomôcť k zvýšeniu vodozadržnej schopnosti krajiny, a tak aj nepriamo k zlepšeniu protipovodňovej ochrany. V prípade záujmu o ekonomické využívanie porastov trsti (kosenie) môže byť pri vhodnom nastavení pravidiel využívania trst'ových porastov takéto využívanie len prospešné aj pre ochranu trsteniarika tamariškového.

1.6.3.4.4. Osobitné záujmy u druhu kačica chrapačka (*Anas querquedula*)

V prípade ochrany kačice chrapačky ako neznámeho druhu vo verejnosti neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jej ochrany alebo využitia, ktorý by bol v rozpore s cieľmi ochrany v CHVÚ Parížske močiare. Konflikt môže vzniknúť zo strany poľovníkov, niekedy dochádza k zámene vzácnejších chránených druhov kačíc s kačicou divou, ktorá má stanovenú dobu lovu.

V prípade kačice chrapačky, ktorá je veľkosťou výrazne menšia ako kačica divá, je však riziko takejto zámery minimálne. Navyše na miestach, kde je výskyt kačice chrapačky najviac pravdepodobný (rezervácia), je dnes lov vylúčený.

V prípade kačice chrapačky preto neboli identifikované žiadne významnejšie osobitné záujmy, ktoré by boli jej ochranou v CHVÚ Parížske močiare potenciálne dotknuté.

1.6.3.4.5. Osobitné záujmy u druhu hus divá (*Anser anser*)

V prípade ochrany husi divej (obzvlášť zimujúcich populácií) je v zmysle vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 344/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o poľovníctve od 1. októbra do 20. januára povolený lov na tento druh. Vo veľkej časti CHVÚ je však v súčasnosti lov na vodné vtáctvo zakázaný, je však potrebné lov na tento druh obmedziť, resp. zakázať aj v ochrannom pásme NPR Parížske močiare a chráneného areálu (CHA) Alúvium Paríža.

1.6.3.4.6. Osobitné záujmy u druhu včelárik zlatý (*Merops apiaster*)

V prípade včelárika zlatého ako atraktívneho druhu vo verejnosti existuje predovšetkým záujem fotografov na získaní pútavých fotografií tohto druhu. V prípade ak sa fotografovanie realizuje za dodržiavania podmienok ochrany tohto druhu, potom sa záujem fotografov

negatívne nedotýka cieľu ochrany tohto druhu. Stret pri zaistení ochrany môže nastať v súvislosti s včelármi, ktorí pri obavách, že im včeláriky ohrozujú včelstvo, nelegálne upchávajú hniezdne nory alebo vykonávajú inú nelegálnu činnosť namierenú proti včelárikom. Ochrana hniezdiacich včelárikov sa môže dostať do konfliktu aj s ťažbou piesku, predovšetkým v hniezdnom období.

V CHVÚ Parížske močiare na hniezdiskách včelárika zlatého neexistuje iný priamy alebo nepriamy záujem, ktorý by bol v rozpore s cieľmi ochrany druhu, alebo by nimi mohol byť ovplyvnený. K menej závažným rušivým vplyvom patria paleontologické vykopávky, ktoré však pri realizácii v mimohniezdnom období nepredstavujú problém.

1.6.3.4.7. Osobitné záujmy u druhu bučičík močiarny (*Ixobrychus minutus*)

V prípade bučičíka močiarného ako neznámeho druhu vo verejnosti neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Teoretický konflikt v CHVÚ Parížske močiare môže vzniknúť pri záujme o rozsiahlejšie ekonomické využívanie trstových porastov kosením. Ak by sa však vhodne nastavili pravidlá takéhoto využívania trstových porastov, môže byť toto využitie v konečnom dôsledku pre ochranu bučičíka močiarného prínosom.

1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území

CHVÚ sa prekrýva s týmito chránenými územiami (podrobnosti sú zobrazené v prílohe č. 6.4.1.):

- západná časť územia CHVÚ sa prekrýva s **CHA Alúvium Paríža**, kde platí štvrtý stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon č. 543/2002 Z. z.**“); vo východnej časti CHVÚ bola vyhlásená **NPR Parížske močiare**, na území ktorej platí štvrtý stupeň ochrany;
- východná časť územia CHVÚ sa prekrýva s **ramsarskou lokalitou (RL) Parížske močiare** zaradenou do Zoznamu mokradí medzinárodného významu podľa Dohovoru o mokradiach.

V rámci územného systému ekologickej stability (ÚSES) je východná časť CHVÚ súčasťou **biocentra nadregionálneho významu** Parížske močiare. Celé CHVÚ je zároveň súčasťou nížinného **biokoridoru** Čierna voda – Stará Nitra – Stará Žitava – Paríž. Ide o **regionálny** prvok, ktorý v severojužnom smere nesúvisle prepája ekologicky významnejšie priestory v alúviách vodných tokov.

Realizácia opatrení navrhnutých v programe starostlivosti pre ochranu vtáčích druhov je aj v súlade so záujmami ochrany biotopov a druhov, pre ktoré bola vymedzená ramsarská lokalita.

1.7. Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa

CHVÚ sa len okrajovo (0,01 % výmery CHVÚ) dotýka lesných pozemkov, preto táto kapitola nie je relevantná a nebola vypracovaná.

2. SOCIOEKONOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA, POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY)

2.1. Historický kontext

Okolo vzniku Parížskych močiarov nie je medzi expertmi jednoznačná zhoda. Jedna hypotéza spája vznik Parížskych močiarov s **postupným zazemňovaním pôvodného pleistocénneho koryta Dunaja alebo jeho bočného ramena** (Ispaitz 1942, Dudich & Štollmann 1988). Iní autori dávajú vznik močiarov do súvisu s **terénnym poklesom terénu v území alúvia potoka Paríž medzi profilom Nová Vieska-Arad a zúžením údolia za Gbelcami**. Tento pokles podmienil vznik depresie, ktorá vytvorila relatívne hlboké a plošne

rozsiahle jazero (Gemeran et al. 1995), ktoré sa postupne zanášalo a zazemňovalo až vznikli dnešné močiare.

Parížske (resp. Gbelské) močiare boli **prvýkrát odvodnené v rokoch 1810 – 1826**. Neskôr sa stredom močiara vybudoval kanál, ktorý mal odvádzať prítoky, aby sa nerozlievali v močiaru a tak sa mala znížiť hladina vody. Tento kanál sa však neustále zanášal, preto ho v rokoch 1899 –1935 prehĺbili (Gemeran et al. 1995), no ani to nevedlo k ukončeniu zanášania. Preto sa v **roku 1960 potok Paríž zreguloval od ústia do Hrona až po profil majera Paríž** prehĺbením o dva metre. To sa prejavilo poklesom vody a postupnou zmenou vegetácie. Plánom bolo celé územie odvodniť a premeniť na poľnohospodársku pôdu. Na základe podnetov zo strany Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti sa tieto plány prehodnotili a v roku 1963 sa odsúhlasil pozmenený návrh. Podľa neho sa mal vybudovať obtokový kanál medzi obcami Nová Vieska a Gbelcami a priestor močariska sa mal ohradiť čelnou a bočnou hrádzou, aby sa v ňom mohla regulovať voda a zároveň sa vytvoril polder pre zachytávanie povodňových vln. Obtokový kanál sa však v dôsledku geologických problémov nezrealizoval v pôvodnom pláne, ale má dnes len drenážnu funkciu pre pravostranné pozemky medzi Novou Vieskou a Gbelcami. Preto sú dnes pozemky močariska prevažne zahradené s regulovaním prítoku a aj odtoku (Trnka et al. 2003).

Výsledkom uvedených zmien je, že **deficit vody v území znižuje celkový rozsah vodnej hladiny a zvyšuje sa súvislý porast trsti**. Podľa odhadov tak v 18. storočí vodná plocha zaberala celkovo 133 ha močariska (52,2 % všetkých pozemkov), no v roku 2001 plocha porastov zaberala 160 ha (99,2 %) a otvorená vodná hladina už len 1,3 ha (0,8 % rozlohy) (Halada et al. 2002).

V dôsledku prírodných hodnôt územia bolo roku 1966 územie s celkovou rozlohou 140,59 ha vyhlásené za chránené nálezisko a v roku 1988 sa rozloha chráneného náleziska zväčšila na 184,05 ha so zmenou kategórie na štátnu prírodnú rezerváciu. CHA Alúvium Paríža bol vyhlásený na výmere 103,09 ha v roku 1988. Parížske močiare sú zároveň aj ramsarskou lokalitou od roku 1990 na výmere 184 ha.

2.2. Stručný opis aktuálneho stavu

Poľnohospodárstvo

V CHVÚ Parížske močiare sa v súčasnosti **aktívne obhospodaruje 26,03 ha ornej pôdy a 2,78 ha TTP**. Aktuálne nevyužívaná časť TTP (krovité zárasty a pod.) sa nachádza na rozlohe 3,75 ha.

Rekreácia a šport

CHVÚ sa v zmysle územno-plánovacej dokumentácie vyššieho územného celku Nitrianskeho kraja nachádza v **Nitrianskom regióne cestovného ruchu**. Je súčasťou strednej pahorkatinnej časti regiónu, ktorá nemá výrazné prírodné predpoklady pre rozvoj rekreácie a turistiky, cestovný ruch tu nemá významnejšie zastúpenie. Zameriava sa najmä na vidiecky turizmus, pobyt pri termálnych vodách, letnú rekreáciu pri vode a rybolov viazaný na menšie vodné nádrže a rybníky. CHVÚ je mimo záujmov pre rekreačné využitie, v blízkosti nie je významnejšia vybavenosť cestovného ruchu, turistické ani cykloturistické trasy, predpokladá sa len využitie vodných plôch v okolí pre rybolov a rekreáciu. Rozvoj rekreačnej vybavenosti v okolí nie je plánovaný.

Poľovníctvo a rybárstvo

CHVÚ patrí do **poľovnej oblasti M VIII. Pohronie a do poľovnej oblasti M VII. Nové Zámky**.

CHVÚ Parížske močiare je v súčasnosti pre **výkon poľovníckeho a rybárskeho práva využívané len okrajovo**, keďže jadrovú časť územia predstavuje NPR Parížske močiare a CHA Alúvium Paríža, kde sú uvedené činnosti vylúčené.

V prípade výkonu práva poľovníctva však v okolí uvedených chránených území prekrývajúcich sa s CHVÚ je už možný lov zveri a tieto územia s možným výkonom práva poľovníctva obhospodarujú poľovné združenia Strekov, Arad Strekov, Nová Vieska, Svodín a Gbelce.

V prípade rybárskeho práva sa aktívne využíva len obtokový kanál na okraji Gbeliec.

Ťažba nerastných surovín

Na lokalitách CHVÚ a v širšom okolí nie sú evidované prieskumné územia, chránené ložiskové územia, dobývacie priestory a ložiská výhradných nerastných surovín. Ložisko nevyhradeného nerastu – tehliarskych hlien Gbelce so zastavenou ťažbou sa nachádza cca 0,7 km východne od CHVÚ, na 2,14 ha sa prekrýva s CHVÚ. V okolí obce Gbelce mimo územia CHVÚ sú realizované ložiskové **inžinierskogeologické vrty**.

Využitie vody

V rámci širšieho územia je realizovaných a využívaných viacero hydrogeologických vrtov na overenie zdrojov pitnej vody. V blízkosti CHVÚ pri obci Strekov sa nachádzajú využívané vodárenské zdroje - pramene a vodojemy, ktorých ochranné pásmo sčasti zasahuje aj do plochy CHVÚ. Ďalšie vodárenské zdroje bez zásahu do CHVÚ sa nachádzajú aj pri obci Nová Vieska. **Cez CHVÚ prechádzajú zariadenia vodovodnej siete.**

Odtokové pomery územia sú ovplyvnené odvodňovacou sústavou, pri obci Gbelce, na východnom okraji CHVÚ je situovaná odvodňovacia čerpacia stanica.

Podľa návrhu Územno-plánovacej dokumentácie Veľkého územného celku Nitrianskeho kraja sa pri obci Strekov a Nová Vieska navrhuje výstavba čistiarní odpadových vôd s predpokladaným výpustom do toku Paríž a kanalizačná sieť s napojením ďalších obcí.

V okolí CHVÚ sa nachádzajú menšie vodné plochy vytvorené človekom, ako sú rybníky, vodné nádrže, prípadne vodné plochy vzniknuté povrchovou ťažbou štrkov a hlien. Najbližšie k CHVÚ, cca 1 km severne, je **vodná nádrž Svodín**.

Ďalšie využitie

V blízkosti CHVÚ sa nachádzajú viaceré bývalé skládky odpadov, ktoré boli v minulosti upravené a prekryté. Iné ekologické záťaž, významné zdroje znečisťovania ani iné objekty a využitie územia relevantné vo vzťahu k predmetu ochrany nie sú evidované.

Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

V CHVÚ sa nenachádzajú kultúrne pamiatky alebo objekty významné z hľadiska kultúrno-historického dedičstva. V území sa neevidujú kultúrne ani náboženské aktivity, ktoré by mohli mať dopad na predmet ochrany.

2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany

2.3.1. Návrh zásad opatrení pre jednotlivé predmety ochrany

Návrh zásad opatrení vychádza z hodnotenia stavov jednotlivých druhov vyhotovených Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR) v rokoch 2010 – 2012 a odporúčaní navrhnutých expertmi v danom hodnotení, ako aj z odporúčaných opatrení vo vedeckých publikáciách (Danko et al. 2002, Gúgh et al. 2015).

Návrh zásad opatrení pre jednotlivé druhy je tu uvedený v celom rozsahu nutných opatrení pre udržanie optimálnej populácie dotknutých druhov. Vzhľadom na to, že potrebné opatrenia a biotopové nároky jednotlivých druhov si niekedy v rôznom rozsahu protirečia, bolo potrebné tieto opatrenia zosúladiť. Taxatívne uvedené opatrenia pre jednotlivé druhy boli nižšie zoskupené do opatrení pre jednotlivé formy využitia územia.

2.3.1.1. Návrh zásad a opatrení pre kaňu močiarnu (*Circus aeruginosus*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie kane močiarnej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- v prípade manažmentu trstových porastov realizovať kosenie mozaikovitým spôsobom tak, aby 30 % plochy močariska ostalo v danom roku nepokosené a s vhodným a rovnomerným rozložením nepokosených porastov;
- zabezpečiť stálu a vhodnú⁶ výšku vodnej hladiny v močarisku v hniezdnom období s cieľom zabrániť zaplavovaniu hniezd, alebo naopak vysychaniu močiara a následnému sprístupneniu hniezdisk predátorom;
- diverzifikovať obhospodarovanie okolitých poľnohospodárskych pozemkov, obmedzenie používania agrochemikálií (herbicídov, insekticídov a rodenticídov);
- zabezpečiť dôslednú ochranu druhu na jeho loviskách mimo CHVÚ a osvetu v odbornej a laickej verejnosti.

2.3.1.2. Návrh zásad a opatrení pre chriašťa malého (*Porzana parva*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie chriašťa malého je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zvýšenie podielu otvorenej vodnej hladiny na 30 % v močarisku rozšírením existujúcich a vytvorením nových plôch s otvorenou vodnou hladinou, a to buď vybagrovaním pôvodných voľných vodných plôch a ďalších plôch, alebo opakovaným kosením trsti v ich okolí v zimnom a následne vegetačnom období s ohľadom na hniezdiace druhy. Trsť by sa mala kosiť pod vodou v skorších vegetačných štádiách, čím dôjde k jej postupnému odumieraniu a tým žiadanému vytvoreniu alebo zväčšeniu plôch s otvorenou vodou;
- každoročné zimné kosenie trsti mozaikovitým spôsobom minimálne na 70 % ostatnej plochy CHVÚ (močariska), pričom 30 % plochy by sa nemalo kosiť vôbec. Pričom pokosenú trsť je nutné z močariska vyvážať;
- rozširovanie plôch pálkových (*Typha angustifolia*, *T. latifolia*) a ostricových (*Carex* spp.) porastov, najmä v okrajových plytších častiach a na ostrovoch;
- zabezpečenie stálej hladiny vody v močarisku v hniezdnom období tak⁷, aby bolo zaplavených minimálne 75 % porastov a ostrovy;
- zlepšenie kvality vody v močarisku s cieľom znížiť eutrofizáciu a zvýšiť potravnú ponuku vodných bezstavovcov, a to zamedzením prenikania agrochemikálií z poľnohospodárskych pozemkov do potoka Paríž a samotného močariska.

2.3.1.3. Návrh zásad a opatrení pre trsteniarika tamariškového (*Acrocephalus melanopogon*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie trsteniarika tamariškového je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zlepšenie súčasného charakteru lokality rozšírením plôch s otvorenou vodnou hladinou na 30 %, a to vybagrovaním pôvodných voľných vodných plôch alebo opakovaným kosením trsti v ich okolí v zimnom a následne vegetačnom období s ohľadom na hniezdiace druhy. Trsť by sa mala kosiť pod vodou v skorších vegetačných štádiách, čím dôjde k jej postupnému odumieraniu a tým žiadanému zväčšeniu plôch s otvorenou vodou;

⁶ Tolerancia zmeny vodnej hladiny je stanovená v definícii priaznivého stavu kane močiarnej v kapitole 1.6.3.1.1. v časti 3.1 definície priaznivého stavu „Stupeň ohrozenia druhu“.

⁷ Tolerancia zmeny vodnej hladiny je stanovená v definícii priaznivého stavu chriašťa malého v kapitole 1.6.3.1.2. v časti 3.1 definície priaznivého stavu „Stupeň ohrozenia druhu“.

- každoročné kosenie trstiny mozaikovitým spôsobom na 70 % plochy CHVÚ (močariska), pričom 30 % plochy by sa nemalo kosiť vôbec. Pokosené časti trsti je z dôvodov zvýšenia eutrofizácie nutné z močariska vyvážať;
- zachovanie a rozširovanie plôch pálkových porastov (*Typha latifolia*, *T. angustifolia*)
- zabezpečenie stálej hladiny vody v močarisku v hniezdnom období tak⁸, aby bolo zaplavených minimálne 75 % porastov;
- zlepšenie kvality vody v močarisku s cieľom znížiť eutrofizáciu a zvýšiť potravnú ponuku hmyzu, a to zamedzením prenikania agrochemikálií z poľnohospodárskych pozemkov do potoka Paríž a samotného močariska;
- zlepšenie charakteru okrajových biotopov pravidelným kosením lúk s odvozom biomasy, hrádzí a likvidáciou náletových drevín.

2.3.1.4. Návrh zásad a opatrení pre kačicu chrapačku (*Anas querquedula*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie kačice chrapačky je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zvýšenie podielu plôch s otvorenou vodnou hladinou na 30 % bagrovaním pôvodných voľných vodných plôch alebo rozšírením centrálného kanála v močarisku, vybudovania meandrov na kanáli potoka Paríž, prípadne opakovaným kosením trsti pod vodou v ich okolí v zimnom a následne vegetačnom období s ohľadom na hniezdiace druhy, čím dôjde k jej postupnému odumieraniu a žiadanému rozšíreniu plôch s otvorenou vodou;
- každoročné zimné kosenie trsti mozaikovitým spôsobom na 70 % plochy močariska a vývoz pokoseného rastlinného materiálu;
- zlepšenie hniezdných možností pravidelným kosením okrajových častí močariska a hrádzí, likvidáciou náletových drevín a úpravou ostrovov v močarisku (kosenie, likvidácia drevín);
- zabezpečenie stálej výšky vodnej hladiny v močarisku v hniezdnom období tak, aby nedochádzalo k zaplavovaniu hniezd alebo k ich zvýšenej predácii či opúšťaniu;
- zlepšenie kvality vody v močarisku s cieľom znížiť eutrofizáciu a zvýšiť potravnú ponuku, a to zamedzením prenikania agrochemikálií z poľnohospodárskych pozemkov do potoka Paríž a samotného močariska.

2.3.1.5. Návrh zásad a opatrení pre hus divú (*Anser anser*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie husi divej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zvýšenie podielu plôch s otvorenou vodnou na 30 % hladinou bagrovaním pôvodných voľných vodných plôch alebo rozšírením centrálného kanála v močarisku, vybudovaním bočných meandrov na kanáli potoka Paríž, prípadne opakovaným kosením trsti pod vodou v ich okolí v zimnom a následne vegetačnom období s ohľadom na hniezdiace druhy, čím dôjde k jej postupnému odumieraniu a žiadanému rozšíreniu plôch s otvorenou vodou;
- každoročné zimné kosenie trsti mozaikovitým spôsobom na 2/3 plochy močariska a vývoz pokoseného rastlinného materiálu;
- obmedziť resp. vylúčiť lov na husi v ochrannom pásme NPR Parížske močiare a CHA Alúvium Paríža.

⁸ Tolerancia zmeny vodnej hladiny je stanovená v definícii priaznivého stavu trsteniarika tamariškového v kapitole 1.6.3.1.3. v časti 3.1 definície priaznivého stavu „Stupeň ohrozenia druhu“.

2.3.1.6. Návrh zásad a opatrení pre včelárika zlatého (*Merops apiaster*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie včelárika zlatého je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- vylúčiť používanie pesticídov v bezprostrednom okolí hniezdných lokalít do vzdialenosti 20 m od hniezdných lokalít a obmedziť používanie pesticídov v širšom okolí hniezdných kolónií do vzdialenosti 100 m od hniezdných lokalít;
- zamedziť rozoraniu existujúcich trávnych porastov a zmenu ich používania na iný účel;
- zvýšiť rozsah TTP v CHVÚ, prípadne v bezprostrednom okolí na úkor ornej pôdy na vhodných lokalitách;
- zabezpečiť pravidelné kosenie existujúcich trávnych porastov alebo pasenie na nich v CHVÚ a bezprostrednom okolí;
- v okolí hniezdných stien v tesnom susedstve s ornou pôdou vytvoriť nárazníkové zóny v okruhu minimálne 10 – 20 m a zamedziť v nich pohyb ťažkých mechanizmov, orbu, pestovanie plodín a aplikáciu pesticídov;
- zabezpečiť pravidelnú fyzickú kontrolu a kontinuálnu automatickú kontrolu (napr. fotopascami) hniezdisk za účelom eliminovania nelegálnej ťažby v období hniezdenia
- raz za niekoľko rokov (podľa potreby) zabezpečiť pravidelný manažment hniezdných stien prostredníctvom úplného odstránenia bylín a drevín spreď hniezdných stien a odvozu takto získaného materiálu z okolia hniezdných stien;
- raz za niekoľko rokov (podľa potreby) zabezpečiť pravidelný manažment hniezdných stien prostredníctvom odhrňania zosunutého materiálu spod stien za použitia mechanizácie (ručná práca je kvôli veľkému rozsahu nedostatočná) a v prípade zrútenia stien, alebo ich zošikmenia je potrebné aj obnoviť kolmé steny pre hniezdenie včelárikov;
- na lokalitách s malou plochou dostupnou pre hniezdenie (t. j. na miestach, kde hustota hniezdných nôr nasvedčuje tomu, že abundanciu nelimituje úživnosť lokality, ale rozsah hniezdnej steny), je potrebné rozšíriť plochu hniezdnej steny vhodnej pre hniezdenie, alebo vytvoriť nové hniezdne steny napríklad z materiálu, ktorý sa uloží na kopy z úpravy pôvodnej steny a po usadení a zhutnení sa na kope vytvoria kolmé steny;
- monitorovať vznik čiernych skládok v CHVÚ a v prípade ich vzniku zabezpečiť ich bezodkladné odstránenie.

2.3.1.7. Návrh zásad opatrní pre bučiacik močiarny (*Ixobrychus minutus*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie bučiacika močiarného je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zvýšenie diverzity biotopov v CHVÚ rozšírením existujúcich a vytvorením nových plôch s otvorenou vodnou hladinou odstránením sedimentov ako i rozšírením centrálného kanála v močarisku bagrovaním, vybudovaním meandrov na hlavnom kanáli, prípadne opakovaným kosením trsti pod vodou v zimnom a následne vegetačnom období s ohľadom na hniezdiace druhy, čo by malo viesť k postupnému odumieraniu trsti a tým i k žiadanému rozšíreniu a vzniku nových plôch s otvorenou vodnou hladinou;
- každoročné kosenie trstiny mozaikovitým spôsobom na 2/3 ostatnej plochy CHVÚ (močariska), pričom 1/3 plochy by nemala byť kosená vôbec, s cieľom zvýšiť diverzitu trstových plôch s rôznou vekovou štruktúrou;
- zachovanie a rozširovanie plôch pálkových porastov (*Typha angustifolia*, *T. latifolia*);
- zabezpečenie stálej a vhodnej výšky vodnej hladiny v močarisku v hniezdnom období tak, aby nedochádzalo k zaplavovaniu hniezd;

- zlepšenie kvality vody v močarisku s cieľom zvýšiť potravnú ponuku druhu - vodných bezstavovcov a stavovcov (drobné ryby a obojživelníky), a to zamedzením prenikania agrochemikálií z poľnohospodárskych pozemkov do potoka Paríž a do samotného močariska.

2.3.2. Návrh zásad a opatrení pre CHVÚ Parížske močiare

2.3.2.1. Poľnohospodárstvo

Vhodné nastavenie poľnohospodárstva je kľúčové pre zachovanie tých druhov vtáctva, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ a ktoré zberajú potravu v prevažne poľnohospodárskom okolí CHVÚ Parížske močiare. Pri realizácii poľnohospodárskych činností je potrebné v území dodržať nasledovné zásady a opatrenia:

- zabezpečiť maloplošné a diverzifikované obhospodarovanie okolitých poľnohospodárskych pozemkov;
- v maximálne možnej miere obmedziť používanie agrochemikálií (herbicídov, insekticídov a rodenticídov), v prípade ich aplikovania používať len také, ktoré nie sú na zozname zakázaných prípravkov pre chránené vtáčie územia;
- v bezprostrednom okolí hniezdných lokalít včelárika zlatého vylúčiť používanie pesticídov a v širšom okolí obmedziť jeho používanie;
- zamedziť rozoraniu existujúcich trvalých trávnych porastov a zmenu ich používania na iný účel;
- zvýšiť rozsah TTP v CHVÚ a okolí na úkor ornej pôdy na vhodných lokalitách;
- zabezpečiť pravidelné kosenie existujúcich trávnych porastov alebo pasenie na nich v CHVÚ a okolí;
- v okolí hniezdných stien včelárikov zlatých v tesnom susedstve s ornou pôdou vytvoriť nárazníkové zóny v okruhu minimálne 10 - 20 m a zamedziť v nich pohyb ťažkých mechanizmov, orbu, pestovanie plodín a aplikáciu pesticídov;
- Na pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany;
- zamedziť prenikaniu prírodných a umelých hnojív z poľnohospodárskych pozemkov do potoka Paríž a do samotného močariska.

2.3.2.2. Lesné hospodárstvo

Z pohľadu lesného hospodárstva nie sú navrhnuté žiadne relevantné návrhy opatrení a zásad na využívanie územia z hľadiska cieľov ochrany vzhľadom na to, že sa v CHVÚ nachádzajú lesné pozemky len okrajovo bez vzťahu k predmetom ochrany a ich výskytu. Je potrebné zabezpečiť, aby sa dreviny nerozširovali mimo lesných pozemkov, trávne porasty, mokrade alebo sprašové steny s významom pre hniezdenie.

2.3.2.3. Rekreácia a šport

Rekreácia a šport nepredstavujú v súčasnosti reálne ohrozenia pre druhy vtáctva v CHVÚ, je však potrebné dôsledne posudzovať investičné zámery zamerané na rozvoj rekreácie a športu, ktoré by mohli tieto druhy negatívne ovplyvniť, ak by sa realizovali priamo v území alebo jeho bezprostrednom okolí. Okrem toho **pri individuálnej turistike zameranej na pozorovanie vtáctva, prírodných hodnôt je potrebné takúto návštevnosť v území vhodne usmerniť** a dodržať pri tom nasledovné zásady a opatrenia:

- eliminovať vyrušovanie fotografmi a rekreatantmi mimo na to určených chodníkov a miest na pozorovanie vtáctva;
- na vhodnom mieste postaviť minimálne jednu vežu na pozorovanie vtáctva a udržiavať informačné tabule o význame lokality;

- vybudovať minimálne jeden fotografický kryt na mieste, ktoré nie je v konflikte s ochranou prírody;
- usmerniť prevádzku motokrosovej dráhy v okolí, ktorá hlukom výrazne znehodnocuje kvalitu prostredia v nevyhnutných časových intervaloch počas citlivejších období hniezdenia a migrácie.

2.3.2.4. Poľovníctvo a rybárstvo

CHVÚ Parížske močiare sú dnes využívané pre výkon poľovníckeho a rybárskeho práva **okrajovo**. Potenciálne by sa však širšie využívanie uvedených práv mohlo negatívne ovplyvniť druhy vtáctva. Celkovo je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- zabezpečiť v rámci CHVÚ, ale hlavne mimo neho, osvetu medzi užívateľmi poľovných revírov;
- obmedziť, resp. vylúčiť lov na husi a kačice v ochrannom pásme národnej prírodnej rezervácie Parížske močiare a chráneného areálu Alúvium Paríža.

2.3.2.5. Ťažba nerastných surovín

Ťažba nerastných surovín nepredstavujú v súčasnosti reálne ohrozenia pre CHVÚ. Priamo v CHVÚ ani v jej okolí nie sú evidované chránené ložiskové územia, dobývacie priestory, výhradné ložiská, ani ložiská nevyhradených nerastných surovín. **Výnimkou je včelárnik zlatý, ktorý hniezdi v priestore tehelne a mohol by byť ohrozený ťažbou materiálu v hniezdnom období.** V mimohniezdnom období je ťažba možná za dodržania podmienok zachovania a vzniku nových stien.

2.3.2.6. Využitie vody

Využitie vody sa v súčasnosti týka len širšieho okolia CHVÚ, kde sú umiestnené vodárenské zdroje a priamo územím prechádza len krátka časť vodovodnej siete. Okrem toho má územie potenciálny význam pre protipovodňovú ochranu v dôsledku kapacity na zadržovanie povodňových vôd. **Z pohľadu využitia vôd a manipulácie s výškou vodnou hladiny** je potrebné dodržiavať nasledovné zásady a opatrenia:

- zabezpečiť stálu hladinu vody v močarisku⁹ v hniezdnom období tak, aby bolo zaplavených minimálne 75 % porastov.

2.3.2.7. Ďalšie využitie

Okrem vyššie uvedených aspektov predstavujú potenciálne riziko a viaceré ďalšie činnosti. Pri ďalšom využití územia je preto potrebné dodržať nasledovné zásady a opatrenia:

- pri kosení trstiny používať mozaikovitý spôsobom, pričom 1/3 plochy by sa nemala kosiť vôbec a pokosené časti trsti je nutné z močariska vyvážať;
- zamedziť zániku otvorenej voľnej hladiny a to vytvorením voľnej vodnej plochy na minimálne 30 % plochy rozlohy trstinových porastov v CHVÚ;
- na zlepšení stavu biotopov je možné realizovať výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za pozemky vlastnené štátom mimo CHVÚ.

2.3.2.8. Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

V súčasnosti sa CHVÚ pre potreby prezentovania kultúrneho dedičstva a náboženských aktivít nevyužíva a nie je predpoklad pre podobné využívanie územia ani do budúcnosti.

⁹ Tolerancia zmeny vodnej hladiny je stanovená v definíciách priaznivého stavu kane močiarenej, chriašťa malého a trsteniarika tamariškového v kapitole 1.6.3.1. v častiach 3.1 definície priaznivého stavu „Stupeň ohrozenia druhu“

3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE

3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti

Najneskôr do roku 2047 boli stanovené nasledovné dlhodobé ciele ochrany v CHVÚ Parížske močiare:

1. Udržať súčasný priemerný priaznivý stav výberových druhov vtákov chriašť malý (*Porzana parva*), trsteniarik tamariškový (*Acrocephalus melanopogon*), kačica chrapačka (*Anas querquedula*) a včelárík zlatý (*Merops apiaster*) minimálne v kategórii B priaznivého stavu a udržať dobrý priaznivý stav druhu kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*) v kategórii A priaznivého stavu.

2. Zlepšiť súčasný nepriaznivý stav druhov bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*) a hus divá (*Anser anser*) na priemerný priaznivý stav v kategórii B.

3. Zvýšiť environmentálne povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva.

Limitujúce faktory

Vnútorne prírodné faktory

Spomedzi prírodných faktorov vo vzťahu k cieľom 1. a 2. má najvýznamnejší dopad zazemňovanie močiaru a vodný režim.

Regulácia potoka Paríž viedla k blokovaniu prirodzených procesov v celom močiaru. Dôsledkom toho je postupné zazemňovanie celej lokality, úbytok voľnej hladiny a rozširovanie monokultúr trsti. Tým sa zmenšuje celkový podiel vhodných biotopov pre všetky kritériové druhy, s výnimkou včelárika zlatého. Preto je potrebné využiť technické opatrenia na revitalizáciu časti močiarov zarastených trstím tak, aby bol pomer otvorenej hladiny a litorálnych porastov (trstia, pálky, ostríc a pod.) vyrovnaný, približne v pomere 1 : 1. **Výška vodnej hladiny a jej kolísanie** je tiež jeden z rozhodujúcich vnútorných prírodných faktorov. Pri výraznom kolísaní v hniezdnom období (v rozsahu viac ako ± 20 cm) dochádza k likvidácii hniezd kritériových druhov vtáctva a k zníženiu hniezdnej úspešnosti.

Vnútorne človekom podmienené faktory

Spomedzi vnútorných človekom podmienených faktorov vo vzťahu k cieľom 1 a 2 sú manažmentové zásahy vedúce k zlepšeniu biotopov. Absencia prirodzeného vodného režimu viedla k zazemňovaniu a zarastaniu lokality, čo sa v súčasnosti dá zvrátiť len zásahom človeka prostredníctvom manažmentových opatrení, hlavne **mozaikovitá kosba trstiny, vytváranie otvorenej voľnej hladiny, rekonštrukcia a revitalizácia biotopov, či obnova vodného režimu**. Vykonanie týchto nosných manažmentových zásahov bude hlavným faktorom na dosiahnutie cieľov 1 a 2.

Zároveň je potrebné, aby sa na štátnych pozemkoch v území prenajímala pôda tak, aby poľnohospodárske subjekty jej **využívanie zabezpečili v súlade s požiadavkami ochrany prírody**. Menším rizikovým faktorom, ktorý môže negatívne ovplyvniť ciele ochrany v tomto území, je **vyrušovanie zo strany človeka**. Návštevnosť (vrátane pozorovania vtáctva) tak musí byť v území usmernená len do vybraných koridorov. Pre realizáciu tejto požiadavky je

potrebné zabezpečiť pravidelné kontroly dodržiavania právnych predpisov ochrany životného prostredia v území.

Vonkajšie prírodné faktory

V prípade vonkajších prírodných faktorov ohrozujú dosiahnutie cieľov predovšetkým **stav a množstvo vody z prítokov do Parížskych močiarov**, hlavne potoka Paríž v miestach mimo CHVÚ. **Kvalita vody a jej množstvo** nezanedbateľne vplyvajú na dosiahnutie cieľov. Preto je nutné prijať opatrenia na elimináciu prinášaných znečisťujúcich látok do CHVÚ aj mimo územia.

Vonkajšie človekom podmienené faktory

Človekom podmienené vonkajšie faktory sú potenciálne plány na rekreačné využitie alebo zastavanie potravných biotopov v okolí CHVÚ, ktoré sa ale dajú včasným zachytením odvrátiť už v počiatočnom štádiu posudzovaním navrhovaných činností a ich usmernením v územnom plánovaní.

Faktormi ovplyvňujúcimi cieľ 1. a 2. je aj situácia na zimoviskách a migračných zastávkach. **Situácia na zimoviskách a migračných zastávkach** sa môže negatívne odraziť na hniezdnych populáciách u nás a to v prípade, ak sa na týchto lokalitách zvýši priame prenasledovanie. V prípade druhov, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ Parížske močiare, sa nachádzajú ich zimoviská v oblasti južne od Stredozemného mora. Migračné trasy vedúce Stredomorím sú pritom veľmi rizikové – rozšírené je tu prenasledovanie vtáctva a pytliactvo. V prípade, ak by sa závažnosť tohto faktoru zvýšila, došlo by k negatívnemu ovplyvňovaniu populácie kritériových druhov. Na zníženie vplyvu tohto faktoru tak môže dlhodobo slúžiť udržanie vysokého štandardu právnych predpisov Európskej únie, a dodržiavanie týchto predpisov, ako aj medzinárodných dohôd – Dohovoru o mokradiach majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor), Dohody o ochrane africko-euroázijských druhov sťahovavého vodného vtáctva a iných. Doplnkovými opatreniami k eliminovaniu pôsobenia tohto faktoru môže byť **zlepšenie kvality potravných biotopov a ďalších opatrení** pre zvýšenie hniezdnej úspešnosti v CHVÚ Parížske močiare. Takéto zlepšenie podmienok môže aspoň čiastočne kompenzovať straty počas migrácie. **Šírenie nepôvodných invázných druhov živočíchov** sa ukazuje v celej Európe ako jedno z najväznejších ohrození autochtónnej fauny. Tieto druhy pôsobia na pôvodné druhy priamou predáciou, vytláčaním z ich biotopov alebo prenosom chorôb. Pôvodné druhy nie sú prispôbené na ich prítomnosť a nevedia sa pred nimi brániť. Nepôvodné druhy šeliem (hlavne norok americký *Mustela vison*, medvedík čistotný *Procyon lotor* a psík medvedíkovitý *Nyctereutes procyonoides*) sú potravnými generalistami a živia sa všetkou dostupnou potravou, obzvlášť však vodnými živočíchmi. V oblasti pobaltských štátov spôsobujú medvedíky čistotné závažne straty na populáciách hniezdiacich kačíc a chochlačiek. V súčasnosti výskyt ani jedného z uvedených druhov šeliem CHVÚ zistený nebol a ani v širšom okolí. Spomedzi invázných živočíchov je v území doteraz potvrdená len prítomnosť ondatry, nutria potvrdená nebola, avšak predstavuje veľké potenciálne riziko pre trsteniariky tamariškové, nakoľko vyžierajú hlavne pálkové porasty, ktoré využívajú trsteniariky prioritne. Riziko negatívneho vplyvu nepôvodných druhov živočíchov môže byť znížené len dôsledným monitoringom a efektívnou eradikáciou v spolupráci s organizáciami ochrany prírody a krajiny, rybárskych a poľovníckych združení, pričom ani jeden z týchto subjektov samostatne nemá dostatočné kapacity na vykonanie tohto opatrenia.

Na naplnenie cieľu 1. a 2. môže negatívne pôsobiť aj **celková nepriaznivá ekonomická a sociálna situácia v Európe**. V prípade nepriaznivého vývoja ekonomiky prioritou môžu byť iné opatrenia v rôznych sektoroch národného hospodárstva. Takto sa aj celkové vnímanie ochrany prírody ako priority môže posunúť na nižšie úrovne a sťažiť tak dosiahnutie dlhodobých cieľov. Na minimalizovanie dopadu tohto vplyvu je potrebné systematicky upozorňovať na prínosy zachovanej prírody, ktoré poskytujú služby spoločnosti nezávisle od ekonomickej situácie.

3.2. Stanovenie operatívnych cieľov

Spolu 3 dlhodobé ciele sú rozpracované do nasledovných operatívnych cieľov:

1. **Udržať súčasný priemerný priaznivý stav výberových druhov vtákov chriašť malý (*Porzana parva*)¹⁰, trsteniarik tamariškový (*Acrocephalus melanopogon*)¹¹, kačica chrapačka (*Anas querquedula*)¹² a včelárik zlatý (*Merops apiaster*)¹³ minimálne v kategórii B priaznivého stavu a udržať dobrý priaznivý stav druhu kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*)¹⁴ v kategórii A priaznivého stavu.**
 - 1.1. Zlepšiť kvalitu mokradňových biotopov (mokrú lúku, močiare) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha.
 - 1.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie zo zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha.
 - 1.3. Zvýšiť rozsah vhodných hniezdných možností pre včelárika zlatého (*Merops apiaster*) na minimálne 200 m kolmých stien.
 - 1.4. Zachovať súčasnú rozlohu TTP (48 ha) a využívať ich za týmto účelom.
2. **Zlepšiť súčasný nepriaznivý stav druhov bučiacik močiarny (*Ixobrychus minutus*)¹⁵ a hus divá (*Anser anser*)¹⁶ na priemerný priaznivý stav v kategórii B.**
 - 2.1. Zlepšiť kvalitu mokradňových biotopov (mokrú lúku, močiare) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha.
 - 2.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie zo zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha.
3. **Zvýšiť environmentálne povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva.**
 - 3.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite.
 - 3.2. Presadzovať ochranu prírody v CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi územia.
 - 3.3. Prehodnotiť súčasnú právnu úpravu (vyhláška MŽP SR č. 23/2008 Z. z.) a jej relevantnosť pre ochranu vtáčích druhov v CHVÚ Parížske močiare.

¹⁰ Kap. 1.6.3.1.2. a 1.6.3.3.2. chriašť malý (*Porzana parva*)

¹¹ Kap. 1.6.3.1.3. a 1.6.3.3.3. trsteniarik tamariškový (*Acrocephalus melanopogon*)

¹² Kap. 1.6.3.1.4. a 1.6.3.3.4. kačica chrapačka (*Anas querquedula*)

¹³ Kap. 1.6.3.1.6. a 1.6.3.3.6. včelárik zlatý (*Merops apiaster*)

¹⁴ Kap. 1.6.3.1.1. a 1.6.3.3.1. kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*)

¹⁵ Kap. 1.6.3.1.7. a 1.6.3.3.7. bučiacik močiarny (*Ixobrychus minutus*)

¹⁶ Kap. 1.6.3.1.5. a 1.6.3.3.5. hus divá (*Anser anser*)

3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy

V predmetnom území nie sú lesné porasty, lesné pozemky boli do výmery CHVÚ zahrnuté len na 0,01 %.

3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia

Opatrenia na dosiahnutie operatívnych cieľov sú spracované v tabuľke č. 16, s vyznačením lokality a priority.

Z navrhovaných opatrení sú už nasledovné upravené:

- všeobecne - v § 4, ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z.:

(2) ak činnosť uvedená v odseku 1, § 4 zákona č. 543/2002 Z. z. (Každý je pri vykonávaní činnosti, ktorou môže ohroziť, poškodiť alebo zničiť rastliny alebo živočíchy, alebo ich biotopy, povinný postupovať tak, aby nedochádzalo k ich zbytočnému úhynu alebo k poškodzovaniu a ničeniu) vedie k ohrozeniu existencie druhov rastlín a živočíchov alebo k ich degenerácii, k narušeniu rozmnožovacích schopností alebo k zániku ich populácie, štátny orgán ochrany prírody a krajiny (ďalej len „orgán ochrany prírody“) túto činnosť po predchádzajúcom upozornení obmedzí alebo zakáže;

- v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2 vyhlášky MŽP SR č. 23/2008 Z. z. je podľa § 2 ods. 1 písm. a) až j) tejto vyhlášky zakázané:

- a) zasahovanie do pobrežnej alebo vodnej vegetácie od 1. marca do 15. augusta okrem údržby objektov alebo zariadení potrebných pre správu vodných tokov podľa osobitného predpisu;
- b) kosenie porastov trstiny, pálky alebo ostrice, ak tak určí orgán ochrany prírody;
- c) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. marca do 31. júla okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení;
- d) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov alebo ostatných zatravnovaných plôch;
- e) mechanizované kosenie existujúcich trvalých trávnych porastov od 1. mája do 31. júla spôsobom od okrajov do stredu;
- f) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku;
- g) zmena druhu pozemku z ostatnej zatravnenej plochy na iný druh poľnohospodárskeho pozemku okrem zmeny na trvalý trávny porast;
- h) pozemná aplikácia pesticídov alebo priemyselných hnojív na existujúcich trvalých trávnych porastoch okrem odstraňovania invázných druhov rastlín;
- i) pozemná aplikácia pesticídov alebo priemyselných hnojív na pozemkoch dočasne nevyužívaných na rastlinnú výrobu od 15. marca do 30. júna okrem odstraňovania invázných druhov rastlín;
- j) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr;

- v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 3 vyhlášky MŽP SR č. 23/2008 Z. z. je podľa § 2 ods. 2 písm. a) až c) tejto vyhlášky zakázané:

- a) vykonávanie činnosti uvedenej v odseku 1 písm. a), b), e), f) alebo g) vyhlášky;
- b) lov rýb od 15. marca do 30. júna;

c) čerpanie vody do pojazdných cisterien;

- v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 4 vyhlášky MŽP SR č. 23/2008 Z. z. je podľa § 2 ods. 3 písm. a) až c) tejto vyhlášky zakázané:

- a) vykonávanie činnosti uvedenej v odseku 1 písm. c), g) alebo h) vyhlášky;
- b) rekultivácia ťažobných stien po ťažbe piesku alebo hlíny, ak tak určí orgán ochrany prírody,
- c) ťažba piesku, hlíny alebo iné poškodenie pôdneho krytu od 5. mája do 20. augusta, ak tak určí orgán ochrany prírody.

Ostatné nižšie uvedené opatrenia navrhnuté v programe starostlivosti sú organizačno-riadiacim rámcom pre implementáciu ustanovení právnych predpisov na úseku ochrany prírody a krajiny v zmysle definície programu starostlivosti ako dokumentácie ochrany prírody a požiadaviek Európskej komisie na určenie merateľných cieľov ochrany a opatrení na ich dosiahnutie. Ich uplatňovanie, realizácia a vymožitelnosť sú podmienené zabezpečením finančných prostriedkov.

Tabuľka č. 16: Zoznam navrhovaných opatrení v CHVÚ Parížske močiare

(Vysvetlivky: NP – nízka priorita, PS – Program starostlivosti o CHVÚ Parížske močiare, SP – stredná priorita, VP – vysoká priorita, V – vyhláška MŽP SR č. 23/2008 Z. z., Z – zákon č. 543/2002 Z. z.)

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
Operatívny cieľ č. 1.1. Zlepšiť kvalitu mokradných biotopov (mokrú lúky, močiare) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha				
1.1.1.	Zabezpečiť pravidelné kosenie trsti mozaikovitým spôsobom na 70 % rozlohy trstových porastov a na 30 % plochy ponechať bez kosenia, zabezpečiť pravidelný manažment lúk	CHVÚ	VP	PS
1.1.2.	Zabezpečiť pravidelné odstraňovanie náletových drevín a invázných rastlín	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.3.	Zabezpečiť obnovu vodného režimu revitalizáciou meandrov a ramien v zazemnených častiach a zlepšenie vodného režimu močiarov a vlhkých lúk	CHVÚ	VP	PS
1.1.4.	Vylúčiť likvidáciu alebo zmenšovanie rozlohy zamokrených depresí	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.5.	Zabezpečiť stabilný vodný režim v hniezdom období	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.6.	Monitorovať každoročne populácie predmetov ochrany a ďalších významných druhov vtákov	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.7.	Eliminovať vyrušovanie fotografmi a návštevníkmi	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.8.	Vylúčiť lov na kačice a husi v ochrannom pásme NPR Parížske močiare a CHA Alúvium Paríža	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.9.	Monitorovať výskyt invázných živočíchov v CHVÚ a zabezpečiť ich eradikáciu	CHVÚ a okolie	VP	zákon, vyhláška
1.1.10.	Zabezpečiť kontrolu dodržiavania právnych predpisov ochrany životného prostredia v území	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.11.	Vytvárať na okolitej ornej pôde vo svahovitom teréne trávne protierózne pásy	CHVÚ	VP	PS

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
1.1.12.	Eliminovať prísun polutantov (vypúšťanie odpadových vôd, znečistenej vody z rybníkov a pod.) v hornej časti povodia potoka Paríž nad územím CHVÚ	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.13.	Znížiť stavy diviacej zveri v CHVÚ a okolí	CHVÚ	VP	PS
Operatívny cieľ č. 1.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie so zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha				
1.2.1.	Zabezpečiť odstránenie sedimentov a vegetácie vo vybraných častiach močiara a vytvoriť vodnú hladinu spolu na rozlohe min. 30 ha	CHVÚ	VP	PS
1.2.2.	Zabezpečiť údržbu a zabrániť zániku otvorenej vodnej hladiny	CHVÚ	VP	PS
Operatívny cieľ č. 1.3. Zvýšiť rozsah vhodných hniezdných možností pre včelárika zlatého (Merops apiaster) na minimálne 200 m kolmých stien				
1.3.1.	Zabezpečiť vytvorenie hniezdných stien s dĺžkou minimálne 200 m	CHVÚ	VP	PS
1.3.2.	Zabezpečiť pravidelnú údržbu všetkých hniezdných stien	CHVÚ	VP	PS
1.3.3.	V prípade ťažby na lokalitách s hniezdnym výskytom včelárikov zabezpečiť vytvorenie dostatočného množstva nových vhodných stien	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.3.4.	Každoročne zabezpečiť monitoring všetkých hniezdných párov včelárika zlatého v CHVÚ	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.3.5.	Vylúčiť používanie pesticídov na hniezdiskách a v ich okolí	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.3.6.	Pravidelnou kontrolou zabezpečiť dodržiavanie podmienok ochrany prírody v blízkosti samotných kolónií včelárikov	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.3.7.	Na pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu uprednostňovať pri prenájmoch pôdy poľnohospodárske subjekty alebo organizácie pôsobiace v ochrane prírody ochotné dodržiavať pri hospodárení ekologické nároky včelárikov	CHVÚ	SP	PS
Operatívny cieľ č. 1.4. Zachovať súčasnú rozlohu TTP (48 ha) a využívať ich za týmto účelom				
1.4.1.	Zamedziť rozorávaniu existujúcich TTP alebo ich zmenu na iný druh pozemku, zvýšiť podiel TTP	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.4.2.	Vylúčiť aplikáciu pesticídov v území	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
Operatívny cieľ č. 2.1. Zlepšiť kvalitu mokrad'ových biotopov (mokré lúky, močiare) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha				
2.1.1.	Zabezpečiť pravidelné kosenie trsti ostrovčekovitým spôsobom na 70 % rozlohy porastov trsti, 30 % ponechať bez kosenia	CHVÚ	VP	PS
2.1.2.	Zabezpečiť pravidelné odstraňovanie náletových drevín a invázných rastlín	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
2.1.3.	Zabezpečiť obnovu vodného režimu revitalizáciou meandrov a ramien v zazemnených častiach a zlepšenie vodného režimu močiarov a vlhkých lúk	CHVÚ	VP	PS
2.1.4.	Vylúčiť likvidáciu alebo zmenšovanie rozlohy zamokrených depresíí	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
2.1.5.	Zabezpečiť stabilný vodný režim v hniezdnom období	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
2.1.6.	Monitorovať každoročne populáciu bučičika močiarného	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
2.1.7.	Eliminovať vyrušovanie fotografmi a návštevníkmi	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
2.1.8.	Eliminovať prísun polutantov (vypúšťanie odpadových vôd, znečistenej vody z rybníkov a pod.) v hornej časti povodia potoka Paríž nad územím CHVÚ	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
Operatívny cieľ č. 2.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie zo zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha				
2.2.1.	Zabezpečiť odstránenie sedimentov a vegetácie vo vybraných častiach močiara a vytvoriť vodnú hladinu spolu na rozlohe min. 30 ha	CHVÚ	VP	PS
2.2.2.	Zabezpečiť údržbu a zabrániť zániku otvorenej vodnej hladiny	CHVÚ	VP	PS
Operatívny cieľ č. 3.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite.				
3.1.1.	Vybudovať na minimálne jednom mieste vežu alebo pozorovateľňu vhodnú na pozorovanie vtáctva v CHVÚ	CHVÚ	SP	PS
3.1.2.	Udržiavať a v prípade potreby opraviť informačné tabule, vyhladkové veže, pozorovateľne a kryty v CHVÚ	CHVÚ	VP	PS
3.1.3.	Realizovať exkurzie na lokalitu pre verejnosť z okolia	CHVÚ	VP	PS
3.1.4.	Realizovať prednášky o význame lokality v okolitých obciach	CHVÚ	SP	PS
3.1.5.	Vybudovať fotokryty na nekonfliktných miestach z pohľadu ochrany prírody	CHVÚ	NP	PS
3.1.6.	Vydávať letáky a iné vhodné propagačné materiály o význame územia a zabezpečiť vydávanie správ o území v regionálnych periodikách	CHVÚ	VP	PS
Operatívny cieľ č. 3.2. Presadzovať ochranu prírody v CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi územia				
3.2.1.	Na pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	CHVÚ	VP	PS
3.2.2.	Realizovať v prípade záujmu vlastníkov s pozemkami umiestnenými v CHVÚ ich zámenu za vhodné štátne pozemky umiestnené mimo CHVÚ alebo realizovať iné formy náhrad podľa § 61 zákona č. 543/2002 Z. z.	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
3.2.3.	Zabezpečiť stretnutia s poľnohospodármi aktívnymi v území za účelom predstavenia možností a nástrojov na podporu vhodných foriem hospodárenia s ohľadom na predmety ochrany	CHVÚ	VP	PS
Operatívny cieľ č. 3.3. Prehodnotiť súčasnú právnu úpravu (vyhláška MŽP SR č. 23/2008 Z. z.) a jej relevantnosť pre ochranu vtáčích druhov v CHVÚ Parížske močiare.				
3.3.1.	Na základe zmapovania druhov spracovať a predložiť návrh všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým sa vyhlasuje CHVÚ Parížske močiare s cieľom doplnenia beluše veľkej (<i>Ardea alba</i>), bučiaka veľkého (<i>Botaurus stellaris</i>) a volavky purpurovej (<i>Ardea purpurea</i>) do zoznamu predmetov ochrany a prehodnotenie zakázaných činností tak, aby boli adresné k požiadavkám predmetov ochrany.	CHVÚ	VP	PS

Realizačné aktivity navrhovaných opatrení

Praktická starostlivosť

Tabuľka č. 17 – Aktivita „Zlepšenie a udržanie vhodných podmienok pre hniezdenie vodného vtáctva prostredníctvom manažmentu porastov trsti a lúčnych biotopov“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU020-01 Zlepšenie a udržanie vhodných podmienok pre hniezdenie vodného vtáctva prostredníctvom manažmentu porastov trsti a lúčnych biotopov
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 2.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.1., 1.1.2.
4. Stručný popis	Kosba trsti a odstraňovanie biomasy, kosba lúk a odstraňovanie biomasy, tlmenie sukcesie náletovej vegetácie na lúčkach a v mokradi, realizácia pasenia
5. Detailnejší popis	<p>Expanzia trstových porastov v posledných desaťročiach v CHVÚ Parížske močiare súvisí predovšetkým so zmenou vodného režimu a so zánikom manažmentu lúčno-mokradových porastov a postupným hromadením biomasy a zarastaním územia. Pre zvrátenie sukcesie je potrebné zaviesť vhodný manažment biotopov, a to predovšetkým plošné kosenie trstových porastov počas mimohniezdneho obdobia a odstraňovanie biomasy z územia. V dôsledku zmien podmienok a priebehu počasia v zimnom období nie je možné očakávať možnosť kosby trsti na ľade, preto je potrebné zaviesť iné technológie, ktoré umožňujú kosiť trsť na vode, resp. bahne. K tejto potrebe je nevyhnutné prispôbiť aj vodný režim tak, aby kosba počas mimohniezdneho obdobia bola technicky možná a nedochádzalo k poškodzovaniu biotopov. Nakoľko ide o kľúčovú aktivitu, ktorej cieľom je zastaviť sukcesiu a premenu územia na lužný les, ako aj odstrániť čo najviac odumretej biomasy trsti z územia a znížiť tak ďalšie zazemňovanie močiarov, je nevyhnutné nastaviť vhodné podmienky na realizáciu manažmentu a vhodne riadiť vodný režim. Počas manažmentu trstových porastov preto v prípade potreby dočasne upraviť v močiaroch vodnú hladinu.</p> <p>Rozloha zmanažovaných plôch trsti bude predstavovať v ideálnom prípade maximálne 70 % rozlohy močiara s mozaikovitým ponechaním nepokosenej trsti s dostatočným pokrytím podľa požiadaviek predmetov ochrany a zabezpečenia biotopových nárokov</p>

	<p>na výskyt odumretej vegetácie a biomasy na hniezdiskách (pre druhy <i>A. melanopogon</i>, <i>P. parva</i> a iné). Pri manažmente trstových porastov budú vynechané väčšie plochy predovšetkým na miestach lokalizácie kolónií brodivcov. V území hniezdi kolónia <i>A. alba</i> v početnosti 65-80 párov. Na základe lokalizácie kolónie v danom roku vynechať plochu kolónie s ochranným pásmom 50 m okolo kolónie bez manažmentu porastov.</p> <p>Manažment močiarnych porastov realizovať s cieľom diverzifikácie porastov a zvyšovania druhovej pestrosti močiarnych rastlín. Manažmentom cielene podporovať výskyt preferovaných porastov vhodných pre hniezdenie predmetov ochrany, napríklad podporiť zvýšenie rozlohy porastov pálok (<i>Typha</i> spp.) pre <i>P. parva</i> (Stermin et al. 2011, Stermin 2012).</p> <p>Kosbu trsti nastaviť tak, aby boli v území ponechané najmä v blízkosti hniezdných teritórií záujmových druhov z predošlej sezóny pásy nepokosenej trsti so šírkou 10 – 20 m alebo mozaiky ponechanej starej trsti celkovo na ploche približne 30% manažovaných porastov, čo vyhovuje nárokom úkrytu, potravných biotopov a hniezdisk napr. pre predmet ochrany <i>A. melanopogon</i>, ale aj iné druhy spevavcov obývajúce trstové porasty a iných močiarnych druhov vtákov (Graveland 1999, Poulin a Lefebvre 2002, Poulin et al. 2002, Schmidt 2005, Trnka & Prokop 2007, Vadász et al. 2008, Valkama et al. 2008, Trnka et al. 2014, Gúgh et al. 2015).</p> <p>Súčasťou starostlivosti o biotopy vtáctva bude v rámci ktivity aj pravidelné kosenie lúčnych porastov v území a odvážanie biomasy z lúk. Kosbu časovať podľa požiadaviek ochrany prírody v území a hniezdenia vtáctva na lúkach.</p> <p>Aktívne manažovať prechodové stanovištia medzi močiarmi a vlhkými lúkami, zamedzovať zarastaniu týchto ekotonov najmä náletovou vegetáciou a v prípade potreby odstraňovanie takejto náletovej drevinovej vegetácie.</p> <p>Manažment lúčno-mokradľových biotopov doplniť o pastvu hospodárskych zvierat s cieľom tlmenia sukcesie a rozvoja náletovej vegetácie. Pastvu realizovať kozami, ovcami, hovädzím dobytkom s vhodným zaťažením biotopov ideálne 0,5 VDJ/ha.</p>
--	--

6. Priorita	Vysoká
7. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2018 – 2047
9. Realizátor	ŠOP SR, občianske združenia v ochrane prírody – mimovládne organizácie (MVO), užívatelia, vlastníci
10. Odhadované realizačné náklady/rok	27 600 €/roky 2018 – 2022, následne 2 000 €/rok ďalšie roky
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (fakultatívne), verejné zdroje – štátny rozpočet – ŠR (obligatórne),
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po realizácii každoročne

Tabuľka č. 18 – Aktivita „Zlepšenie vodného režimu a obnova biotopov otvorenej vodnej hladiny“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU020-02 Zlepšenie vodného režimu a obnova biotopov otvorenej vodnej hladiny
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 2.2.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.3., 1.1.5, 1.2.1., 1.2.2.
4. Stručný popis	Odstraňovanie sedimentov za účelom zvyšovania podielu otvorenej vodnej hladiny s cieľom zlepšiť topické a trofické podmienky v území pre predmety ochrany, zlepšenie prietochnosti územia, zlepšenie vodného režimu územia
5. Detailnejší popis	<p>Spracovanie komplexnej hydrogeologickej štúdie územia a zadefinovanie oblastí zlepšenia hydrologických podmienok v území. Zlepšenie vodného režimu prostredníctvom zvýšenia prietochnosti potoka Paríž a jeho bočných meandrov a kanálov v území, obnova meandrov a sprírodnenie kanálov potoka Paríž. Zabezpečiť sprietočnením lagún otvorenej vodnej hladiny ich vhodný vodný režim a elimináciu zanášania a zarastania.</p> <p>Audit technických vodohospodárskych objektov a v prípade potreby ich rekonštrukcia alebo prebudovanie, ide najmä o výpustný objekt na kanáli potoka Paríž a vodný prepad, ktoré slúžia na regulovanie odtoku vody z územia močiara a zabezpečenie stability vodnej hladiny počas hniezdneho obdobia (1.4. – 31.7.), ktorá je kľúčová pre viaceré predmety ochrany (napr. <i>I. minutus</i> vid. Battisti et al. 2006). Zazemnené a zarastené plochy močiara na miestach bývalých lagún s otvorenou vodnou hladinou obnoviť odstránením sedimentov a vegetácie citlivou formou, napríklad sacím bagrom počas vhodného obdobia. V prípade potreby odstrániť sedimenty a sukcesné</p>

	<p>zárasty vegetácie aj v kanálov potoka Paríž a priesakového kanála odvádzajúceho priesaky Parížskych močiarov a spodné vody. Počas trvania realizácie programu starostlivosti zabezpečiť zvrátenie sukcesie v území a obnoviť na 30 % plochy močiara biotopy s otvorenou vodnou hladinou s vhodnou hĺbkou a dnom lagún z hľadiska zlepšenia topických a trofických podmienok predmetov ochrany územia.</p> <p>Vytváranie otvorenej vodnej plochy s vhodnými charakteristikami (umiestnenie, prepojenie na meandre a kanály, hĺbka vody v obnovených lagúnach a pod.) je nevyhnutné pre obnovu vhodných podmienok pre predmety ochrany a ďalšie európsky významné druhy vtákov ako napríklad <i>I. minutus</i>, <i>A. purpurea</i>, <i>A. alba</i>, <i>B. stellaris</i>, <i>A. anser</i>, <i>A. querquedula</i>, <i>P. parva</i> a i. podľa zásad ochrany, manažmentu a vytvárania vhodných podmienok podľa nárokov jednotlivých druhov (Gilbert et al. 2005, Benassi et al. 2009, Gúgh et al. 2015).</p> <p>Obnova otvorených vodných plôch prispeje vysokou mierou k zlepšeniu biotopových podmienok pre ryby, obojživelníky a ďalšie skupiny bezstavovcov, čím sa podporí diverzita a úživnosť ekosystému pre predmety ochrany napríklad pre <i>I. minutus</i>.</p> <p>Súčasťou zlepšenia vodného režimu bude prepracovanie manipulačného poriadku v rámci územia v súčinnosti s SVP, tak aby manipulačný poriadok reflektoval aktuálny stav územia, požiadavky ochrany prírody a vedecké poznatky v ochrane prírody a vybraných zložiek bioty. Nový manipulačný poriadok prispeje k celkovému sprírodneniu vodného režimu územia a k simulovaniu prírodných procesov (čiastočné zvrátenie efektu vodnej nádrže s celoročným maximálnym vzduťím).</p>
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2018 – 2022
9. Realizátor	ŠOP SR, SVP, š. p., MVO
10. Odhadované realizačné náklady	9 000 €/1 ha, v rokoch 2018 – 2022 299 700 €/rok.
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (fakultatívne), verejné zdroje – ŠR (obligatórne), vlastné zdroje prijímateľa
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po realizácii každoročne

Tabuľka č. 19 – Aktivita „Revitalizácia, tvorba nových a pravidelná údržba hniezdných stien včelárika zlatého v CHVÚ Parížske močiare“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU020-03 Revitalizácia, tvorba nových a pravidelná údržba hniezdných stien včelárika zlatého v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.3.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.3.1., 1.3.2.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Obnova kolmých hniezdných stien, odstraňovanie náletovej vegetácie a potláčanie sukcesie
5. Detailnejší popis aktivít	Mechanická úprava hniezdných stien včelárika v intervaloch podľa potreby a vplyvu erózie svahov, či ich zarastania. Odstránený substrát uložiť na kopy a po zhutnení vytvoriť na týchto haldách tiež kolmé steny. Potláčanie sukcesie náletovej drevinovej vegetácie a šírenia invázných druhov. Na okolitej poľnohospodárskej pôde zabezpečiť ochranné pásmo aspoň 10-20 m bez realizácie agrotechnických prác s cieľom minimalizácie zosuvu kolmých stien a erózie.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2018 – 2047
9. Realizátor	ŠOP SR, MVO, užívatelia, vlastníci
10. Odhadované realizačné náklady/rok	1 200 € v rokoch 2018 – 2022, neskôr 500 €/rok.
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (fakultatívne), verejné zdroje – ŠR (obligatórne), vlastné zdroje prijímateľa
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Každoročne po skončení kalendárneho roku

Monitoring bioty územia

Tabuľka č. 20 – Aktivita „Monitoring predmetov ochrany a vtáctva v CHVÚ Parížske močiare“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU020-04 Monitoring predmetov ochrany a vtáctva v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.6., 1.3.4.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Monitoring predmetov ochrany, vodných a na vodu viazaných druhov vtákov, monitoring ďalších skupín stavovcov a bezstavovcov
5. Detailnejší popis aktivít	Zabezpečovať každoročne detailný monitoring predmetov ochrany počas migrácie a hniezdenia s cieľom získania údajov o početnosti populácií, kvantitatívny a kvalitatívny výskum vodného a na vodu viazaného vtáctva, podľa záujmu aj iných skupín vtákov charakteristických biotopov. Každoročne získať údaje o počte hniezdných

	párov alebo volajúcich/spievajúcich samcov výberových vtáčích druhov a ďalších európsky významných druhov vtákov. Realizovať letecký monitoring a snímkovanie s cieľom získania údajov o početnosti hniezdnej kolónie brodivcov (<i>A. alba</i>) v území močiara, ako aj o vývoji biotopov v území. Detailné letecké snímkovanie za účelom hodnotenia stavu biotopov realizovať aspoň raz za päť rokov. Podľa potreby aktualizácie údajov realizovať kvantitatívny a kvalitatívny prieskum populácií stavovcov a bezstavovcov v území, ktoré indikujú stav územia. Zamerať sa predovšetkým na ryby, obojživelníky, cicavce, vybrané skupiny hmyzu (vážky, rovnokrídlovce, pavúky a i. podľa potreby údajov). Raz za päť rokov zrealizovať aj komplexný botanický prieskum s cieľom zachytiť vývoj biotopov a konfrontovať dáta s údajmi z leteckého snímkovania.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2018 – 2047
9. Realizátor	ŠOP SR, MVO, výskumné inštitúcie (univerzity, Slovenská akadémia vied a i.)
10. Odhadované realizačné náklady/rok	6 420 €/rok v prvých rokoch realizácie PS o CHVÚ, neskôr 1 400 €/rok.
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (fakultatívne), verejné zdroje – ŠR (obligatórne), vlastné zdroje prijímateľa
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku

Tabuľka č. 21 – Aktivita „Monitoring a eradikácia invázných živočíchov v CHVÚ Parížske močiare“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU020-05 Monitoring a eradikácia invázných živočíchov v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.9.
4. Stručný popis	Zisťovanie výskytu a dopadu pôsobenia nepôvodných a invázných druhov živočíchov, monitoring nežiaducej poľovnej zveri (diviak, líška), návrhy eradikácie a riešenie praktickej eradikácie z ekosystému
5. Detailnejší popis	Monitoring výskytu nepôvodných druhov živočíchov, ako aj zveri (diviaky, líšky a i.) s negatívnym dopadom na ekosystémy a populácie fauny v prípade vyššieho výskytu a intenzívneho pôsobenia na biotopy (rozrývanie lúk a močiarov, predácia hniezd a pod.). Monitoring realizovať priamymi pozorovaniami a využitím techniky, ako

	fotopasce a pod. V prípade výskytu nepôvodných a invázných druhov eradikácia z ekosystému. Zvýšený výskyt poľovnej zveri s negatívnym dopadom eliminovať a riešiť v spolupráci s miestnymi poľovnými združeniami s cieľom tmiť negatívny dopad na biotopy a populácie.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2018 – 2047
9. Realizátor	ŠOP SR, PZ, MVO, výskumné inštitúcie (univerzity, Slovenská akadémia vied a iné)
10. Odhadované realizačné náklady/rok	1 440 €/rok v rokoch 2018 – 2022, neskôr 100 €/rok.
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (fakultatívne), verejné zdroje – ŠR (obligatórne), vlastné zdroje prijímateľa
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku

Regulovanie návštevnosti územia a zvyšovanie povedomia

Tabuľka č. 22 – Aktivita „Propagácia prírodných hodnôt a kontrolná činnosť v CHVÚ Parížske močiare“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU020-06 Propagácia prírodných hodnôt a kontrolná činnosť v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.3., 3.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.10., 1.3.6., 2.1.7., 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.1.4., 3.1.5., 3.1.6.
4. Stručný popis	Kontrola dodržiavania právnych predpisov, propagácia, realizovanie podujatí pre návštevníkov
5. Detailnejší popis	Pravidelná kontrola územia a dodržiavania právnych predpisov v území. Výstavba a údržba turistickej infraštruktúry podľa potreby (informačné tabule, náučný chodník, pozorovateľne, kryty a i.). Realizácia prednášok pre školy a exkurzií v území s cieľom predstavenia prírodných hodnôt. V období vysokej návštevnosti územia zabezpečiť stálu prítomnosť odborníka, ktorý poskytne návštevníkom výklad a usmerní ich pozornosť v území na aktuálne zaujímavosti. Príprava a vydávanie propagačných materiálov a propagácia v médiách.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ a okolie
8. Obdobie realizácie	2018 – 2047
9. Realizátor	ŠOP SR, MVO
10. Odhadované realizačné náklady/rok	9 600 €/rok v rokoch 2018 – 2022, neskôr 500 €/rok.

11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (fakultatívne), verejné zdroje – ŠR (obligatórne), vlastné zdroje prijímateľa
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku

Usmernenie hospodárenia v území a zosúladenie protichodných záujmov

Tabuľka č. 23 – Aktivita „Tvorba ochranných protieróznych opatrení“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU020-07 Tvorba ochranných protieróznych opatrení
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.11
4. Stručný popis	Realizácia opatrení na ornej pôde k zamedzeniu erózie a ďalšieho zanášania močiarov splachmi z ornej pôdy, revízia hraníc chráneného územia a rekonštrukcia biotopov v prípade potreby
5. Detailnejší popis	Na základe terénneho prieskumu a meraní identifikovať potrebné protierózne opatrenia okolo územia močiarov s výskytom svahovitej ornej pôdy s eróziou. V dôsledku erózie dochádza k zmyvaniu častíc pôdy do mokrade, čím sa podporuje zazemňovanie. Pre udržanie výsledkov revitalizácie a elimináciu ďalšieho zazemňovania a znečisťovania mokradí agrochemikáliami je potrebné v dostatočnej miere zrealizovať protierózne opatrenia, napríklad výsadba trávnych porastov, drevinových pásov a iné vhodné agrotechnické opatrenia, ktoré eliminujú eróziu a ďalšie poškodzovanie biotopov. V prípade výsadby trávnych zasakovacích pásov zabezpečiť vhodný manažment týchto porastov. Vytýčenie hraníc územia a v prípade zistenia, že došlo v rámci chráneného územia k rozoraniu lúk, opätovné zatrávenie a rekonštrukcia pôvodných biotopov. V prípade potreby zabezpečiť zmenu druhu pozemku z ornej pôdy na trvalý trávny porast.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2018 – 2047
9. Realizátor	ŠOP SR, občianske združenia aktívne v ochrane prírody, užívatelia, vlastníci
10. Odhadované realizačné náklady	Jednorazovo 30 000 € (založenie protieróznych plôch v r. 2018), 3 000 € ročná starostlivosť o plochy v r. 2019 – 2022.
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy

	(fakultatívne), verejné zdroje – ŠR (obligatórne), vlastné zdroje prijímateľa
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Každoročne po skončení kalendárneho roku

Tabuľka č. 24 – Aktivita „Posilnenie vykonateľnosti predpisov ochrany prírody v CHVÚ Parížske močiare a ich optimalizácia“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU020-08 Posilnenie vykonateľnosti predpisov ochrany prírody v CHVÚ Parížske močiare a ich optimalizácia
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.3., 1.4., 2.1., 3.3.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.4., 1.1.8., 1.3.5., 1.4.1., 1.4.2., 2.1.4., 3.3.1.
4. Stručný popis	Kontrola a analýza dodržiavania zákonov, spracovanie stanovísk a návrhov.
5. Detailnejší popis	Analýza právnych nástrojov a ich efektu na ochranu prírody v území. Príprava návrhov na zmeny, ak sú potrebné. Kontrola dodržiavania predpisov na úseku ochrany prírody v území a riešenie prípadných konfliktov príslušnými úradmi. Účasť na podnetoch a prerokovaniach súvisiacich s ochranou prírody v CHVÚ a jeho okolí. Aktívne vyhľadávanie a riešenie nesúlador so záujmami ochrany prírody a ďalšími oblasťami v území s cieľom dodržiavania záväzkov ochrany prírody a napĺňania cieľov ochrany prírody v území.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ a jeho okolie
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2018 – 2047)
9. Realizátor	ŠOP SR, MŽP SR
10. Odhadované realizačné náklady/rok	Priemerne 1 440 €/rok v prvých rokoch realizácie programu starostlivosti, neskôr 500 €/rok.
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (fakultatívne), verejné zdroje – ŠR (obligatórne), vlastné zdroje prijímateľa
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa

Tabuľka č. 25 – Aktivita „Realizovanie zámen pozemkov v CHVÚ Parížske močiare“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU020-09 Realizovanie zámen pozemkov v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.3., 3.2.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.3.7., 3.2.2.
4. Stručný popis	Zámeny pozemkov súkromných vlastníkov v území CHVÚ za štátne pozemky mimo CHVÚ, v prípade potreby realizácia jednoduchých pozemkových úprav

5. Detailnejší popis	Cieľom aktivity je na čo najväčšej ploche CHVÚ docieľiť zrealizovanie zámen pozemkov súkromných vlastníkov za štátne pozemky, resp. pozemky spravované štátom s cieľom realizácie ochrany prírody na pozemkoch patriacich štátu alebo v správe štátu. Na týchto pozemkoch bude v rámci CHVÚ prioritou ochrana prírody podľa deklarovaných záväzkov ochrany prírody v území. Súčasťou aktivity je aktívne vyhľadávanie vlastníkov, jednanie s vlastníkmi a štátnymi orgánmi, spracovávanie potrebných podkladov a komunikovanie s príslušnými orgánmi štátnej správy. V katastroch, kde neboli zrealizované pozemkové úpravy sa zrealizujú jednoduché pozemkové úpravy s cieľom identifikácie vlastníctva pôdy v území a ďalšieho spravovania pozemkov. Opatrenia sa môžu týkať aj plôch mimo CHVÚ ak existujú dôkazy o tom, že ich realizácia je potrebná pre dosiahnutie priaznivého stavu CHVÚ.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ a jeho okolie
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2018 – 2047)
9. Realizátor	ŠOP SR, MŽP SR, MVO
10. Odhadované realizačné náklady/rok	Priemerne 1 550 €/rok, 46 500 € pozemkové úpravy zrealizované v rokoch 2018 – 2022
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (fakultatívne), verejné zdroje – ŠR (obligatórne), vlastné zdroje prijímateľa
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Zámenné zmluvy a výpis z katastra nehnuteľností, celková záverečná správa, mapové výstupy

Tabuľka č. 26: Súhrnný prehľad realizačných projektov a predpokladaných nákladov programu starostlivosti (roky 2018 – 2033)

Kód projektu	Názov projektu	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok
		(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
SKCHVU020-01	Zlepšenie a udržanie vhodných podmienok pre hniezdenie vodného vtáctva prostredníctvom manažmentu porastov trstí a lúčnych biotopov	27600	27600	27600	27600	27600	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
SKCHVU020-02	Zlepšenie vodného režimu a obnova biotopov otvorenej vodnej hladiny	298500	311000	300000	309000	280000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU020-03	Revitalizácia, tvorba nových a pravidelná údržba hniezdných stien včelárika zlatého v CHVÚ Parížske močiare	1200	1200	1200	1200	1200	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
SKCHVU020-04	Monitoring predmetov ochrany a vtáctva v CHVÚ Parížske močiare	6420	6420	6420	6420	6420	1400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
SKCHVU020-05	Monitoring a eradikácia invázných živočíchov v CHVÚ Parížske močiare	1440	1440	1440	1440	1440	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
SKCHVU020-06	Propagácia prírodných hodnôt a kontrolná činnosť v CHVÚ Parížske močiare	9600	9600	9600	9600	9600	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
SKCHVU020-07	Tvorba ochranných protieróznych opatrení	30000	3000	3000	3000	3000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU020-08	Posilnenie vykonateľnosti predpisov ochrany prírody v CHVÚ Parížske močiare a ich	1440	1440	1440	1440	1440	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
SKCHVU020-09	Realizovanie zámen pozemkov v CHVÚ Parížske močiare	15000	11000	21500	11000	15000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu		377 700	372 700	372 200	370 700	332 200	5000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000

Tabuľka č. 27: Súhrnný prehľad realizačných projektov a predpokladaných nákladov programu starostlivosti (roky 2034 – 2047)

Kód projektu	Názov projektu	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok (€)
		(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
		2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	
SKCHVU020-01	Zlepšenie a udržanie vhodných podmienok pre hniezdenie vodného vtáctva prostredníctvom kosby porastov trsti a lúčnych biotopov	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	188 000
SKCHVU020-02	Zlepšenie vodného režimu a obnova biotopov otvorenej vodnej hladiny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 498 500
SKCHVU020-03	Revitalizácia, tvorba nových a pravidelná údržba hniezdných stien včelárika zlatého v CHVÚ Parížske močiare	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	18 500
SKCHVU020-04	Monitoring predmetov ochrany a vtáctva v CHVÚ Parížske močiare	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	67 100
SKCHVU020-05	Monitoring a eradikácia invázných živočíchov v CHVÚ Parížske močiare	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	9 700
SKCHVU020-06	Propagácia prírodných hodnôt a kontrolná činnosť v CHVÚ Parížske močiare	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	60 500
SKCHVU020-07	Tvorba ochranných protieróznych opatrení	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42 000
SKCHVU020-08	Posilnenie vykonateľnosti predpisov ochrany prírody v CHVÚ Parížske močiare a ich optimalizácia	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	19 700
SKCHVU020-09	Realizovanie zámen pozemkov v CHVÚ Parížske močiare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	46 500
Spolu		5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	1 950 500

Tabuľka č. 28 Prehľad odhadovaných výdavkov na realizáciu programu starostlivosti a predpokladaných zdrojov financovania (roky 2018 – 2033)

Zdroj financovania	Rok realizácie programu starostlivosti / suma v €															
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
ŠOP SR vlastné zdroje	0	0	0	0	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
ŠOP SR rozpočet	0	0	0	0	0	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Európske štrukturálne a investičné fondy	377 700	372 700	372 200	370 200	332 200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iné zdroje ¹⁷	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	377 700	372 700	372 200	370 200	332 200	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000

Tabuľka č. 29 Prehľad odhadovaných výdavkov na realizáciu programu starostlivosti a predpokladaných zdrojov financovania (roky 2034 – 2047)

Zdroj financovania	Rok realizácie programu starostlivosti / suma v €														
	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2018 – 2047
ŠOP SR vlastné zdroje	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	25 000
ŠOP SR rozpočet	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	100 000
Európske štrukturálne a investičné fondy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 825 500
Iné zdroje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	1 950 500

¹⁷ Ide napr. o finančný nástroj EÚ LIFE a ďalšie nešpecifikované zdroje, vrátane súkromných

4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI

Tabuľka č. 30: Logická matica vyhodnocovania programu starostlivosti

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
Dlhodobé ciele			
1. Udržať súčasný priaznivý stav výberových druhov vtákov chriašť malý (<i>Porzana parva</i>), trsteniarik tamariškový (<i>Acrocephalus melanopogon</i>), kačica chrapačka (<i>Anas querquedula</i>) a včelárík zlatý (<i>Merops apiaster</i>) minimálne v kategórii B priaznivého stavu a udržať dobrý priaznivý stav druhu kaňa močiarna (<i>Circus aeruginosus</i>) v kategórii A priaznivého stavu.	Kategória priaznivého stavu	Pravidelné vyhodnotenie priaznivého stavu (raz za 5 rokov)	Plní sa / neplní sa
2. Zlepšiť súčasný nepriaznivý stav druhov bučiacik močiarny (<i>Ixobrychus minutus</i>) a hus divá (<i>Anser anser</i>) na priemerný priaznivý stav v kategórii B	Kategória priaznivého stavu	Pravidelné vyhodnotenie priaznivého stavu (raz za 5 rokov)	Plní sa / neplní sa
3. Zvýšiť environmentálne povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
Operatívne ciele			
1.1. Zlepšiť kvalitu mokradných biotopov (mokré lúky, močiare) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie zo zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3. Zvýšiť rozsah vhodných hniezdných možností pre včelárika zlatého (<i>Merops apiaster</i>) na minimálne 200 m kolmých stien	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.4. Zachovať súčasnú rozlohu TTP (48 ha) a využívať ich za týmto účelom.	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.1. Zlepšiť kvalitu mokradných biotopov (mokré lúky, močiare) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie zo zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite.	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
3.2. Presadzovať ochranu prírody v CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi územia	Počet rokovaní	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / Neplní sa
3.3. Prehodnotiť súčasnú právnu úpravu (vyhláška MŽP SR č. 23/2008 Z. z.) a jej	Schválená úprava vyhlášky (nariadenia	Zmeny zákazov vo vyhláške	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
relevantnosť pre ochranu vtáčích druhov v CHVÚ Parížske močiare	vlády) v prípade potreby	(nariadení vlády) v prípade potreby	
Opatrenia			
1.1.1. Zabezpečiť pravidelné kosenie trsti mozaikovitým spôsobom na 70 % rozlohy trstových porastov a na 30 % plochy ponechať bez kosenia, zabezpečiť pravidelný manažment lúk	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.2. Zabezpečiť pravidelné odstraňovanie náletových drevín a invázných rastlín	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.3. Zabezpečiť obnovu vodného režimu revitalizáciou meandrov a ramien v zazemnených častiach a zlepšenie vodného režimu močiarov a vlhkých lúk	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.4. Vylúčiť likvidáciu alebo zmenšovanie rozlohy zamokrených depresí	Počet kontrol v CHVÚ	Záznamy z kontroly	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.5. Zabezpečiť stabilný vodný režim v hniezdom období	Výška vodnej hladiny	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.6. Monitorovať každoročne populácie predmetov ochrany a ďalších významných druhov vtákov	Počet párov	Ročné zhodnotenie po hniezdom sezóne	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.1.7. Eliminovať vyrušovanie fotografiami a návštevníkmi	Počet kontrol	Záznamy z kontrol	Plní sa / Neplní sa
1.1.8. Vylúčiť lov na kačice a husi v ochrannom pásme NPR Parížske močiare a CHA Alúvium Paríža	Počet rokovaní/ počet kontrol v teréne	Každoročné zhodnotenie do 1. februára	Plní sa / Neplní sa
1.1.9. Monitorovať výskyt invázných živočíchov v CHVÚ a zabezpečiť ich eradikáciu	Počet záznamov z monitoringu	Záznamy zadané do príslušných databáz	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.10. Zabezpečiť kontrolu dodržiavania právnych predpisov ochrany životného prostredia v území	Počet stanovísk, počet rozhodnutí	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / neplní sa
1.1.11. Vytvárať na okolitej ornej pôde vo svahovitom teréne trávne protierozné pásy	Rozloha zasakovacích pásov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.12. Eliminovať prísun polutantov (vypúšťanie odpadových vôd, znečistenej vody z rybníkov a pod.) v hornej časti povodia potoka Paríž nad územím CHVÚ	Kontrola kvality vody	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.13. Znížiť stavy diviacej zveri v CHVÚ a okolí	Kmeňové stavy diviakov	Poľovné záznamy	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.2.1. Zabezpečiť odstránenie sedimentov a vegetácie vo vybraných častiach močiara a vytvoriť vodnú hladinu spolu na rozlohe min. 30 ha	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdom sezóne	Plní sa / neplní sa
1.2.2. Zabezpečiť údržbu a zabrániť zániku otvorenej vodnej hladiny	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdom sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3.1. Zabezpečiť vytvorenie hniezdných stien s dĺžkou minimálne 200 m	Dĺžka vhodných hniezdných stien	Každoročné zhodnotenie po hniezdom sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3.2. Zabezpečiť pravidelnú údržbu	Dĺžka upravených stien	Každoročné	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
všetkých hniezdných stien		zhodnotenie po hniezdnej sezóne	
1.3.3. V prípade ťažby na lokalitách s hniezdnym výskytom včelárikov zabezpečiť vytvorenie dostatočného množstva nových vhodných stien	Počet stanovísk, rozhodnutí	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.3.4. Každoročne zabezpečiť monitoring všetkých hniezdných párov včelárika zlatého v CHVÚ	Počet párov	Ročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.3.5. Vylúčiť používanie pesticídov na hniezdiskách a v ich okolí	Počet stanovísk, rozhodnutí	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / neplní sa
1.3.6. Pravidelnou kontrolou zabezpečiť dodržiavanie podmienok ochrany prírody v blízkosti samotných kolónií včelárikov	Počet kontrol	Záznamy z kontrol	Plní sa / Neplní sa
1.3.7. Na pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu uprednostňovať pri prenájmoch pôdy poľnohospodárske subjekty alebo organizácie pôsobiace v ochrane prírody ochotné dodržiavať pri hospodárení ekologické nároky včelárikov	Podiel štátnych pozemkov vhodne obhospodarovaných	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.4.1. Zamedziť rozorávaniu existujúcich TTP alebo ich zmenu na iný druh pozemku, zvýšiť podiel TTP	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.4.2. Vylúčiť aplikáciu pesticídov v území	Počet stanovísk, rozhodnutí	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / neplní sa
2.1.1. Zabezpečiť pravidelné kosenie trsti ostrovčekovitým spôsobom na 70% rozlohy porastov trsti, 30 % ponechať bez kosenia	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
2.1.2. Zabezpečiť pravidelné odstraňovanie náletových drevín a invázných rastlín	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
2.1.3. Zabezpečiť obnovu vodného režimu revitalizáciou meandrov a ramien v zazemnených častiach a zlepšenie vodného režimu močiarov a vlhkých lúk	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
2.1.4. Vylúčiť likvidáciu alebo zmenšovanie rozlohy zamokrených depresí	Počet kontrol v CHVÚ	Záznamy z kontroly	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
2.1.5. Zabezpečiť stabilný vodný režim v hniezdnom období	Výška vodnej hladiny	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
2.1.6. Monitorovať každoročne populáciu bučiacika močiarného	Počet párov	Ročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
2.1.7. Eliminovať vyrušovanie fotografiami a	Počet kontrol v CHVÚ	Záznamy z	Plní sa priebežne /

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
návštevníkmi		kontroly	neplní sa priebežne
2.1.8. Eliminovať prísun polutantov (vypúšťanie odpadových vôd, znečistenej vody z rybníkov a pod.) v hornej časti povodia potoka Paríž nad územím CHVÚ	Kontrola kvality vody	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
2.2.1. Zabezpečiť odstránenie sedimentov a vegetácie vo vybraných častiach močiara a vytvoriť vodnú hladinu spolu na rozlohe min. 30 ha	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.2.2. Zabezpečiť údržbu a zabrániť zániku otvorenej vodnej hladiny	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.1.1. Vybudovať na minimálne jednom mieste vežu alebo vhodnú pozorovateľňu vhodnú na pozorovanie vtáctva v CHVÚ	Počet pozorovateľní vtáctva	Zrealizované projekty	Plní sa / neplní sa
3.1.2. Udržiavať a v prípade potreby opraviť informačné tabule, vyhlídkové veže, pozorovateľne a kryty v CHVÚ	Počet informačných tabulí	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / neplní sa
3.1.3. Realizovať exkurzie na lokalitu pre verejnosť z okolia	Počet exkurzií	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
3.1.4. Realizovať prednášky o význame lokality v okolitých obciach	Počet prednášok	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
3.1.5. Vybudovať fotokryty na nekonfliktných miestach z pohľadu ochrany prírody	Počet fotokrytov	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / neplní sa
3.1.6. Vydávať letáky a iné vhodné propagačné materiály o význame územia a zabezpečiť vydávanie správ o území v regionálnych periodikách	Počet titulov publikácií	Výtlačky publikácií	Plní sa / neplní sa
3.2.1. Na pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	Podiel štátnych pozemkov vhodne obhospodarovateľných	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
3.2.2. Realizovať v prípade záujmu vlastníkov s pozemkami umiestnenými v CHVÚ ich zámenu za vhodné štátne pozemky umiestnené mimo CHVÚ alebo realizovať iné formy náhrad podľa § 61 zákona č. 543/2002 Z. z.	Počet zámenných zmlúv	Zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
3.2.3. Zabezpečiť stretnutia s poľnohospodármi aktívnymi v území za účelom predstavenia možností a nástrojov na podporu vhodných foriem hospodárenia s ohľadom na predmety ochrany	Počet návštevníkov	Zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / neplní sa
3.3.1. Na základe zmapovania druhov spracovať a predložiť návrh všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým sa vyhlasuje CHVÚ Parížske močiare s cieľom doplnenia beluše veľkej (<i>Ardea alba</i>), bučiaka veľkého (<i>Botaurus stellaris</i>) a volavky purpurovej (<i>Ardea purpurea</i>) do zoznamu predmetov ochrany a prehodnotenie zakázaných činností tak, aby boli adresné k požiadavkám predmetov ochrany	Počet rokovaní	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / Neplní sa

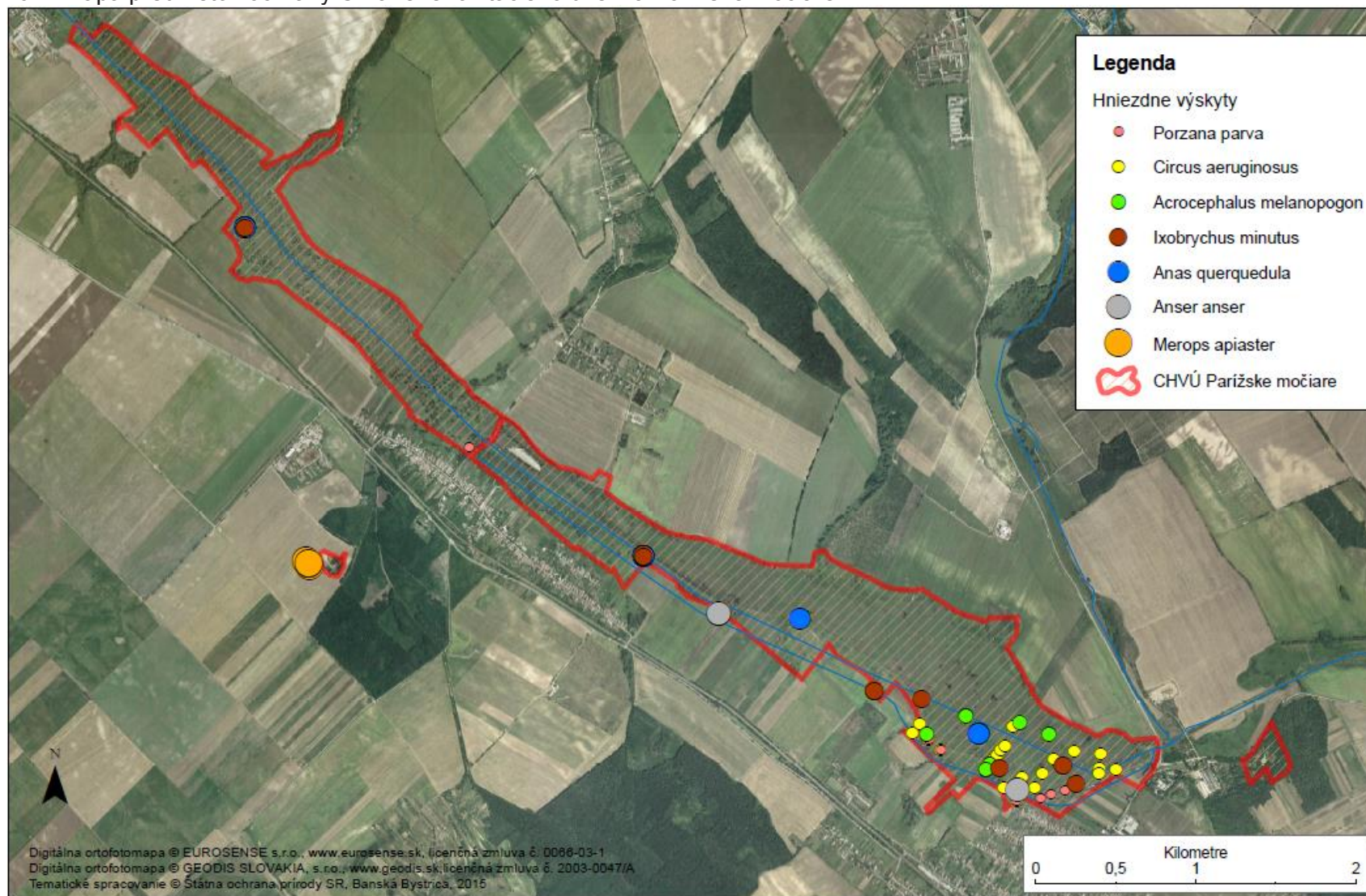
5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ

- Battisti, C., Aglitti, C., Sorace, A., Trotta, M., 2006: Water level decrease and its effects on the breeding bird community in remnant wetland in central Italy. *Ekológia*, 25 (3): 252 – 263.
- Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska, Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica, 2009 – 2013. Dostupné na <http://www.beiss.sk/>
- Benassi, G., Battisti, C., Luiselli, L., Boitani, L., 2009: Area-sensitivity of three reed bed bird species breeding in Mediterranean marshland fragments. *Wetlands Ecology and Management*, 17 (5): 555 – 564.
- Carboneras, C. & Kirwan, G.M. (2014). Garganey (*Spatula querquedula*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/52890> on 15 September 2015).
- Danko, Š., Darolová A., Krištín, A. (eds.), 2002: Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Vydavateľstvo SAV. 688 s.
- Databáza hydrogeologických a geotermálnych vrtov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné na <http://mapserver.geology.sk/hgvrtv/>
- Dyrz, A. (2006). Moustached Warbler (*Acrocephalus melanopogon*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/58792> on 15 September 2015).
- Ferienc, O. (1977). Vtáky Slovenska 1. Veda, Bratislava.
- Gilbert, G., Tyler, G. A., Smith, K.W., 2005: Behaviour, home-range size and habitat use by male Great Bittern *Botaurus stellaris* in Britain. *Ibis*, 147 (3): 533 – 543.
- Graveland, J., 1999: Effects of reed cutting on density and breeding success of Reed Warbler *Acrocephalus scirpaceus* and Sedge Warbler *Acrocephalus schoenobaenus*. *Journal of Avian Biology*, 30 (4): 469 – 482.
- Gúgh J., Trnka A., Karaska D. & Ridzoň J., 2015: Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica.
- Hraško, J., Linkeš, V., Šály, R., Šurina, B., 1993. Pôdna mapa Slovenska, Bratislava: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy.
- Hrdina, V., 2012. Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, Bratislava: Aurex s.r.o.
- Hudec (ed.) (1994). *Anas querquedula – Čírka modrá*. Academia, Praha.
- Hudec, K., Šťastný, K. (eds.) (2005). *Porzana parva – Chřástal malý*. In: Ptáci – Aves. Fauna ČR. Díl II/1. Academia, Praha.
- Chudík, M., 2014. Územný plán veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov, Bratislava: Aurex spol. s.r.o.
- Karaska, D., Trnka, A., Danko, Š. (2002). Kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Kovalik, P., Pačenovský, S., Čapek, M. & Topercer, J. 2010: Slovenské mená vtákov sveta. – SOS/BirdLife Slovensko, Bratislava, 396 s.
- Mapový portál Štátnej ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 2014. Dostupné na <http://maps.sopsr.sk/maps/map.html>
- Miklós, L., 2002. Atlas krajiny Slovenskej republiky. I. vyd., Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia.
- Orta, J., Boesman, P., Marks, J.S., Garcia, E.F.J. & Kirwan, G.M. (2015). Western Marsh-harrier (*Circus aeruginosus*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A.

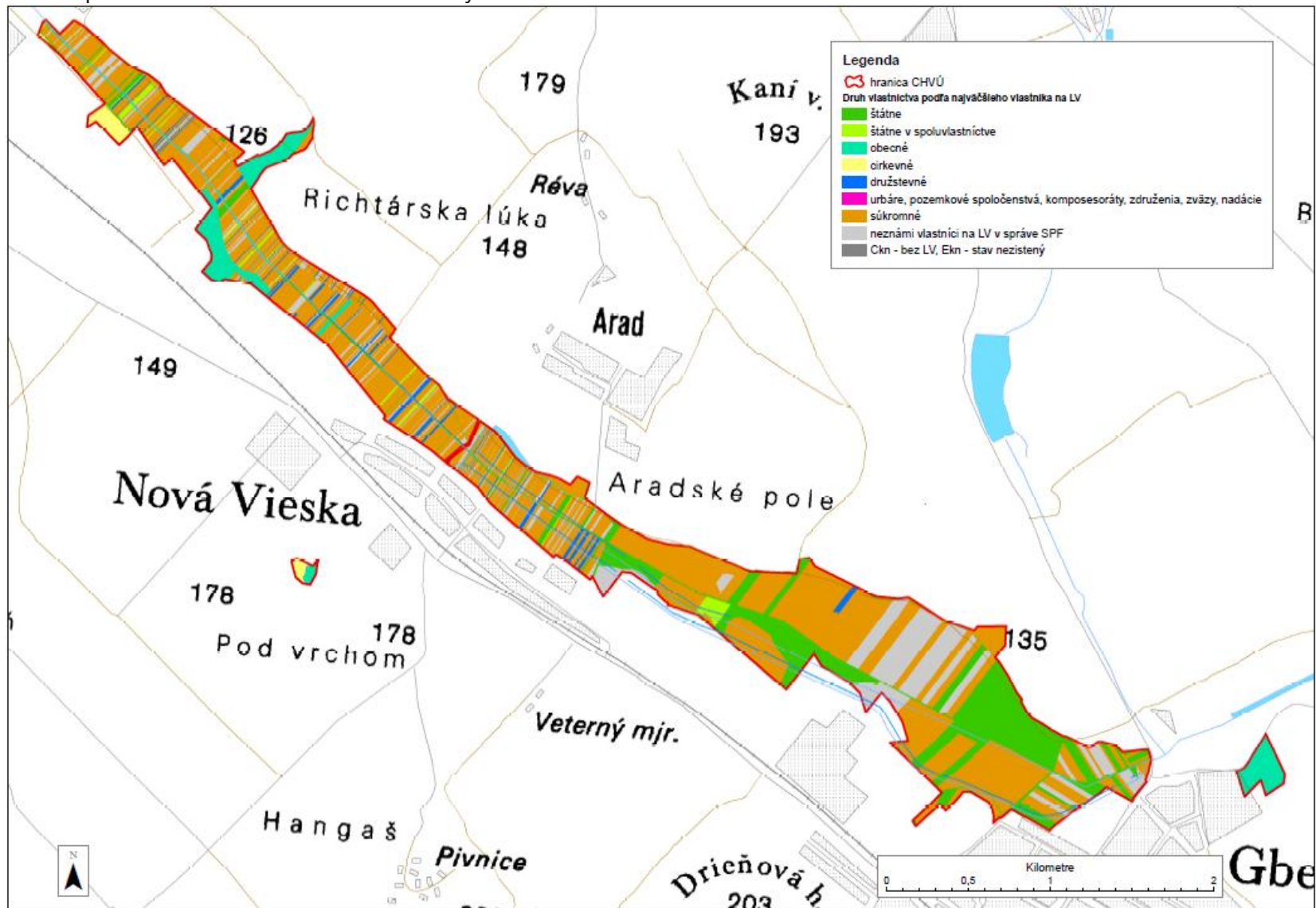
- & de Juana, E. (eds.) (2015). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/53021> on 15 September 2015).
- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR v znení zmien a doplnkov č. 2, Ministerstvo životného prostredia SR, 2008.
 - Poulin, B., Lefebvre, G., 2002: Effect of winter cutting on the passerine breeding assemblage in French Mediterranean reedbeds. *Biodiversity and Conservation*, 11 (9): 1567 – 1581.
 - Poulin, B., Lefebvre, G., Mauchamp, A., 2002: Habitat requirements of passerines and reedbed management in southern France. *Biology Conservation* 107: 315 – 325.
 - Prehľad výhradných ložísk a ložísk nevyhradených nerastov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné na <http://mapserver.geology.sk/loziska/>
 - Register evidencie navrhovaných, určených, blokovaných a zrušených prieskumných území, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné na <http://mapserver.geology.sk/pu/>
 - Register zaevidovaných skládok odpadov na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné na <http://mapserver.geology.sk/skladky/>
 - Register zdokumentovaných svahových deformácií na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné na <http://mapserver.geology.sk/zosuvy/>
 - Schmidt, M. H., Lefebvre, G., Poulin, B., Tschardtke, T., 2005: Reed cutting affects arthropod communities, potentially reducing food for passerine birds. *Biological Conservation*, 121 (1): 157 – 166.
 - SOS/BirdLife Slovensko: Metodika systematického dlhodobého monitoringu výberových druhov vtákov v CHVÚ. ŠOP SR, Banská Bystrica.
 - Stermin, A. N., 2012: Biology and Ecology of some problematic species: Water rail (*Rallus aquaticus*) and Little Crake (*Porzana parva*) – studys on the Fizeş Basin's populations. PhD thesis summary. Babes-Bolyai University. Cluj-Napoca, 15 s.
 - Stermin, A. N., Pripon, L. R., David, A., Coroiu, I., 2011: Wetlands management for Little Crake (*Porzana parva*) conservation in a "Natura 2000" site. 2nd International Conference on Environmental Science and Development IPCBEE, 4: 91 – 94.
 - Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny dostupný na <http://uzemia.enviroportal.sk/>
 - Trnka, A., 2001: Hniezdne spoločenstvo spevavcov (vrabcotvaré, Passeriformes) južnej časti NPR Parížske močiare a poznámky k avifaune tejto lokality v rokoch 2000 a 2001. *Acta Facultatis Paedagogicae Universitatis Tyrnaviensis*, ser. B, 5: 59 – 65.
 - Trnka, A., Čapek, M., Kloubec, B., 2003: Vtáky Národnej prírodnej rezervácie Parížske močiare. Veda, Bratislava, 163 s.
 - Trnka, A., Peterková, V., Prokop, P., Batáry, P., 2014: Management of reedbeds: mosaic reed cutting does not affect prey abundance and nest predation rate of reed passerine birds. *Wetlands Ecology and Management*, 22 (3): 227 – 274.
 - Trnka, A., Prokop, P., 2007: Vplyv zimného kosenia trstiny v Národnej prírodnej rezervácii Parížske močiare na hniezdnu úspešnosť spevavcov. *Tichodroma* 19: 143 – 147.
 - Vadász, C., Német, Á., Biró, C., Csörgő, T., 2008: The effect of reed cutting on the abundance and diversity of breeding passerines. *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae*, 54 (supplement 1): 177 – 188.
 - Valkama, E., Lyytinen, S., Koricheva, J., 2008: The impact of reed management on wildlife: a meta-analytical review of European studies. *Biological Conservation*, 141 (2): 364 – 374.
 - Vass, D., 1988. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava: Geologický ústav Dionýza Štúra.
 - Vyhláška MŽP SR č. 23/2008 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Parížske močiare.
 - Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu.

6. PRÍLOHY

6.1. Mapa predmetov ochrany Chráneného vtáčieho územia Parížske močiare

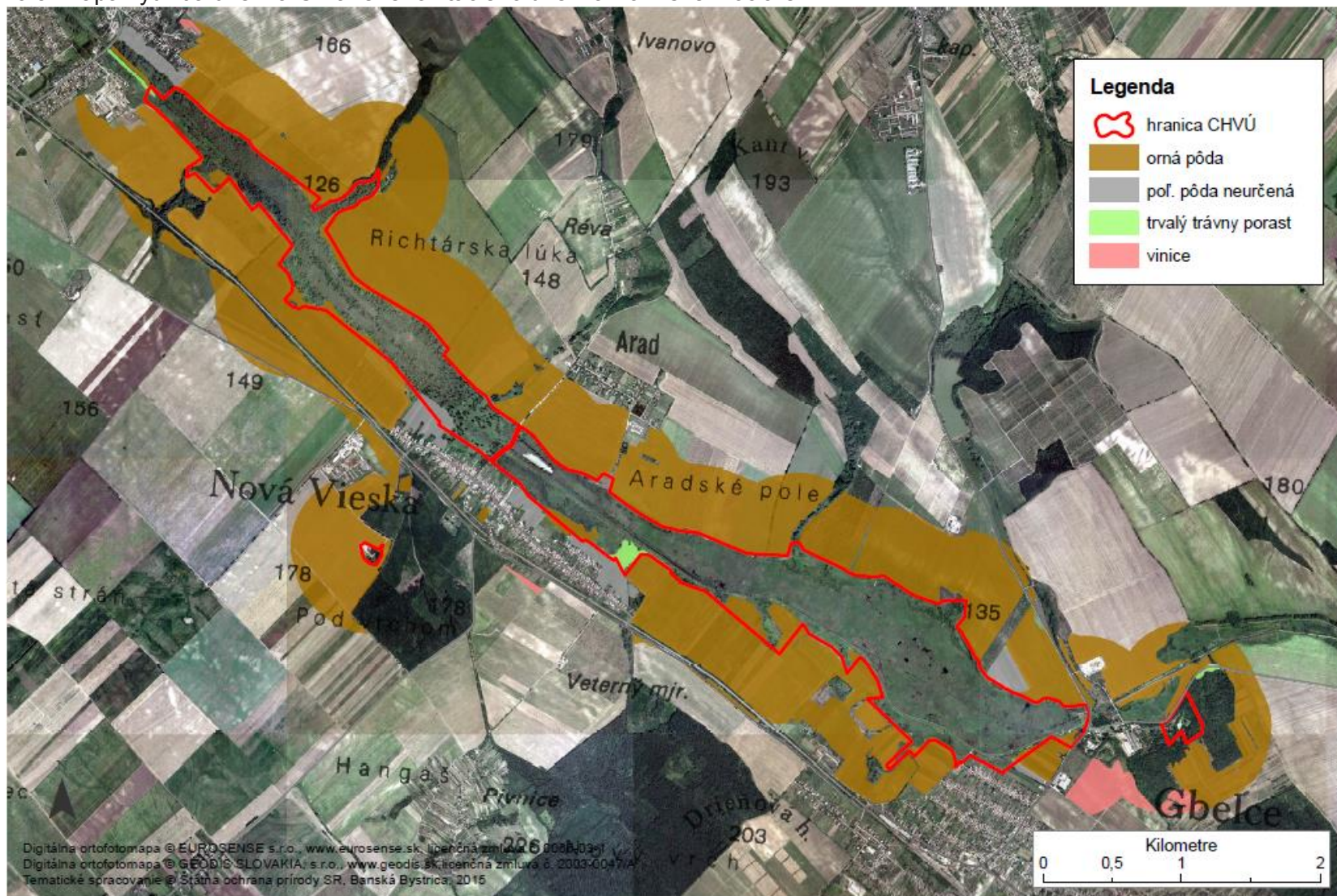

6.2. Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov v Chránenom vtáčom území Parížske močiare

- register CKN – bez listu vlastníka, t. j. bez zaradenia (nedá sa zaradiť podľa najväčšieho vlastníka na liste vlastníctva), EKN – nezistený vlastník

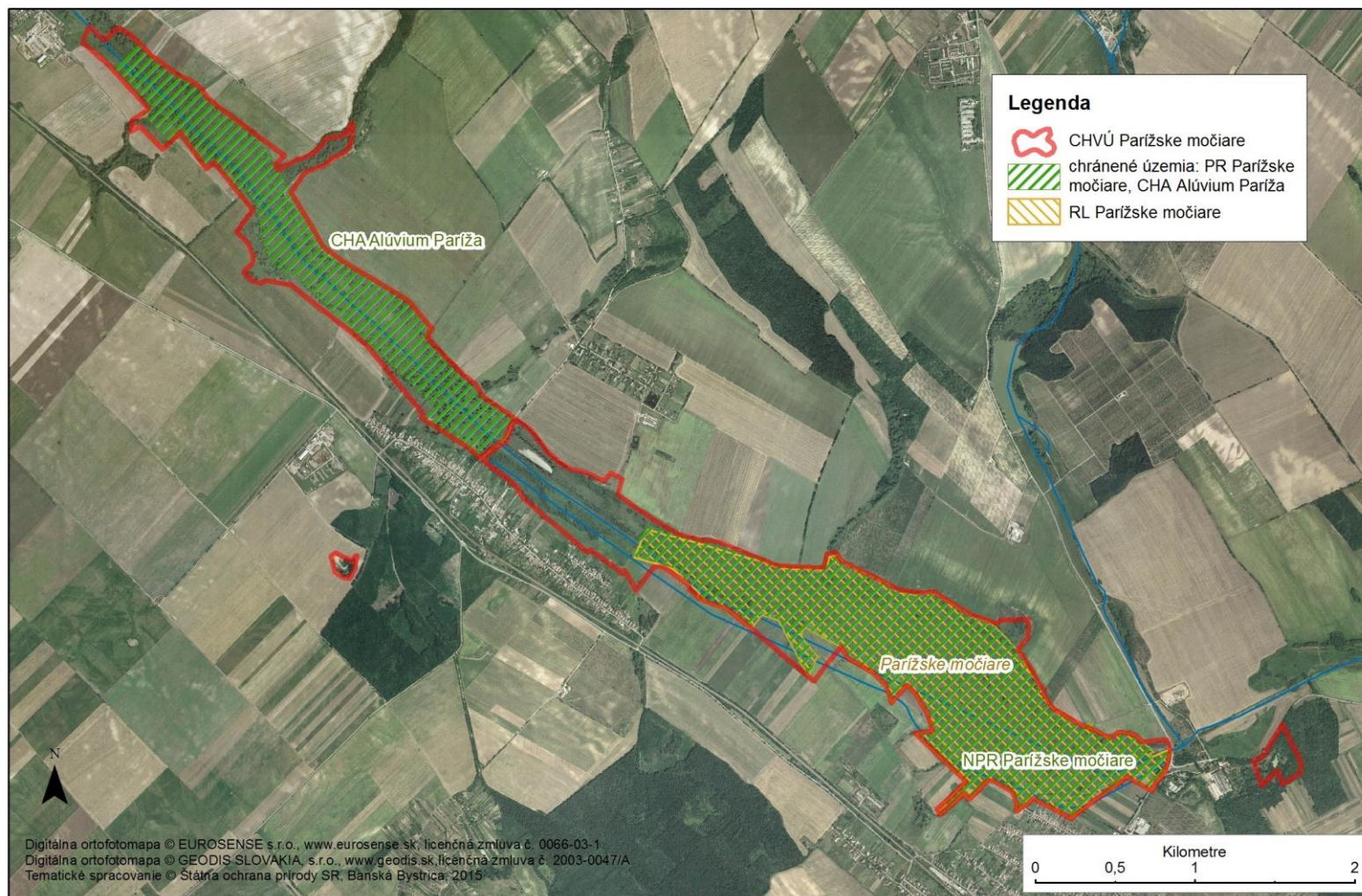
6.3. Mapa využitia územia Chráneného vtáčieho územia Parížske močiare¹⁸

¹⁸ Časť CHVÚ bez farebného zvýraznenia je vodná plocha, ostatná plocha a nevyužívaný TTP.

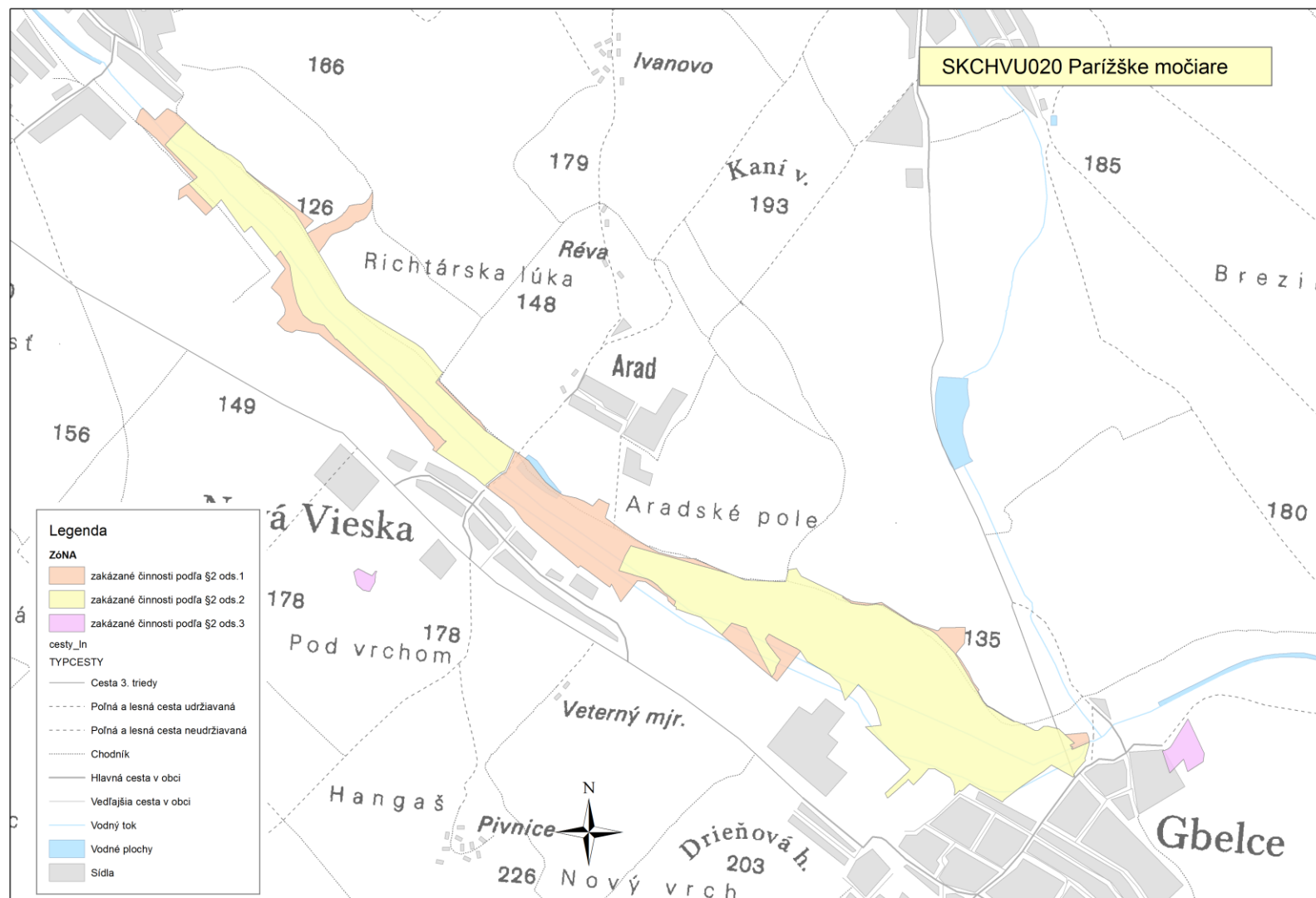
6.4. Iná dokumentácia

6.4.1. Mapa prekryvu Chráneného vtáčieho územia Parížske močiare s národnou prírodnou rezerváciou Parížske močiare, chráneným areálom Alúvium Paríža a ramsarskou lokalitou Parížske močiare

1:30 000

6.4.2. Mapa vymedzeného územia podľa príloh vyhlášky MŽP SR č. 23/2008 Z. z. v Chránenom vtáčom území Parížske močiare

SVM50 © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2000, č.040/010205-AG
 Tematické spracovanie: CHKO Dunajské luhy © Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 2017

1:23 278

0 0.1750.35 0.7 1.05 1.4 Km